

Jaarverslag 2018

Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen

Personalia

Beheerder

ACTIAM N.V.
Graadt van Roggenweg 250
3531 AH Utrecht
Website: actiam.com

Directie ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen
D.G. Keiller
W.M. Schouten (vanaf 16 oktober 2018)
A. A. Gast (tot 5 juli 2018)

Raad van Toezicht

B. Blocq, voorzitter
L. Tang
K.C.K. Shum

Juridisch eigenaar

Stichting Juridisch Eigenaar Zwitserleven Beleggingsfondsen
Graadt van Roggenweg 250
3531 AH Utrecht

Bewaarder en custodian

KAS Trust & Depositary Services B.V. (tot 9 november 2018)
De Entree 500
1101 EE Amsterdam-Zuidoost

KAS BANK N.V. (tot 9 november 2018)
De Entree 500
1101 EE Amsterdam-Zuidoost

BNP Paribas Securities Services, Amsterdam branch (vanaf 9 november 2018)
Postbus 10042
1001 EA Amsterdam

Accountant

Ernst & Young Accountants LLP
Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag

Administrateur

BNP Paribas Securities Services
Graadt van Roggenweg 250
3531 AH Utrecht

De algemene informatie heeft betrekking op de situatie per datum van publicatie, 2 april 2019.

Inhoudsopgave

Definities	5
Verslag van de Raad van Toezicht	6
1 Verslag van de Beheerder	9
1.1 Profiel Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen	9
1.2 Profiel ACTIAM	9
1.3 Onze beleggingsfilosofie in het kort	9
1.4 Risicomanagement	10
1.5 Verklaring omtrent de bedrijfsvoering	17
1.6 Juridische en fiscale structuur Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen	17
1.7 DUFAS Code Vermogensbeheerders	18
1.8 Verslaglegging en overige informatie	18
1.9 Ontwikkelingen Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen in 2018	19
1.10 Beheerontwikkelingen	19
1.11 Marktontwikkelingen en vooruitzichten	20
1.12 Ontwikkelingen rondom het ESG-beleid	22
1.13 Beloningsbeleid	28
1.14 Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	32
1.15 Zwitserleven Medium Duration Fonds	35
1.16 Zwitserleven Long Duration Fonds	38
1.17 Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	41
Bijlage 1: Overzicht beleggingsstrategie en de vermogensbeheerder	45
Bijlage 2: Overzicht verantwoordelijke fondsmanagers	45
Bijlage 3: Lijst van uitgesloten ondernemingen per 31 december 2018	47
Bijlage 4: Lijst van uitgesloten staatsobligaties per 31 december 2018	52
2 Grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen	54
2.1 Algemeen	54
2.2 Algemene grondslagen	54
2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	55
2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling	58
2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht	59
2.6 Fiscale structuur	59
2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen	59
2.8 Uitbestedingsrisico en monitoring van risico's	60
2.9 Accountantskosten	60
3 Jaarrekening 2018 Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	61
Introductie	62
3.1 Toelichting op de balans	63
3.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening	76
3.3 Overige toelichtingen	78
3.4 Overige gegevens	80
4 Jaarrekening 2018 Zwitserleven Medium Duration Fonds	83
Introductie	84
4.1 Toelichting op de balans	85
4.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening	92
4.3 Overige toelichtingen	94
4.4 Overige gegevens	96
5 Jaarrekening 2018 Zwitserleven Long Duration Fonds	99
Introductie	100
5.1 Toelichting op de balans	101
5.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening	108
5.3 Overige toelichtingen	110

5.4	Overige gegevens	112
6	Jaarrekening 2018 Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	115
	Introductie	116
6.1	Toelichting op de balans	117
6.2	Toelichting op de winst-en-verliesrekening	123
6.3	Overige toelichtingen	125
6.4	Overige gegevens	127

Definities

In dit document hebben de volgende woorden de daarbij genoemde betekenis.

Beheerder	De beheerder is ACTIAM N.V. (ACTIAM), statutair gevestigd te Utrecht.
Fonds	Een Fonds van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zoals gedefinieerd in artikel 1:1 Wft. De volgende Fondsen vallen hieronder: Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds; Zwitserleven Medium Duration Fonds; Zwitserleven Long Duration Fonds; Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds.
Onderliggende Beleggingsinstelling	De Onderliggende Beleggingsinstelling waarin beleggingen van een Fonds plaatsvinden, waaronder: Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds; Zwitserleven Medium Duration Fonds; Zwitserleven Long Duration Fonds; Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds.

Tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven, heeft een begrip dat hiervoor is omschreven in het enkelvoud, met dienovereenkomstige aanpassing van de vermelde omschrijving, in het meervoud dezelfde betekenis en vice versa.

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (“RvT”) heeft als taak om toezicht te houden op de Beheerder en de juridisch eigenaar en staat hen met raad terzijde. De RvT richt zich bij de vervulling van haar taak naar het belang van de participanten in de Fondsen.

Samenstelling RvT

Bij aanvang van 2018 bestond de RvT uit de heren B. Blocq, L. Tang en K.C.K. Shum. In deze samenstelling is gedurende het jaar 2018 geen wijziging gekomen.

Samenstelling directie ACTIAM en governance

ACTIAM N.V. (“ACTIAM”) is Beheerder als bedoeld in artikel 1:1 Wet financieel toezicht en voert het beheer over Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen (hierna ook: “de Fondsen”). ACTIAM is een 100% deelneming van VIVAT N.V. (“VIVAT”). VIVAT is sinds juli 2015 in handen van Anbang Group Holdings Co. Ltd, een volle deelneming van Anbang Insurance Group Co. Ltd, (“Anbang”) een vooraanstaande Chinese verzekeringsmaatschappij. Als gevolg hiervan bepaalt VIVAT het benoemingsbeleid voor de samenstelling van de directie van ACTIAM. Benoeming van directieleden van ACTIAM behoeft goedkeuring van de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank.

Anbang heeft in het verslagjaar een brede strategische heroriëntatie van haar bezittingen aangekondigd, waaronder het eigenaarschap in VIVAT. De heroriëntatie met betrekking tot VIVAT zal bestaan uit een onderzoek naar een aantal verschillende opties waaronder, maar niet beperkt tot, de verkoop van een meerderheidsbelang in VIVAT of een voortzetting van het huidige eigenaarschap.

Bij aanvang van 2018 bestond de directie van ACTIAM uit de heren H. van Houwelingen (Chief Executive Officer), D.G. Keiller (Chief Transformation Officer) en A.A. Gast (Chief Investment Officer). Voor de positie van Chief Risk Officer bestond per 2 oktober 2017 een vacature als gevolg van het vertrek van de heer J. Shen. Zijn taken werden tijdelijk door de heer Van Houwelingen waargenomen. Met de komst van W.M. Schouten, aangekondigd per 16 augustus 2018, goedgekeurd door de AFM per 16 oktober 2018 is de positie van CRO ingevuld. De heer A.A. Gast is met ingang van 5 juli 2018 teruggetreden als CIO. De positie van CIO wordt ad interim ingevuld door de heer R.C. de Kuiper. Deze tijdelijke invulling blijft voorlopig gehandhaafd.

De vacatures binnen het bestuur van ACTIAM hadden de aandacht van de RvT, evenals andere organisatorische ontwikkelingen, die voor het beheer door ACTIAM van betekenis waren, waaronder de ontwikkelingen bij Anbang en de overgang naar een nieuwe bewaarder en custodian. De RvT is in dit kader door de directie van ACTIAM goed betrokken bij relevante ontwikkelingen en periodiek geïnformeerd over de stand van zaken.

Vergaderingen

De RvT heeft in het verslagjaar viermaal regulier vergaderd met de directie van ACTIAM. De RvT was daarbij niet altijd voltallig aanwezig, in die zin dat in één vergadering twee van de drie leden van de RvT aanwezig waren en één vergadering door een lid werd bijgewoond. Afwezige leden van de RvT zijn in voorkomende gevallen voor- en achteraf geïnformeerd over te bespreken en besproken onderwerpen met de mogelijkheid om reactie te geven.

In het kader van haar toezichtstaken heeft de RvT aandacht besteed aan de realisatie van de doelstellingen van de Fondsen, de interne organisatie van ACTIAM als beheerder, met aandacht voor de samenstelling van de directie van de Beheerder en de ontwikkelingen bij de uiteindelijke aandeelhouder van de Beheerder, de strategie en risico’s, de opzet en werking van interne risicobeheersing en de financiële verslaggeving.

In iedere vergadering is tevens door de directie van ACTIAM verslag gedaan van de prestaties en beleidswijzigingen met betrekking tot de Fondsen, met daarbij onder meer aandacht voor de overgang naar een nieuwe bewaarder en custodian. Tevens is van eventuele correspondentie en contacten met toezichthouders melding gemaakt, en kwamen ontwikkelingen betreffende (toekomstige) wet- en regelgeving van toepassing op de Fondsen aan de orde.

Realisatie van de doelstellingen

De Fondsen kennen, uitgaande van een gematigd risico- en kostenprofiel, hoofdzakelijk een financiële rendementsdoelstelling, waarbij het streven is voor elk van de Fondsen een rendement te realiseren dat na aftrek van kosten, met betrekking tot het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds, tenminste gelijk of hoger is dan dat van de relevante index (benchmark). De Zwitserleven Duration Fondsen kennen geen benchmark. De directie van ACTIAM heeft ieder overleg verantwoording afgelegd over welk rendement gerealiseerd is met betrekking tot de betreffende Fondsen zodat de RvT kon vaststellen in welke mate de betreffende doelstellingen gerealiseerd worden. Specifieke Fondsen kennen daarnaast ook een niet-financiële doelstelling, zoals het realiseren van toegevoegde waarde op het gebied van ESG. Dit vindt plaats op basis

van onder meer een uitsluitingsbeleid, het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en engagement. Daarnaast wordt voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds de duurzaamheid gemeten aan de hand van door ACTIAM ontwikkelde ESG-scores, waarbij in de verduurzaming van dit Fonds gedurende 2018 verdere stappen zijn gezet. Over de voortgang hiervan is aan de RvT eveneens verantwoording afgelegd.

Wijziging voorwaarden

Wanneer ACTIAM voornemens is de voorwaarden te wijzigen die gelden tussen een Fonds en haar participanten, wordt de voorgenomen wijziging voorgelegd aan de RvT. De RvT toetst in hoeverre met het doorvoeren van de betreffende aanpassing het belang van participanten wordt gediend.

Wijzigingen Beleggingsbeleid

Ingeval van wijzigingen van het beleggingsbeleid worden materiële wijzigingen voorgelegd aan en besproken met de RvT. In 2018 zijn de voorwaarden van Zwitserleven Medium Duration Fonds, Zwitserleven Long Duration Fonds en Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds ('Duration fondsen') gewijzigd. Deze Fondsen kunnen beleggen in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Als gevolg van de wijziging is het ook mogelijk om te beleggen in rechten van deelneming in geldmarktfondsen, waarbij dit niet enkel om ontvangen onderpand behoeft te gaan. In het kader van verduurzaming is het beleid van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds gewijzigd, als gevolg waarvan een verzaamd ESG-beleid ten uitvoer wordt gebracht, waarbij tegelijkertijd de mogelijkheid is gecreëerd om meer actief rendement te creëren door in grotere mate af te kunnen wijken van de benchmark. De RvT is bij bovengenoemde wijzigingen geconsulteerd, waarbij de RvT bijzondere aandacht heeft gehad voor behartiging van de belangen van de participanten. Alle wijzigingen, die zijn doorgevoerd in de verslagperiode staan beschreven in het directieverslag in paragraaf 1.10. Hier zijn ook meer details van bovenstaande beschreven wijzigingen te vinden.

Strategie, risico's en interne beheersingssysteem

Strategie

In 2018 is met name overleg gevoerd over de te volgen strategie van de Fondsen in relatie tot de uitdagende marktomstandigheden waarin beleggingsfondsen zich sedert een aantal jaren bevinden. Daarbij is tevens rekening gehouden met het feit dat de Fondsen onderdeel uitmaken van (verzekerings)producten. Tevens is de verduurzaming van de door ACTIAM beheerde beleggingsfondsen een belangrijk agendapunt geweest, waarbij de aandacht van de RvT uitging naar de belangen van de participanten. Er is qua marktomstandigheden onder meer stilgestaan bij de wisselvallige beursontwikkelingen onder invloed van onzekerheid omtrent macro-economische en geopolitieke ontwikkelingen, waaronder de impact van de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, de Brexit. Voor wat betreft de organisatorische ontwikkelingen is stilgestaan bij de personele bezetting van de directie van ACTIAM en de ontwikkeling van het fondsenbedrijf. De focus ligt daarbij op inspanningen voor nieuwe activiteiten teneinde het beheerde vermogen te laten groeien.

Risicomanagement

Met betrekking tot de opzet en werking van de interne risicomanagementsystemen heeft de RvT kunnen vaststellen dat de Beheerder van de Fondsen iedere reguliere vergadering verslag heeft gedaan en heeft gerapporteerd over de uitkomsten ter zake het gevoerde risicomanagement. De rapportagestructuur over het risicobeheersingssysteem is naar de mening van de RvT adequaat opgezet en uit de rapportagestructuur is de RvT niet gebleken dat het risicobeheersingssysteem in dit boekjaar onvoldoende heeft gefunctioneerd.

In de kwartaalrapportages die met de RvT gedeeld zijn, is verslag gedaan van de risicomonitoring door de Beheerder op financiële en niet-financiële risico's die (kunnen) worden gelopen met betrekking tot het beheer van de Fondsen. Tevens is verslag gedaan van de bevindingen en rapportages van de bewaarder. Hiermee is extra inzicht en een extra bevestiging van de zorgvuldigheid van de werkwijze van de Beheerder van de Fondsen verkregen.

ACTIAM heeft over 2018 een ISAE 3402 type II rapport opgesteld. Dit rapport is getoetst en gecertificeerd door een onafhankelijk accountant na beoordeling en vaststelling van een adequate beschrijving, opzet en werking van de interne beheersingssystemen. De opinie van de accountant is opgenomen in het assurance rapport en deze is besproken binnen de RvT. Hieruit volgden voor het boekjaar 2018 geen materiële bevindingen.

Jaarrekeningen 2018

In januari 2019 heeft de RvT in een bijeenkomst met de directie van de Beheerder en in aanwezigheid van de accountant, het audit plan van het jaarverslag 2018 besproken. Voor de publicatie van het jaarverslag 2018 heeft de RvT kennis genomen van de controle werkzaamheden van de accountant. Tevens heeft de RvT kennis genomen van de controleverklaringen behorende bij de jaarrekeningen, evenals de kwaliteit van de interne risicomanagement- en beheersingssystemen, waarbij aandacht is geschonken aan de uitbesteding van de administratie aan BNP Paribas Securities Services.

De RvT is van mening dat de jaarrekeningen en het verslag van de Beheerder een getrouw beeld geven van de positie van de Fondsen. De RvT stelt voor dat de participanten de jaarrekeningen 2018 goedkeuren en ACTIAM als beheerder decharge verlenen voor het gevoerde beheer over de Fondsen in 2018, en de RvT voor het uitgeoefende toezicht op de Fondsen in 2018.

Namens de Raad van Toezicht,

B. Blocq, voorzitter
L. Tang
K.C.K. Shum

2 april 2019

1 Verslag van de Beheerder

1.1 Profiel Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen

In de Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zijn gelden ondergebracht ten behoeve van pensioensverzekeringsproducten van SRLEV N.V., dat onder de handelsnaam van Zwitserleven in de Fondsen van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen participeert. Op 31 december 2018 waren Zwitserleven, ING Bank N.V. en KAS BANK N.V. de enige participanten. Participaties in de Fondsen worden alleen aangeboden aan professionele beleggers in de zin van de Wet op het financieel toezicht.

1.2 Profiel ACTIAM

ACTIAM N.V. (ACTIAM) is statutair gevestigd en houdt kantoor in Utrecht. ACTIAM is een 100% deelneming van VIVAT N.V. (VIVAT). Voor de volgende beleggingsinstellingen is ACTIAM 'beheerder van een beleggingsinstelling' (Beheerder), ook wel Alternative Investment Fund Manager genoemd (AIFM):

- ACTIAM Beleggingsfondsen N.V.;
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Europe (ARIFE EU);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Europe-A (ARIFE EU-A);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity North America (ARIFE NA);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity North America-A (ARIFE NA-A);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity North America-B (ARIFE NA-B);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Pacific (ARIFE Pacific);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (ARIFE EM);
- ACTIAM Institutional Microfinance Fund III;
- ACTIAM-FMO SME Finance Fund I;
- RZL Beleggingsfondsen N.V.;
- Zwitserleven Beleggingsfondsen;
- Zwitserleven Mix Beleggingsfondsen;
- Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen;
- Euro Short Duration Pool (voorheen: Euro Liquiditeitenpool);
- Euro Obligatiepool;
- Euro Aandelenpool;
- Global Equity Mixpool;
- Amerika Aandelenpool;
- Azië Aandelenpool;
- Euro Vastgoedfondsenpool;
- Global Emerging Markets Equity Pool; en
- Global Equity Impact Pool.

1.3 Onze beleggingsfilosofie in het kort

ACTIAM gelooft in beleggen op de lange termijn. Verantwoord en duurzaam beleggen staan daarin centraal. Vanuit deze overtuiging wil ACTIAM naast financieel rendement ook rekening houden met de maatschappelijke aspecten van beleggingen. ACTIAM maakt een onderscheid tussen verantwoord en duurzaam vermogensbeheer. Verantwoord vermogensbeheer vindt plaats bij een passieve beleggingsstijl. Duurzaam vermogensbeheer gaat nog een stap verder en wordt toegepast bij een actieve beleggingsstijl.

Verantwoord vermogensbeheer

Verantwoord vermogensbeheer vindt plaats als ondernemingen in de Fondsen en de Onderliggende Beleggingsinstellingen tenminste voldoen aan onze Fundamentele Beleggingsbeginselen. Deze beginselen zijn gebaseerd op internationale standaarden en normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsrecht, milieu, corruptie, wapens, dierenwelzijn en klant- en productintegriteit. Bedrijven worden beoordeeld op betrokkenheid bij schendingen van deze beginselen (en het achterwege laten van passende maatregelen) en onvoldoende bereidheid om schendingen in de toekomst te voorkomen.

Actief eigenaarschap in de vorm van een duidelijk engagement¹- en stembeleid om bedrijven bewust te laten worden van hun verantwoordelijkheid vormt eveneens onderdeel van het beleggingsbeleid. Door als aandeelhouder gebruik te maken van stemrecht, oefent ACTIAM invloed uit. Het stembeleid van ACTIAM is vooral gericht op door aandeelhouders ingediende

¹ De dialoog aangaan met bedrijven om risico's te identificeren en te adresseren.

voorstellen. Deze agenda-items gaan - veel meer dan de ingediende voorstellen van het management - over impact of beleid gerelateerd aan milieu, mensenrechten of ethische principes. ACTIAM heeft speciaal voor deze voorstellen een beleid ontwikkeld dat gebaseerd is op haar Fundamentele Beleggingsbeginselen.

Bedrijven of landen die in strijd blijven handelen met de Fundamentele Beleggingsbeginselen kunnen uitgesloten worden van belegging.

Duurzaam vermogensbeheer

Voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds gelden - naast de minimale criteria in het kader van het ESG-beleid - aanvullende duurzaamheidscriteria. Voor het Fonds wordt voor het meten van het duurzame karakter gebruik gemaakt van zogeheten ESG-scores die worden toegekend aan ondernemingen, overheden en instellingen waarin wordt belegd. Deze ESG-score kan variëren tussen 0 en 100. Voor bepaling van de ESG-score is door ACTIAM een model ontwikkeld. Ten behoeve van dit model wordt gebruik gemaakt van objectieve ESG-data van onafhankelijke dataleveranciers. ACTIAM hanteert hierbij een thematische benadering met concentratie op de thema's klimaat, water en land. Naast het beoordelen van de ESG-aspecten van ondernemingen, overheden en instellingen op absolute basis, wordt in de ESG-score meegewogen hoe deze relatief presteren ten opzichte van andere ondernemingen, overheden en instellingen. Rekening houdend met de rendementsdoelstelling van het Fonds, is het streven om voor de portefeuille van het Fonds een zo hoog mogelijke ESG-score te realiseren. Daarbij is het uitgangspunt dat de ESG-score van de beleggingsportefeuilles van het Fonds te allen tijde ten minste hoger is dan de ESG-score van de respectievelijke benchmarks.

Voor een uitgebreid verslag over de ESG-ontwikkelingen in de verslagperiode, zie paragraaf 1.12.

Actief beheer met een gematigd risicoprofiel

De Fondsen worden actief beheerd met een gematigd risicoprofiel ten opzichte van de relevante benchmark en door professionele fondsmanagers. Er is sprake van verantwoord vermogensbeheer, lage kosten en transparantie. ACTIAM gelooft in de toegevoegde waarde van actief beheer. Door gedegen onderzoek en analyse wordt gezocht naar een optimale verhouding van risico en rendement. Met als doel: een beleggingsresultaat dat gemiddeld beter is dan het resultaat van de relevante benchmark en vergelijkbare fondsen. De mate waarin de fondsbeheerders risico's mogen nemen, staat duidelijk en strikt beschreven in het prospectus. Dit wordt zorgvuldig en continu bewaakt.

Lage kosten en transparantie

Het kostenbeleid is transparant, omdat vooraf bekend is welke kosten ten laste van het fondsvermogen komen. De kosten van de Fondsen bestaan uit twee hoofdcomponenten: de service fee en de transactiekosten. De service fee wordt voor elk Fonds afzonderlijk bepaald en staat vermeld in het prospectus en het jaarverslag. Het tarief is een all-in vergoeding voor alle beheerkosten, met uitzondering van de transactiekosten. De hoogte van de transactiekosten is vooral afhankelijk van de handelsactiviteit binnen de portefeuille, transactiebelasting en van de tarieven van brokers. De transactiekosten, voor zover deze identificeerbaar en kwantificeerbaar zijn, worden in de jaarrekeningen weergegeven.

In de toelichting op de jaarrekeningen is per Fonds een overzicht van de service fee en de Lopende kostenfactor (LKF) opgenomen.

1.4 Risicomanagement

ACTIAM bewaakt voortdurend dat de Fondsen en de beleggingsportefeuilles blijven voldoen aan de randvoorwaarden zoals die in het prospectus zijn vastgelegd, aan de wettelijke kaders en aan de interne uitvoeringsrichtlijnen.

Het risicomanagement van ACTIAM is gebaseerd op het 'three lines of defense model'. Dit houdt in dat er drie verdedigingslijnen te onderscheiden zijn. In dit model hebben verscheidene organisatieonderdelen eigen taken en verantwoordelijkheden. De betreffende drie verdedigingslijnen ondersteunen elkaar en versterken elkaar. De eerste lijn is de lijnorganisatie. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de uitvoerende beheertaken en in die zin verantwoordelijk voor het risico en de besturing van het risico. De tweede lijn wordt gevormd door stafafdelingen binnen ACTIAM of VIVAT. Deze stafafdelingen hebben de verantwoordelijkheid te toetsen of de invulling van de interne beheersing door het management voldoet aan beleidsuitgangspunten van ACTIAM en VIVAT en zij adviseren de directie van ACTIAM op het gebied van interne beheersing. Stafafdelingen of staffuncties die binnen deze tweede lijn vallen zijn onder andere de afdelingen Risk Management en Compliance. De afdeling Risk Management van ACTIAM is onafhankelijk van de eerste lijn. De afdeling rapporteert periodiek aan het risicomanagementcomité van ACTIAM. De risicofunctie ondersteunt en houdt proactief toezicht op de effectiviteit van het risicomanagement.

Binnen Risk Management ACTIAM worden een aantal verantwoordelijkheidsgebieden onderscheiden:

- Portefeuille Compliance
- Operational Risk Management
- Financial Risk Management

Audit vormt de derde lijn in de verantwoordelijkheid voor de interne beheersing binnen ACTIAM. Audit toetst, volkomen onafhankelijk van het management van ACTIAM, de interne beheersing vanuit haar verantwoordelijkheid richting de Raad van Bestuur en het Audit Comité van VIVAT. De structuur en organisatie van risicomanagement zijn ingericht conform de geldende wet- en regelgeving.

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de risico's. Vervolgens wordt per Fonds inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's. In de paragraaf Financiële risico's en beheersingsmaatregelen worden risico's verder gekwantificeerd.

Financiële risico's

Marktrisico

Het marktrisico wordt gedefinieerd als het risico van schommelingen in de omvang en het rendement van de Fondsen als gevolg van waardeontwikkelingen van de financiële instrumenten waarin door de Fondsen wordt belegd.

De Fondsen zijn via de beleggingen in de Onderliggende Beleggingsinstellingen blootgesteld aan marktschommelingen en risico's inherent aan het beleggen in financiële instrumenten. De waarde van de beleggingen in de Onderliggende Beleggingsinstellingen kan fluctueren op basis van een groot aantal factoren, zoals verwachtingen ten aanzien van economische groei, inflatie en prijsontwikkeling op diverse goederen en valutamarkten. Daarnaast kan de waarde van de beleggingen fluctueren naar aanleiding van politieke en monetaire ontwikkelingen. Marktrisico's verschillen per beleggingscategorie en zijn mede afhankelijk van de mate van spreiding van beleggingen over regio's en sectoren en/of van de keuze van individuele beleggingen. Het is mogelijk dat beleggingen van de hele markt of van een bepaalde regio's en/of sectoren dalen. Door middel van een zorgvuldige selectie en spreiding van de beleggingen wordt getracht om het marktrisico te mitigeren. Met een actief beleid wordt vroegtijdig ingespeeld op de verwachtingen in de markt om zodoende te anticiperen op toekomstige trends in de markt. De Beheerder kan de verdeling van de door hem geselecteerde beleggingen over de diverse categorieën aanpassen op basis van de marktvooruitzichten.

Het marktrisico van een Fonds kan worden uitgedrukt door middel van de Value at Risk (VaR) maatstaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde van het desbetreffende Fonds, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%.

Renterisico

Een specifieke vorm van marktrisico is renterisico. Het renterisico is het risico van waardedaling of waardefluctuaties van de Fondsen als gevolg van renteontwikkelingen. De waarde van de beleggingen in vastrentende Fondsen fluctueert als gevolg van verandering in markttrentes.

Valutarisico

Een specifieke vorm van marktrisico is valutarisico of wisselkoersrisico. De waarde van beleggingen in financiële instrumenten wordt beïnvloed door de ontwikkelingen van de valutakoersen waarin de betreffende beleggingen luiden, voor zover dit niet de euro betreft.

Concentratierisico

Een nauw aan marktrisico gerelateerd risico is het concentratierisico. Dit is het risico van waardedaling of waardefluctuaties van de Fondsen als gevolg van een concentratie van de beleggingen in bepaalde soort financiële instrumenten of markten. Een Fonds kan zijn beleggingen concentreren in ondernemingen die opereren in hetzelfde land, dezelfde regio, dezelfde sector of in specifieke ondernemingen. Het concentratierisico houdt in dat specifieke gebeurtenissen van grotere invloed zijn op de waarde van de beleggingsportefeuille van een Fonds dan indien de mate van concentratie geringer is. De oorzaak van concentratie van de portefeuille kan het gevolg zijn van marktontwikkelingen, het gevoerde beleggingsbeleid en de gehanteerde beleggingsrichtlijnen of van de omvang en samenstelling van het voor belegging beschikbare beleggingsuniversum. Een kleiner beleggingsuniversum leidt tot geringere spreidingsmogelijkheden dan een groter universum.

Actief rendementsrisico

Het actieve rendementsrisico is het risico dat het rendement van een Fonds afwijkt van dat van de benchmark van het Fonds. De waardefluctuaties van de financiële instrumenten waarin door de Fondsen wordt belegd kunnen in positieve en negatieve zin afwijken van die opgenomen in de benchmark van het Fonds. De mate waarin het rendement van het Fonds afwijkt van

de benchmark wordt weergegeven door de tracking error. Eventuele afwijkingen kunnen het gevolg zijn van het gehanteerde ESG en beleggingsbeleid van de Fondsen. Ingeval sprake is van een negatieve afwijking bestaat het risico dat de doelstelling van een Fonds niet wordt gerealiseerd. Om dit risico te beheersen, hanteert de Beheerder prestatienormen en beleggingsrestricties voor maximale afwijkingen ten opzichte van de benchmarks.

Inflatierisico

Een nauw aan marktrisico verbonden risico is het inflatierisico. Het inflatierisico houdt in dat de reële waarde van beleggingen en beleggingsopbrengsten in negatieve zin wordt beïnvloed door inflatie. De reële waarde van beleggingen en beleggingsopbrengsten wordt in dit kader gevormd door de nominale waarde na aftrek van het effect van inflatie.

Kredietrisico

Het kredietrisico wordt gedefinieerd als het risico van schommelingen in de omvang en het rendement van de Fondsen als gevolg van de mogelijkheid dat een kredietnemer of tegenpartij een financiële of andere contractuele verplichting niet nakomt. Hierin is tevens begrepen de mogelijkheid van beperkingen of belemmeringen bij het overbrengen van tegoeden vanuit het buitenland (overdrachtsrisico).

Credit spreadrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het zogenaamde credit spreadrisico, oftewel het risico dat koersen van vastrentende waarden fluctueren als gevolg van fluctuaties in de kredietrisicopremies die hierop van toepassing zijn. Het credit spreadrisico heeft in het bijzonder betrekking op Fondsen die beleggen in vastrentende waarden, zoals obligaties en onderhandse leningen. De waarde van beleggingen in vastrentende waarden wordt beïnvloed door een positieve of negatieve ontwikkeling van de kredietwaardigheid van ondernemingen, instellingen of overheden die deze vastrentende waarden uitgeven, oftewel de debiteuren.

De kredietwaardigheid van debiteuren kan zich positief en negatief ontwikkelen, wat zich vertaalt in schommelingen in de kredietrisicopremies van de financiële instrumenten waarin wordt belegd. Bij een negatieve ontwikkeling neemt de kans toe dat een debiteur geheel of gedeeltelijk in gebreke zal blijven en niet aan zijn rente- en/of aflossingsverplichtingen zal voldoen. Hierdoor zal de kredietrisicopremie op financiële instrumenten die door de debiteur zijn uitgegeven stijgen, wat zich vertaalt in een koersdaling van de betreffende instrumenten. De waarde van de beleggingen in vastrentende Fondsen fluctueert als gevolg van verandering in kredietrisicopremies. Hierdoor zijn deze Fondsen blootgesteld aan credit spreadrisico, zowel in absolute zin als ten opzichte van de relevante benchmark.

Verskillende rating agencies beoordelen de kredietwaardigheid van ondernemingen, instellingen en overheden. De inschatting van kredietwaardigheid wordt beïnvloed door zowel factoren die gelden voor een bepaalde onderneming, instelling of overheid, als door factoren die op een bepaalde sector of regio van toepassing zijn. Minder gunstige winstvooruitzichten voor een sector kunnen een negatieve invloed hebben op de inschatting van de kredietwaardigheid van alle ondernemingen in die sector.

Faillissementsrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het faillissementsrisico. Naast het credit spreadrisico, waarbij ontwikkelingen in kredietrisicopremies de marktwaarde van beleggingen in vastrentende waarden beïnvloeden, is het mogelijk dat een debiteur als het gevolg van specifieke factoren van toepassing op deze individuele debiteur niet meer kan voldoen aan zijn rente- en aflossingsverplichtingen, zonder dat dit adequaat in de marktwaarde is verwerkt. Dit wordt faillissementsrisico genoemd. Dit kan leiden tot verlies van de gehele marktwaarde van het financiële instrument. Ter beperking van het faillissementsrisico gelden restricties voor de samenstelling van de vastrentende portefeuilles met betrekking tot geografische spreiding, verdeling over verschillende debiteurencategorieën, de minimale kwaliteit van de debiteur (rating) en voor de omvang van de beleggingen per debiteur.

Tegenpartijrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is tegenpartijrisico, oftewel het risico dat een uitgevende instelling of een tegenpartij bij transacties in financiële instrumenten in gebreke blijft. Het Fonds kan op verschillende wijzen een transactie aangaan waarbij tegenpartijrisico een rol speelt. Tegenpartijrisico wordt onder meer gelopen bij het afsluiten van repo-transacties en derivatentransacties, zoals valutatermijntransacties en renteswaps.

1. OTC ('over-the-counter') derivatentransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex met de betreffende tegenpartij. Door de onderlinge uitwisseling van onderpand op basis van dagelijkse marktwaardering van derivatentransacties wordt onderling gelopen tegenpartijrisico vergaand gemitigeerd. De partijen waarmee derivaten worden afgesloten dienen ten tijde van het aangaan van derivatentransacties te beschikken over een minimale gemiddelde counterparty rating van BBB+, waarbij de methodiek gehanteerd wordt zoals beschreven in het prospectus.

2. Voor zogenaamde ‘cleared’ derivatentransacties en beursgenoteerde derivaten geldt dat clearing plaatsvindt door middel van een centrale tegenpartij, zoals LCH of Eurex (de ‘Central Counterparty’ oftewel ‘CCP’), waartoe het Fonds een overeenkomst heeft afgesloten met een bij de CCP aangesloten clearing member. De CCP vraagt een minimale initiële en variabele marge (‘Initial Margin’ en ‘Variation Margin’), met dagelijkse verrekening op basis van waardeveranderingen in uitstaande derivatenposities en reeds verstrekte of ontvangen onderpanden. Deze Initial Margin en Variation Margin moeten door het Fonds, via de clearing member, aan de CCP worden verstrekt in de vorm van liquide middelen of, voor wat betreft de Initial Margin, in de vorm van financiële instrumenten of liquide middelen. Als gevolg hiervan loopt het Fonds tegenpartijrisico op de clearing member en de CCP. Dit risico wordt gemitigeerd doordat de CCP voor alle door haar geclearde transacties Initial Margin en Variation Margin opvraagt. Bovendien beschikt de CCP over een door clearing members gefinancierd verzuimfonds (‘Default Fund’) waaruit eventuele tekorten bij de CCP kunnen worden gecompenseerd. Voorts treffen CCP’s maatregelen om, bij verzuim van een clearing member, de door die clearing member ten behoeve van cliënten op niveau CCP aangehouden Margins en posities te kunnen overdragen aan een andere clearing member. Zowel cleared als beursgenoteerde derivatentransacties zullen worden gerapporteerd aan een daartoe bevoegd transactieregister.
3. Ten aanzien van het tegenpartijrisico dat het Fonds loopt als gevolg van het uitvoeren van repo-transacties wordt dit beperkt door uitsluitend repo-transacties aan te gaan onder een gestandaardiseerde overeenkomst voor repo-transacties (‘General Master Repurchase Agreement’ oftewel ‘GMRA’), op grond waarvan het Fonds de waarde van in het kader van de repo-transactie gekochte of verkochte financiële instrumenten mag verrekenen met de verplichtingen aan het Fonds van de desbetreffende tegenpartij als die tegenpartij haar verplichtingen aan het Fonds niet nakomt. Door de onderlinge uitwisseling van onderpand op basis van dagelijkse marktwaardering van repo-transacties wordt onderling gelopen tegenpartijrisico vergaand gemitigeerd. GMRA’s worden enkel afgesloten met financiële instellingen die beschikken over een minimale gemiddelde rating BBB+, waarbij de methodiek gehanteerd wordt zoals beschreven in het prospectus.

In beginsel monitort de Beheerder dagelijks de hoeveelheid aan en de kwaliteit van het onderpand. Zo wordt ten aanzien van repo-transacties dagelijks vastgesteld dat het verstrekte of ontvangen onderpand gelijk is aan de (tegengestelde) actuele waarde van de repo-transactie op basis van marktconforme waarderingsgrondslagen. Ontvangen onderpand kan worden aangehouden op bankrekeningen, in staatsobligaties en in rechten van deelnemingen in geldmarktfondsen.

Betalingsrisico of settlementrisico

Een specifieke vorm van tegenpartijrisico, een vorm van kredietrisico, is het betalingsrisico of settlementrisico. Dit risico wordt gelopen bij afwikkeling van transacties in financiële instrumenten. Het is het risico dat een afwikkeling via een betaalsysteem niet plaatsvindt zoals verwacht, doordat de betaling of levering van de verkochte, respectievelijk gekochte, financiële instrumenten door een tegenpartij niet of niet op tijd of zoals verwacht plaatsvindt. Bij aan- en verkooptransacties met betrekking tot financiële instrumenten ontstaan over het algemeen slechts zeer kortlopende vorderingen. Daardoor is het risico beperkt, ermee rekening houdend dat levering plaatsvindt tegen vrijwel gelijktijdige ontvangst van de tegenprestatie.

Overdrachtsrisico of transferrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het overdrachtsrisico of het transferrisico. Dit is het risico van waardedaling of waardefluctuaties van de Fondsen als gevolg van beperkingen of belemmeringen bij het overbrengen van tegoeden vanuit het buitenland. Ter beperking van dit risico gelden restricties voor de samenstelling van de vastrentende portefeuilles met betrekking tot geografische spreiding.

Paraplurrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het paraplurrisico dat betrekking heeft op het feit dat alle Fondsen deel uitmaken van dezelfde juridische paraplustructuur namelijk Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen. Daardoor is er een mogelijk risico dat een negatief vermogenssaldo van een Fonds wordt omgeslagen naar andere Fondsen. Gezien de aard van de beleggingen en gezien het feit dat de financiering van de beleggingen van elk Fonds uitsluitend met eigen vermogen geschiedt, is een dergelijke gebeurtenis in de praktijk nagenoeg uitgesloten.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico dat niet tijdig kan worden beschikt over voldoende liquide middelen om aan financiële kortetermijnverplichtingen te voldoen, al dan niet onder normale omstandigheden of in tijden van stress, zonder dat dit gepaard gaat met onaanvaardbare kosten of verliezen.

Het kan voorkomen dat een positie die voor een Fonds is ingenomen niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden verkocht door gebrek aan liquiditeit in de markt in het kader van vraag en aanbod. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen bij aandelen van kleine bedrijven of niet-beursgenoteerde bedrijven. Alle Fondsen beleggen hoofdzakelijk in financiële instrumenten die aan een officiële gereguleerde markt in financiële instrumenten zijn genoteerd, merendeels in zogenoemde ontwikkelde landen. In het algemeen is dan ook sprake van een zodanige handelbaarheid van onderliggende financiële instrumenten

dat aan- en verkopen tijdig kunnen worden uitgevoerd. De mate van verhandelbaarheid van de financiële instrumenten waarin wordt belegd, hangt onder meer samen met de transactievolumes op de markt in financiële instrumenten. De verhandelbaarheid neemt toe naarmate deze volumes groter zijn.

Risico's van derivaten en hefboomfinanciering

In het kader van het afdekken van risico's en efficiënt portefeuillebeheer kan in bepaalde Fondsen gebruik worden gemaakt van derivaten. Derivaten zijn veelal complexe instrumenten. Verschillende factoren hebben invloed op de waarde van een derivaat. De waarde van een derivaat kan sterk stijgen of dalen bij slechts een kleine koersontwikkeling. Het gebruik van derivaten impliceert tevens dat risico ontstaat als gevolg van hefboomfinanciering. Het beleggingsbeleid van het Fonds is erop gericht dat er geen negatieve waarde van de beleggingsportefeuille kan ontstaan. Wanneer gebruik wordt gemaakt van 'short' posities in derivaten kan in uitzonderlijke omstandigheden een negatieve waarde van het Fonds ontstaan. Het beleid van de Beheerder betreffende hefboomfinanciering ziet enerzijds op het mitigeren van risico's van een negatieve waarde van een Fonds en anderzijds op het voorkomen van significante ongewenste waarde mutaties. Het beleggingsbeleid van de Fondsen is dusdanig ingericht dat het risico op een negatieve waarde van de Fondsen is geminimaliseerd, omdat derivaten in beginsel enkel worden gebruikt om risico's af te dekken.

Niet-financiële risico's

Fiscaal en juridisch risico

De juridische en fiscale behandeling van de Fondsen kan buiten de macht van de Fondsen of de Beheerder veranderen, met nadelige consequenties voor de Fondsen en de participanten van de Fondsen. Veranderingen in de wettelijke en/of fiscale status van de participanten of relevante veranderingen in de lokale wetgeving en de interpretatie daarvan kan de fiscale positie van de participanten aanzienlijk beïnvloeden.

Wijzigingsrisico fiscale of juridische regimes

Het wijzigingsrisico met betrekking tot fiscale of juridische regimes houdt op hoofdlijnen in dat een overheid de (belasting)wetgeving in ongunstige zin voor een Fonds of een Onderliggende Beleggingsinstelling verandert, waardoor de waarde van de beleggingsportefeuille en/of de waarde van het eigen vermogen van een Fonds of Onderliggende Beleggingsinstelling negatief kan worden beïnvloed. Het is niet uitgesloten dat de wet of wetsinterpretatie verandert al dan niet met terugwerkende kracht. Het is daardoor mogelijk dat additionele belastingen verschuldigd worden, inclusief eventuele bronheffingen met betrekking tot betaalbaar gestelde dividenden of rente, die niet voorzienbaar waren ten tijde van het uitbrengen van het prospectus of ten tijde van aankoop, waardering of verkoop. Dit risico neemt toe naarmate meer wordt belegd in landen met minder stabiele regeringen en democratische procedures bij de totstandkoming van (belasting)wetgeving. De Onderliggende Beleggingsinstellingen beleggen overwegend in landen waar deze minder gunstige externe factoren niet van toepassing zijn. Niettemin geldt het wijzigingsrisico fiscale of juridische regimes met betrekking tot alle beleggingen in alle landen.

Risico uit hoofde van FATCA/CRS

De Fondsen zullen voldoen aan de Amerikaanse Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) en de Common Reporting Standard (CRS) en de in dat kader in de Nederlandse wetgeving opgenomen bepalingen. Om in dat kader ten aanzien van participanten hun status onder FATCA of Nederlandse wetgeving te kunnen (blijven) vaststellen, kan aan participanten documentatie worden opgevraagd. Als de Fondsen, doordat het niet voldoet aan FATCA, wordt onderworpen aan bronbelasting van de Verenigde Staten op haar beleggingen, dan kan dit gevolgen hebben voor de *net asset value* (NAV).

Meer informatie over de fiscale aspecten en de daaraan verbonden risico's vindt u in de toelichting op de jaarrekeningen in de paragraaf Fiscale structuur.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Fiscaal en juridisch risico	Laag	Hoog	Fiscale en juridische risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen.	De Beheerder heeft periodiek overleg met Juridisch en Fiscaal adviseurs en Compliance.

Compliance risico

Compliance risico betreft het risico dat consequenties van (veranderende) wet- en regelgeving niet of niet tijdig worden onderkend waardoor wet- en regelgeving worden overtreden. Naast het externe aspect van het compliance risico bestaat er ook een interne deel dat betrekking heeft op het risico dat niet of niet tijdig wordt voldaan aan interne regelgeving (beleid). Het beleid ziet er op toe dat periodiek wordt gecontroleerd of het beleid voldoet aan wet- en regelgeving.

Integriteitsrisico

Een specifieke vorm van compliance risico is het integriteitsrisico. Dat betreft aantasting van de reputatie, het vermogen of het resultaat van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen en ACTIAM als gevolg van fraude of het niet naleven van

(interne en externe) wet- en regelgeving. Met name de cultuur en het gedrag van medewerkers, klanten en partijen waar ACTIAM zaken mee doet spelen een belangrijke rol. Handelingen die in strijd zijn met de kernwaarden van ACTIAM en VIVAT, de gedragscode of wettelijke bepalingen worden niet getolereerd. Het risico op fraude wordt gemitigeerd door middel van het door ACTIAM toegepaste ‘three lines of defense model’ en organisatorische maatregelen op het gebied van interne controle. Daarnaast wordt er, door middel van controleprocessen, door de bewaarder en de externe accountant ook aandacht besteed aan dit risico.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Compliance risico	Laag	Hoog	Compliance risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen.	Een compliance officer signaleert veranderingen in/ nieuwe wet-en regelgeving en monitort op de tijdige implementatie hiervan. Om integriteit te borgen worden passende maatregelen getroffen door ACTIAM.

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het risico op schommelingen in de omvang en het rendement van de Fondsen als gevolg van ontoereikende of gebrekkige interne beheersing van processen en systemen.

ACTIAM neemt binnen de vastgelegde restricties financiële risico's ten einde rendement te kunnen realiseren. Bij het nemen van een beleggingsbeslissing maakt ACTIAM een afweging tussen het verwachte rendement en het risico. Bij operationeel- en compliance risico is deze afweging niet van toepassing. ACTIAM heeft in dit kader een zeer lage risicobereidheid voor operationeel- en compliance risico.

Procesrisico

Een specifieke vorm van operationeel risico is procesrisico. Dit is het risico van directe of indirecte verliezen die het gevolg zijn van ontoereikende of gebrekkige opzet, bestaan en werking van interne processen.

Systeemrisico

Een specifieke vorm van operationeel risico is systeemrisico. Dit is het risico van directe of indirecte verliezen die het gevolg zijn van tekortkomingen in informatietechnologiesystemen ten behoeve van adequate en tijdige informatieverwerking en communicatie. Het beschikken over adequate informatietechnologiesystemen is cruciaal om de continuïteit en beheersbaarheid van de processen en dienstverlening ten behoeve van de Fondsen te kunnen waarborgen. Er zijn verschillende maatregelen van toepassing om systeemrisico's te mitigeren, waaronder het in geval van uitval beschikbaar hebben van adequate back-up- en recovery systemen en business continuity planning.

Cybercriminaliteitsrisico

Een specifiek operationeel risico is het cybercriminaliteitsrisico. Bestrijding van cybercriminaliteit is een topprioriteit voor ACTIAM. In 2018 hebben zich binnen ACTIAM geen incidenten voorgedaan met betrekking tot cybercriminaliteit. Passende organisatorische en technologische maatregelen zijn getroffen om cybercriminaliteitsrisico's te mitigeren, onder andere door de samenwerking van VIVAT IT met het National Cyber Security Centre en samenwerkingen met grote Nederlandse verzekeringsmaatschappijen. Ook in 2019 zullen nieuwe maatregelen worden geïmplementeerd om de controle over het cybercriminaliteitsrisico te behouden.

ESG-risico

Een specifiek operationeel risico is het ESG-risico. Het ESG-risico wordt gedefinieerd als het risico dat ondernemingen, instellingen of overheden ten onrechte zijn toegelaten tot het beleggingsuniversum, dan wel dat deze ten onrechte zijn uitgesloten van het beleggingsuniversum. De mogelijkheid bestaat dat door een Onderliggende Beleggingsinstelling belegd wordt in een onderneming, instelling of overheid die niet voldoet aan de duurzaamheidscriteria van ACTIAM. De Beheerder voert met gebruikmaking van gestandaardiseerde processen op basis van objectieve informatie onderzoek uit, met als doel dit risico te beperken.

Wanneer blijkt dat de onderneming, overheid of instelling niet voldoet aan de duurzaamheidscriteria, zal de vermogenstitel binnen 30 werkdagen uit de beleggingsportefeuille verkocht worden, tenzij in het belang van de participanten voor de verkoop een langere periode mag worden gehanteerd.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Operationeel risico	Laag	Hoog	Operationele risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen. Het ESG-risico is mogelijk beïnvloed aangezien er in de verslagperiode nieuwe bedrijven zijn uitgesloten en toegelaten.	ACTIAM's internal control framework wordt jaarlijks extern getoetst in het kader van ISAE 3402 type II verklaring. Het ESG-risico wordt beheerst door het beleggingsuniversum minimaal viermaal per jaar en de lijst met uitgesloten bedrijven minimaal tweemaal per jaar te toetsen op de uitsluitingscriteria.

Uitbestedingsrisico

Uitbesteding van activiteiten brengt als risico met zich mee dat de wederpartij niet aan haar verplichtingen voldoet, ondanks gemaakte afspraken zoals deze zijn vastgelegd in contracten met uitbestedingsrelaties. ACTIAM heeft de uitvoering van de aan de Fondsen gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitvoering van het engagement- en stembeleid is uitbesteed aan GES International AB. Daarnaast heeft ACTIAM het vermogensbeheer van diverse Fondsen uitbesteed aan verschillende vermogensbeheerders.

De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat ACTIAM kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft en de AIFMD. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstrekking en de vergoeding.

Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten, waarin onder andere de beleggingsrestricties zijn uitgewerkt en afspraken zijn gemaakt over onder meer rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid. Uitbesteding van vermogensbeheer ontslaat ACTIAM niet van haar eindverantwoordelijkheid jegens beleggers. De vermogensbeheerders bewaken op basis van risicomanagementsystemen de beleggingsportefeuilles, zodat deze steeds voldoen aan bedoelde restricties.

ACTIAM heeft uitbestedingsprocedures geïmplementeerd die onder meer toezien op het monitoren van de uitbestede activiteiten. Monitoring vindt daarbij plaats op basis van de rapportages en 'in-control statements'. Assurance rapportages, zoals ISAE 3402 rapporten, worden gebruikt om vast te stellen dat de interne risicobeheersingsprocedures van de betreffende uitbestedingsrelatie adequaat zijn. Indien nodig kunnen additionele activiteiten worden uitgevoerd, zoals het uitvoeren van een due diligence. In de uitbestedingsovereenkomsten zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot aansprakelijkheden tussen ACTIAM en de betreffende partij. Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen. Tenslotte ziet het ACTIAM beleid er ook op toe dat periodiek wordt gecontroleerd of het beleid voldoet aan wet- en regelgeving.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Uitbestedingsrisico	Laag	Hoog	Uitbestedingsrisico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen.	Het uitbestedingsrisico wordt beheerst op basis van de toepassing van het uitbestedingsbeleid waarin het monitoren van gedelegeerde taken centraal staat, onder meer op basis van het verkrijgen van de ISAE 3402 type II verklaring.

Bewaarnemingsrisico

Bewaarnemingsrisico is het risico dat activa verloren gaan als gevolg van onder meer insolventie of fraude bij de entiteit waar financiële instrumenten in bewaring zijn gegeven. Dit vindt plaats bij de custodian dan wel, indien van toepassing, bij subcustodians die zijn aangesteld. Ter beperking van het bewaarnemingsrisico heeft de custodian interne controlemaatregelen getroffen. Dit risico is ook van toepassing indien er financiële instrumenten worden uitgeleend aan andere financiële instellingen. Voor de Onderliggende Beleggingsinstellingen is dit niet toegestaan. Het is echter mogelijk dat (externe) beleggingsinstellingen waar een deel van de Onderliggende Beleggingsinstellingen in beleggen wel financiële instrumenten uitlenen.

Per 9 november 2018 is BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch aangesteld als bewaarder (depository) en custodian voor de AIF-Fondsen onder beheer van ACTIAM. BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch neemt de werkzaamheden over van de voormalige bewaarder, KAS Trust & Depository Services B.V, en de voormalige custodian, KAS Bank N.V. Bij de selectie van BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch is gelet op onder andere reputatie, passende dienstverlening, kredietwaardigheid en de kwaliteit van de dienstverlening die onder andere wordt gecontroleerd aan de hand van de ISAE 3402 type II verklaring.

Gedurende de migratie van stukken van de voormalige bewaarder en custodian naar de per 9 november 2018 aangestelde bewaarder en custodian hebben twee vormen van controle plaatsgevonden. Enerzijds is er mede op basis van de Net Asset Value (NAV) gecontroleerd dat alle effecten overgedragen zijn. Daarnaast heeft een afloopcontrole plaatsgevonden op basis van reconciliatie tussen de overgangsinstructies vanuit KAS Trust & Depository Services B.V. en KAS Bank N.V., en de ontvangstbevestigingen vanuit BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch. De migratierisico's werden beheerst door middel van aan de migratie gerelateerde contractuele afspraken met KAS Bank N.V. en BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch. Geen van de risico's welke mogelijkwijs hadden kunnen voortvloeien uit de overgang van bewaarder en custodian hebben zich gematerialiseerd.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Bewaarnemingsrisico	Laag	Hoog	Bewaarnemingsrisico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen.	Er zijn controlemaatregelen getroffen met de custodian onder andere middels de bewaardersverklaring. Tevens zijn er controlemaatregelen getroffen bij de custodian, deze worden beheerst door het verkrijgen van de ISAE 3402 type II verklaring.

Strategisch Risico

Het vermogen van de Fondsen van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen is vrijwel geheel belegd via pensioensverzekeringsproducten van SRLEV N.V., dat onder de handelsnaam van Zwitserleven in de Fondsen participeert. De beperkte spreiding van participanten over verschillende distributiekanaalen brengt het strategisch risico met zich mee dat het vermogen van de Fondsen of van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen in zijn geheel onvoldoende kritische massa heeft indien er via betreffend distributiekanaal minder aankoop of meer verkoop van participaties plaatsvindt.

Risico	Risicobereidheid	Impact	Materialisatie	Beheersing
Strategisch risico	Laag	Hoog	Strategische risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op de Fondsen.	Er vindt asset pooling plaats waardoor er voldoende schaalgrootte bestaat voor de verschillende beleggingscategorieën.

1.5 Verklaring omtrent de bedrijfsvoering

Wij beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering, die voldoet aan de eisen van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo). Wij hebben gedurende het afgelopen boekjaar verschillende aspecten van de bedrijfsvoering beoordeeld, waaronder de uitbestede activiteiten. Bij onze werkzaamheden hebben wij geen constatering gedaan op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat de beschrijving van de opzet van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5 van het Bgfo niet voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in de Wft en daaraan gerelateerde regelgeving. Op grond hiervan verklaren wij als beheerder te beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5, die voldoet aan de eisen van het Bgfo.

Ook hebben wij niet geconstateerd dat de bedrijfsvoering niet effectief en niet overeenkomstig de beschrijving functioneert. Derhalve verklaren wij met een redelijke mate van zekerheid dat de bedrijfsvoering gedurende het verslagjaar effectief en overeenkomstig de beschrijving heeft gefunctioneerd.

1.6 Juridische en fiscale structuur Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen

Juridische structuur

Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen betreft een fonds voor gemene rekening naar Nederlands recht met een open-end-structuur dat is opgericht op 29 maart 2010. Het fondsvermogen wordt verdeeld over series participaties voor de verschillende Fondsen. Dit leidt tot schaalvergroting als gevolg waarvan efficiencyvoordelen kunnen worden behaald. Bovendien kunnen nieuwe fondsen op betrekkelijk eenvoudige wijze worden geïntroduceerd en in een bestaande structuur worden ondergebracht. Hierdoor kan sneller en efficiënter op veranderende behoeften van klanten en marktsituaties

worden ingespeeld. Beleggingsbeleid, risicoprofiel en kostenstructuur kunnen per Fonds verschillen. Voorafgaand aan de introductie van een fonds stellen de Beheerder en juridisch eigenaar van de beleggingsfondsen, met inbreng van Zwitserleven, de fondsspecificaties vast. Vanaf de introductie van een fonds gelden de fondsspecificaties zoals opgenomen in het betreffende aanvullende prospectus. Het prospectus van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen inclusief de Voorwaarden van Beheer en de specificaties van de Fondsen zijn kosteloos op te vragen bij de Beheerder of op de internetpagina actiam.com in te zien.

De juridische eigenaar van de beleggingen van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen is Stichting Juridisch Eigenaar Zwitserleven Beleggingsfondsen.

Fiscale structuur

De Fondsen van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen kwalificeren voor de Nederlandse belastingwetgeving als fiscaal transparant en zijn derhalve niet belastingplichtig in de zin van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Alle activa en passiva van de Fondsen alsmede alle winsten en/of verliezen van de Fondsen worden voor belastingdoeleinden direct aan de participanten toegerekend voor wat betreft hun pro rata participatie in het betreffende Fonds. Derhalve zijn alle relevante belastingen, indien van toepassing, voor rekening van de participanten in het betreffende Fonds. Het Fonds kan de Nederlandse dividendbelasting en buitenlandse bronbelasting die is ingehouden op dividendontvangsten niet ten behoeve van zichzelf terugontvangen van de Nederlandse of buitenlandse fiscus. Dit recht komt toe aan de houders van de participaties.

1.7 DUFAS Code Vermogensbeheerders

De Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS) is de branche-organisatie van de vermogensbeheersector die in Nederland actief is. DUFAS behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze sector, zowel ten behoeve van particuliere beleggers als ten behoeve van institutionele of professionele beleggers. De Code Vermogensbeheerders (verder, 'de Code'), zoals die door DUFAS is opgesteld, is per 1 oktober 2014 in werking getreden. De Code geeft antwoord op de vraag wat klanten van hun fonds- en vermogensbeheerder mogen verwachten. Als lid van DUFAS onderschrijft ACTIAM de Code. Jaarlijks zet ACTIAM in haar jaarverslag uiteen hoe de tien principes van de Code in het voorgaande jaar zijn toegepast volgens het 'comply and explain principe'.

1.8 Verslaglegging en overige informatie

Jaarverslag

Binnen vier maanden na afloop van elk boekjaar verschijnt het jaarverslag van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen.

De opzet van het Jaarverslag 2018 Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen is aangepast ten opzichte van het Jaarverslag 2017. De jaarrekening 2018 op 'parapluniveau' van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen is komen te vervallen. Vandaar bevatten de overige gegevens, behorende bij de jaarrekeningen 2018 van de Fondsen, ieder een afzonderlijke controleverklaring van de onafhankelijke accountant. Deze wijziging komt voort uit overleg met de onafhankelijke accountant aangaande hoe om te gaan met jaarrekeningen en bijbehorende controleverklaringen als er sprake is van fondsen die deel uitmaken van een fonds voor gemene rekening zoals van toepassing voor Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen, een zogenaamd 'paraplufonds'. Bij deze juridische structuur kan invulling gegeven worden aan de wettelijke vereisten door voor ieder Fonds afzonderlijk een jaarrekening op te nemen. Voorts zou een jaarrekening op parapluniveau uitsluitend bestaan uit de optelsom van de afzonderlijke Fondsen en de participanten dan ook nauwelijks of geen relevante additionele informatie verschaffen. Op grond hiervan heeft de beheerder derhalve, na goedkeuring van de participanten, besloten om de jaarrekening op parapluniveau te laten vervallen. Naar aanleiding van deze wijziging is het prospectus geactualiseerd en op 1 april 2019 gepubliceerd.

Verkrijgbaarheid van de informatie

Exemplaren van het jaarverslag, Essentiële Beleggersinformatie en het prospectus kunt u raadplegen op actiam.com. Daar vindt u ook informatie over onder meer de maandelijks ontwikkelingen van het rendement van de Fondsen.

Jaarvergadering

Binnen vier maanden na afloop van het boekjaar zal de Beheerder een vergadering van Participanten bijeenroepen conform de Voorwaarden van Beheer. Daarin worden de resultaten van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen over het voorafgaande boekjaar besproken.

1.9 Ontwikkelingen Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen in 2018

In deze paragraaf wordt per Fonds inzicht gegeven in het fondsvermogen en het rendement.

Fondsvermogen per 31 december 2018 en 2017 (in duizenden euro's)

Naam Fonds	Fondsvermogen per	
	31-12-2018	31-12-2017
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	125.647	116.119
Zwitserleven Medium Duration Fonds	416.925	980.825
Zwitserleven Long Duration Fonds	883.380	904.784
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	363.948	390.784

Rendement in 2018 op basis van intrinsieke waarde

Naam Fonds	Fonds ¹	Benchmark ²
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	-1,05%	-1,29%
Zwitserleven Medium Duration Fonds ³	2,18%	-
Zwitserleven Long Duration Fonds ³	6,38%	-
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds ³	9,46%	-

- 1 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbeleggingen van het dividend dat is uitgekeerd in de verslagperiode.
- 2 De benchmark van het Fonds kan worden teruggevonden in het fondsprofiel van elk onderscheiden Fonds, voor de actuele benchmark van het Fonds kunt u het prospectus van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen raadplegen.
- 3 De Zwitserleven Duration fondsen hebben geen benchmark.

Rendement 3 en 5 jaar per 31 december 2018 op basis van intrinsieke waarde en meetkundig gemiddelde

Naam Fonds	3 Jaar		5 Jaar	
	Fonds ¹	Benchmark ²	Fonds ¹	Benchmark ²
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	1,99%	1,90%	2,85%	2,62%
Zwitserleven Medium Duration Fonds ³	1,77%	-	3,75%	-
Zwitserleven Long Duration Fonds ³	5,25%	-	10,35%	-
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds ³	6,23%	-	14,66%	-

- 1 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbeleggingen van het dividend dat is uitgekeerd in de verslagperiode.
- 2 De benchmark van het Fonds kan worden teruggevonden in het fondsprofiel van elk onderscheiden Fonds, voor de actuele benchmark van het Fonds kunt u het prospectus van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen raadplegen.
- 3 De Zwitserleven Duration Fondsen hebben geen benchmark.

1.10 Beheerontwikkelingen

Samenstelling van de directie

Op 31 december 2018 bestond de directie van ACTIAM uit drie personen: H. van Houwelingen (Chief Executive Officer, CEO), D.G. Keiller (Chief Transformation Officer, CTO) en W.M. Schouten (Chief Risk Officer, CRO). De directieleden beschikken over uitgebreide ervaring en expertise in de vermogens- en fondsbeheerindustrie op zowel uitvoerend als bestuurlijk niveau. De AFM heeft de directieleden en de samenstelling van de directie van ACTIAM goedgekeurd.

In de verslagperiode hebben wijzigingen plaatsgevonden in de directie van ACTIAM. Op 16 oktober 2018 is W.M. Schouten toegetreden tot de directie in de functie van CRO. Op 5 juli 2018 is A.A. Gast teruggetreden als Chief Investment Officer (CIO).

Accountant

Op 18 april 2018 heeft de jaarlijkse Vergadering van Participanten plaatsgevonden. In deze vergadering is Ernst & Young Accountants LLP herbenoemd als externe accountant van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen voor het boekjaar 2018.

Wijziging beleid Duration Fondsen

Per 18 juli 2018 werd het beleid van Zwitserleven Medium Duration Fonds, Zwitserleven Long Duration Fonds en Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds aangepast. Met ingang van 18 juli 2018 is het voor deze Fondsen, naast het kunnen beleggen in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten, tevens mogelijk om te beleggen in rechten van deelneming in geldmarktfondsen, waarbij dit niet enkel om ontvangen onderpand behoeft te gaan.

Aanpassing en wijziging op- en afslagen

ACTIAM evalueert jaarlijks de hoogte van de op- en afslagen. Uit de verrichte evaluatie bleek dat de gemiddeld gemaakte transactiekosten voor verkoop van onderliggende beleggingen voor de Fondsen afwijken van de op dat moment geldende hoogte van de betreffende op- en afslag. Met ingang van 15 oktober 2018 zijn de percentages van de op- en afslagen gewijzigd.

Fonds	Op- en afslag tot 15 oktober 2018	Op- en afslag vanaf 15 oktober 2018
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	Opslag 0,25% Afslag 0,25%	Opslag 0,175% Afslag 0,175%
Zwitserleven Medium Duration Fonds	Opslag 0,125% Afslag 0,125%	Opslag 0,075% Afslag 0,075%
Zwitserleven Long Duration Fonds	Opslag 0,20% Afslag 0,20%	Opslag 0,15% Afslag 0,15%
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	Opslag 0,225% Afslag 0,225%	Opslag 0,175% Afslag 0,175%

Wijziging bewaarder en custodian

Per 9 november 2018 is BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch aangesteld als bewaarder (depository) en custodian voor de AIF-Fondsen onder beheer van ACTIAM. BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch neemt de werkzaamheden over van de voormalige custodian, KAS Bank N.V., en de voormalige bewaarder, KAS Trust & Depository Services B.V.

Wijziging beleggingsbeleid Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

Met ingang van 1 december 2018 is het beleggingsbeleid van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds gewijzigd. Het streven naar een zo hoog mogelijke ESG-score voor de vermogenstitels in het beleggingsuniversum werd per genoemde datum geconcretiseerd met een ten doel gestelde ESG-score die zich of (i) bevindt in het bovenste kwartiel van het spectrum dan wel (ii) minimaal 10 punten hoger is dan de ESG-score van de benchmark van het Fonds.

Om de ESG-doelstellingen te realiseren is er een voorkeur voor beleggingen in vastrentende instrumenten uitgegeven door bedrijven die actief bijdragen aan het realiseren van de zogenaamde 'Sustainable Development Goals' ('SDGs') zoals geformuleerd door de Verenigde Naties. Het streven is om minimaal 10% van de portefeuille aan te houden in zogeheten groene obligaties ('green bonds'). Om tegelijkertijd meer actief rendement te kunnen genereren, wordt binnen het beleggingsbeleid de mogelijkheid gecreëerd om qua risicopositionering in grotere mate af te kunnen wijken van de benchmark. Zo is het mogelijk om voor een beperkt deel van de portefeuille in zogenaamde 'high yield' obligaties te beleggen, tot een maximum van 10%. High yield obligaties zijn obligaties uitgegeven door debiteuren met een gemiddelde credit rating van lager dan BBB-. Verder is het mogelijk om maximaal 25% van de portefeuille te beleggen in vermogenstitels van debiteuren die geen deel uitmaken van de benchmark. Ten slotte is het toegestaan om ten opzichte van de benchmark grotere actieve posities in te nemen in individuele debiteuren. Zie hiertoe onderstaande tabel:

Rating en maximale overweging per debiteur per ratingcategorie:	Maximaal belang per debiteur
AAA	Benchmarkgewicht + 7,5%
AA	Benchmarkgewicht + 5%
A	Benchmarkgewicht + 2,5%
BBB	Benchmarkgewicht + 1,25%
Lager dan BBB	+ 1,25%

Rekening houdend met bovenstaande aanpassingen in de beleggingsrestricties, kwam de beleggingsrestrictie, dat de portefeuille belegt voor minimaal 80% in vastrentende waarden die niet zijn gegarandeerd door de overheid, te vervallen.

Actualisatie EBI's en prospectus

De wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de verslagperiode zijn verwerkt in de Essentiële Beleggersinformatie van de Fondsen (EBI's) en in het prospectus. Het prospectus is geactualiseerd en op 1 april 2019 gepubliceerd.

1.11 Marktontwikkelingen en vooruitzichten

Economie en financiële markten in 2018

Economie

De Amerikaanse economie heeft in 2018 een hoge groei laten zien, onder andere gestimuleerd door lagere belastingen. Bedrijven betaalden minder winstbelasting, al heeft zich dat nog niet vertaald in hogere investeringen. De lagere inkomstenbelasting leidde wel tot hogere consumentenbestedingen. In Europa werden de economische vooruitzichten in de

loop van het jaar minder positief. De onzekerheid bij Chinese consumenten zorgde voor een daling van de autoverkopen, waar vooral de Duitse industrie hinder van ondervond. Ook de onzekerheid omtrent brexit is een duidelijk negatieve factor. De diverse inkoopmanagersindices geven aan dat de Europese economie er een stuk minder rooskleurig voor staat dan aan het begin van 2018. In China werd in de eerste helft van het jaar het monetaire stimuleringsbeleid teruggeschroefd om de overmatige schuldenpositie te verlichten. In de tweede helft van het jaar werd weer een stimulerend monetair beleid ingezet toen in de loop van het jaar duidelijk werd dat bedrijven en consumenten terughoudend werden vanwege de onzekere uitkomst van de handelsbesprekingen tussen de Verenigde Staten en China.

Vastrentende markten

De Duitse 10-jaarsrente heeft 2018 op het laagste punt van het jaar afgesloten. De rente op deze obligatie is van 0,4% naar 0,2% gedaald. De tegenvallende economische groei was de belangrijkste reden voor de daling van de kapitaalmarktrente in de eurozone, met uitzondering van Italië. De nieuwe populistische Italiaanse regering wakkerde de zorgen aan over de hoge staatsschuld. Het nakomen van de verkiezingsbeloftes van belastingkortingen, verlaging van de pensioenleeftijd en een invoering van een basisinkomen leidde tot een enorme stijging van de overheidsuitgaven. De risicopremie op Italiaanse obligaties versus Duitse obligatie steeg daardoor van 1,5% naar 3,3% gedurende 2018. Toen er uiteindelijk overeenstemming kwam met de EU daalde deze premie weer naar 2,5% op jaareinde 2018. In de Verenigde Staten is de rente van 2,4% naar 2,7% gestegen, met in de loop van het jaar een hoogtepunt van 3,2%. Deze rentestijging werd met name ook hier veroorzaakt door de angst van een oplopende staatsschuld. Door de lagere belastinginkomsten liep het Amerikaanse begrotingstekort snel op en daarmee ook de staatsschuld. Als gevolg van de scherpe daling van de aandelenkoersen in het laatste kwartaal van 2018 werden obligaties als vluchthaven opgezocht en daalde de rente weer.

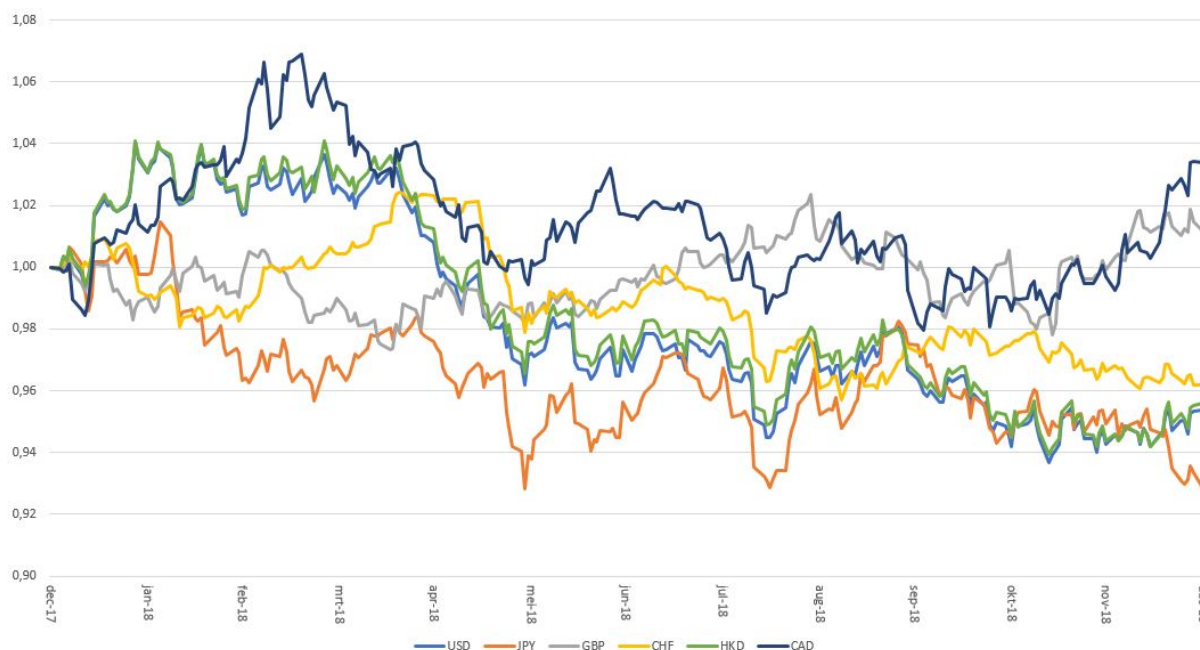
Aandelenmarkten

De aandelenmarkten begonnen 2018 onstuimig met een flinke correctie eind januari. Het marktbeeld verslechterde in rap tempo als gevolg van vrees voor renteverhogingen in de Verenigde Staten. Ook het besluit van de Amerikaanse president om importtarieven op staal en aluminium in te voeren was een bron van onrust. Daarentegen was 2018 ook een jaar waarin de bedrijfswinsten sterk toenamen. Dit was voor Amerikaanse bedrijven voor het grootste gedeelte te danken aan de lagere belastingen, maar ook de hoge economische groei in de Verenigde Staten droeg hieraan bij. Hogere bedrijfswinsten zetten de aandelenmarkten tot ver in de zomer op recordniveaus. Echter daarna kreeg de onzekerheid onder beleggers de overhand en eindigden vrijwel alle aandelenindices op een verlies. Naast de zorgen over de handelsbesprekingen tussen de Verenigde Staten en China is vooral de neerwaartse bijstelling van de mondiale economische groei een belangrijke factor voor het negatieve sentiment. De MSCI Noord-Amerika benchmark daalde met 1%, en werd nog enigszins gesteund door een hogere dollar versus de euro. De MSCI benchmarks van de regio's Pacific (-8%), Emerging Markets (-10%) en Europa (-11%) bleven daarbij fors achter.

Valuta's

De euro won begin 2018 aan kracht ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Dit kwam met name door de optimistische groeiverwachtingen voor de eurozone en de verwachte aanpassing van het monetaire beleid van de ECB. Daarna won de Amerikaanse munt fors terrein terug. Dit had te maken met de economische groeiversnelling in de Verenigde Staten ten opzichte van die in de eurozone. Daarnaast zette de Amerikaanse Centrale Bank haar beleid van een continue renteverhoging door. Per saldo zakte de euro met 5% naar US\$1,14. Over het Britse pond was veel te doen gegeven de brexit discussies. Het pond kon dan ook als goede graadmeter worden gezien waar de brexit discussies heen gingen. Als de kansen op een harde brexit toenamen daalde het pond en vice versa. Over het jaar heen daalde het pond per saldo slechts 1% versus de euro. De Japanse yen fluctueerde het hele jaar tussen de 106 en de 112 yen per dollar. Maar in de laatste twee weken vluchten beleggers massaal naar deze munt door de turbulentie in de financiële markten. Het jaar eindigde op 109 yen per dollar.

Valutaverloop ultimo 2017 tot en met ultimo 2018

Een stijgende lijn toont een daling van de waarde van de betreffende valuta ten opzichte van de waarde van de euro. Bijvoorbeeld, de waarde van de Britse pond daalde ten opzichte van de euro en de waarde van de Japanse yen steeg ten opzichte van de euro gedurende 2018.

Vooruitzichten

De economische vooruitzichten wereldwijd zijn in de laatste vier maanden van het jaar sterk verslechterd. Zelfs voor de Verenigde Staten zijn de groeiverwachtingen in snel tempo naar beneden bijgesteld. Door de sterke banengroei en de hogere lonen zullen de consumenten ook in 2019 een stabiele pijler onder de Amerikaanse economie zijn. De Amerikaanse consumenten zijn namelijk goed voor bijna 70% van de economie. Onze visie voor de Japanse economie is dat deze, na de haperingen van de afgelopen tijd, op het groeipad kan blijven. Door de sterke banengroei neemt het arbeidsinkomen versneld toe. De verwachting is dat een deel van het extra arbeidsinkomen weer door de Japanners wordt geconsumeerd. In China zal de geleidelijke groeivertraging van de economie aanhouden, mede onder invloed van een overgang naar een minder investeringsafhankelijke economie. Het handelsconflict met de Verenigde Staten vormde een extra drukkende factor op de economische groei voor China. De groeiverwachting van de ECB voor de eurozone werd verlaagd van 1,8% naar 1,7% voor het jaar 2019. De consensus onder economen is 1,6%, en wij denken dat dat nog te optimistisch is. Veel Europese bedrijven zijn sterk afhankelijk van de export naar China en de Verenigde Staten en enige verzwakking in deze landen heeft meteen gevolgen voor de groei in de eurozone. Conclusie is dat veel zal afhangen van het verloop van de handelsbesprekingen en de uitkomst en de gevolgen van de stemming over de brexit in het Britse Lagerhuis.

1.12 Ontwikkelingen rondom het ESG-beleid

In lijn met de afgelopen jaren maakte ACTIAM ook in 2018 significante vorderingen op het gebied van verantwoord beleggen, waarbij ACTIAM actief participeert in de brede maatschappelijke ontwikkelingen daaromtrent. Zo werd in april 2018 bekend dat ACTIAM verkozen is tot lid van de Executive Committee van de Green Bonds Principles (GBP). De GBP zijn vrijwillige richtlijnen, die transparantie en verantwoording aanbevelen en zich ten doel stellen integriteit te bevorderen bij de verdere ontwikkeling van groene, sociale en duurzame obligatiemarkt. Deze benoeming bevestigt de voortrekkersrol die ACTIAM in de markt voor duurzaam beleggen heeft. Een andere indicatie van deze leidende positie zijn de hoge scores in het jaarlijkse onderzoek van de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. ACTIAM ontving in de zomer scores die een nog verdere verbetering betekenden van de toch al goede eerdere resultaten. Op maar liefst 13 van de 14 onderdelen werd de hoogste score ('A+') behaald en op het resterend onderdeel werd een 'A' afgegeven.

In oktober van het jaar maakte ACTIAM bekend dat het als eerste vermogensbeheerder een beleggingsstrategie heeft ontwikkeld waarbij de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties worden gekoppeld aan de planetaire grenzen. Hierdoor is het mogelijk om bedrijven te beoordelen op hun positieve bijdrage aan de SDGs, binnen de beperkingen van onze planeet. Met de nieuwe strategie schept ACTIAM de voorwaarden voor een toekomstige norm in duurzaam beleggen.

In november 2018 bundelde ACTIAM met drie andere financiële instellingen haar krachten om een start te maken voor een gemeenschappelijke basis met betrekking tot biodiversiteit. De doelstelling is het meten van de biodiversiteit voetafdruk van leningen en beleggingen met het idee de risico's van biodiversiteitsverlies in kaart te brengen en aan te pakken. Op deze manier hopen de financiële instellingen een sleutelrol te kunnen spelen bij het voorkomen van verder biodiversiteitsverlies en het realiseren van toegevoegde waarde in termen van biodiversiteit.

Een belangrijk element vormt binnen de beleggingsindustrie in het algemeen en in verantwoord vermogensbeheer in het bijzonder is de toegang tot relevante, accurate en recente data.

In dat kader is het Sustainability & Strategy team, welke verantwoordelijk is voor het algemene ESG-beleid binnen ACTIAM, voortdurend op zoek naar nieuwe en betere bronnen teneinde de opgebouwde leidende rol in duurzaam beleggen te behouden en te verstevigen. Zo is ACTIAM bij het schrijven van dit jaarverslag in een afrondende fase van het aangaan van twee nieuwe partnerships met specialistische databronnen, te weten Carbon Delta en 427. De eerstgenoemde bron biedt een unieke Climate Value-as-Risk maatstaf aan die klimaat gerelateerde risico's alsmede kansen voor bedrijven in kaart brengt. 427 onderzoekt de economische risico's van klimaatverandering. Beide bronnen zullen ACTIAM in staat stellen scenario analyses te maken die onder andere zullen worden ingezet in de evaluatie van beleggingsbeslissingen. Tevens zullen specifieke data elementen worden toegevoegd in een intern te ontwikkelen ESG-Dashboard. Deze is door ACTIAM als een van de belangrijke speerpunten voor het Sustainability & Strategy team bestempeld.

Tot slot werkte ACTIAM in 2018 aan de verduurzaming van de bestaande beleggingsstrategieën door onder meer een duurzame benchmark voor de vastgoedportefeuille te introduceren, een allocatiedoelstelling ten aanzien van green bonds in de obligatieportefeuilles op te nemen en de richtlijnen van het beleid van de index aandelenproposities aan te passen.

Ontwikkelingen beleggingsuniversum

Het beleggingsuniversum bestaat uit bedrijven, landen en instellingen die als eerste voldoen aan de Fundamentele Beleggingsbeginselen van ACTIAM. Daarnaast wordt aan alle ondernemingen in het beleggingsuniversum een ESG-score toegekend. De Fundamentele Beleggingsbeginselen ('FIP') zijn gebaseerd op internationale verdragen, conventies en 'best practices', zoals de UN Global Compact, en hebben betrekking op een verscheidenheid aan belangrijke maatschappelijke thema's: mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, het milieu, wapens, klant- en productintegriteit, en dierenwelzijn. Aan de hand van deze beleggingsbeginselen onderzoekt het Sustainability & Strategy team van ACTIAM of een bedrijf of land wel of niet voldoet aan de criteria geformuleerd in de FIP. Voldoet een bedrijf niet, dan gaat ACTIAM bij voorkeur de dialoog (engagement) aan. Door als aandeelhouder of leningverstrekker invloed uit te oefenen, worden bedrijven gestimuleerd om hun beleid aan te passen en gedragsverandering te laten zien. Wanneer dit niet het gewenste resultaat oplevert, kan het bedrijf worden uitgesloten. Uitzondering op het aangaan van deze dialoog zijn de zogenaamde 'knock-out' criteria. Hier wordt een harde drempelwaarde voor uitsluiting gehanteerd. Een voorbeeld hiervan vormen bedrijven met een omzet van 10% of meer uit de productie van tabak, adult entertainment en het aanbieden van gokspellen, loterijspellen en wedstrijdspellen. Deze worden direct uitgesloten van belegging.

Het ACTIAM Selectiecomité besluit of een onderneming, instelling of overheid (staatsobligaties) uitgesloten of toegelaten wordt. Het Sustainability & Strategy team adviseert dit comité. In het geval van staatsobligaties worden deze uitgesloten van beleggingen als de landen niet voldoen aan de Fundamentele Beleggingsbeginselen van ACTIAM voor staatsobligaties.

In de verslagperiode is één nieuw bedrijf toegelaten tot het beleggingsuniversum en werden 18 bedrijven uitgesloten van beleggingen. Verder zijn er 23 landen nieuw toegelaten tot het universum en is er één land nieuw uitgesloten.

Toelatingen bedrijven

Het bedrijf The Kroger uit de Verenigde Staten is weer opgenomen in het beleggingsuniversum. The Kroger was actief in het verkopen van handwapens aan consumenten en daarmee in overtreding met het beleid van ACTIAM op gebied van wapens. Na aanleiding van diverse school-shootings heeft The Kroger echter besloten om te stoppen met het verkopen van handwapens en daarom is de keten sinds dit najaar van de uitsluitingenlijst verwijderd.

Uitsluitingen bedrijven

ACTIAM sloot in 2018 18 ondernemingen uit van het beleggingsuniversum. Deze bedrijven werden uitgesloten op basis van overtreding van bestaand uitsluitingsbeleid:

- Continental Resources is uitgesloten, omdat het bedrijf onvoldoende openstaat voor engagement om de transitie te maken naar schonere energie. Daarom werd dit bedrijf uitgesloten in verband met overtreding van ACTIAM's beleid op het milieu.
- Genting Plantations Berhad, GVC Holdings en Bloomberry Resorts halen meer dan 10% van de omzet uit gokactiviteiten en zijn daarom op basis van ACTIAM's beleggingsprincipes op product- en klantintegriteit uitgesloten.

- China Avionics Systems Company Ltd, Petrobras Distribuidora SA, BAT Capital Corp en Posco Chemtech Company Ltd zijn uitgesloten conform het beleid voor ondernemingen gelieerd aan uitgesloten moederbedrijven.
- Eastern Co SAE haalt meer dan 10% van de omzet uit tabaksproducten en is daarom uitgesloten op basis van ACTIAM's beleggingsprincipes op het gebied van product- en klantintegriteit.
- Leidos Holdings, China Spacesat Company Ltd en Canadian Tire Corp zijn uitgesloten in verband met overtreding van het wapenbeleid van ACTIAM.
- Inner Mongolia Yitai Coal Company Ltd haalt meer dan 15% van de omzet uit stoomkolen en is daarom uitgesloten op basis van het milieubeleid van ACTIAM.
- Vier energiebedrijven uit China zijn uitgesloten omdat zij in hun energiemix voor meer dan 50% afhankelijk zijn van kolen. Omdat de kans op een succesvolle engagement op dit thema minimaal is, zijn de bedrijven uitgesloten op basis van ACTIAM's milieubeleid. Het gaat om de bedrijven Shanxi Xishan Coal and Electricity Power Co Ltd, Shenergy Company Ltd, Shenzhen Energy Group Ltd en Zhejiang Zheneng Electric Power Company Ltd.
- United Technologies Corp heeft in het najaar van 2018 officieel goedkeuring gekregen voor de overname van Rockwell Collins. Dit bedrijf is in overtreding met het beleid van ACTIAM omtrent wapens en daarom al sinds 2015 uitgesloten. United Technologies Corp heeft de activiteiten van Rockwell Collins overgenomen en is in overtreding met het wapenbeleid van ACTIAM. Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 10 december 2018. Ultimo 2018 werd er nog belegd in dit bedrijf, conform het beleggingsbeleid is de betreffende vermogenstitel binnen 30 werkdagen na het besluit van het ESG-comité uit de beleggingsportefeuille verkocht.

Wijzigingen bedrijven

Er zijn twee bedrijven verwijderd van de uitsluitingenlijst van ACTIAM in 2018; Motovilikha Plants en Rockwell Collins. Het eerste bedrijf is in begin maart failliet verklaard en Rockwell Collins is in het najaar van 2018 overgenomen door United Technologies en is daarom niet meer een zelfstandig bedrijf.

Toelatingen landen

Begin 2017 stelde ACTIAM een verantwoord beleggingsbeleid op, gericht op de invulling van de Fundamentele Beleggingsbeginselen voor staatsobligaties. Dit beleid schrijft voor dat ACTIAM niet belegt in staatsobligaties van landen waar het wapenembargo van de Verenigde Naties (VN) of de Europese Unie (EU) van toepassing zijn. Uitsluiting van staatsobligaties vindt ook plaats wanneer overheden het stempel 'niet vrij' krijgen van de Freedom House, of wanneer overheden in het onderste derde deel eindigen van de Corruption Perceptions Index (meest corrupt) en de Worldwide Governance Indicators (slechtst bestuurd). In het eerste halfjaar van 2018 is het beleid opnieuw besproken en vervolgens aangepast. Gezien de overlap in uitgesloten landen op basis van de Corruption Perceptions Index en World Governance Indicators, is besloten om niet langer met de Corruption Perception Index als uitsluitingscriterium te werken. Naast deze versimpeling is de drempelwaarde aangepast, waardoor overheden worden uitgesloten als zij in het onderste vijfde deel van de World Governance Indicators eindigen. Het aangepaste beleggingsbeleid voor staatsobligaties heeft geleid tot 19 toelatingen van landen die voorheen uitgesloten waren. Daarnaast is ook het criteria van Freedom House met betrekking tot landen en landen met bezette gebieden met de status 'gedeeltelijk vrij' aangepast. Als gevolg van deze aanpassing zijn de landen Georgië, Moldavië en Oekraïne met de status 'gedeeltelijk vrij' van Freedom House of een bezet gebied binnen hun grenzen met de status 'gedeeltelijk vrij' niet meer in overtreding met de principes van ACTIAM en daarom weer toegelaten tot het beleggingsuniversum. Tot slot, onafhankelijk van deze beleidswijzigingen, behoort Tanzania niet meer tot de slechts presterende landen van de Transparency International Corruptions Perceptions Index en is daarom weer toegelaten².

Uitsluitingen landen

ACTIAM heeft in 2018 één land uitgesloten van belegging. Dit is Turkije aangezien het land door Freedom House als 'niet vrij' is aangemerkt.

De volledige lijst met uitsluitingen per 31 december 2018 is weergegeven in bijlage 3 en bijlage 4.

Percentage van uitgesloten ondernemingen

Op basis van de Fundamentele Beleggingsbeginselen worden ondernemingen uitgesloten van belegging of toegelaten. Ultimo 2018 werd 4,51% van de MSCI World uitgesloten. In onderstaande tabel is per regio aangegeven welk percentage van de benchmark is uitgesloten.

² Deze toelating heeft plaatsgevonden in maart 2018. Dit is voordat de Transparency International Corruptions Perceptions Index als criteria is komen te vervallen. Tanzania is ingesloten onafhankelijk van de beleidsaanpassing in juni 2018.

BENCHMARK	PERCENTAGE UITSLUITINGEN 31-12-2018	Percentage uitsluitingen 31-12-2017
MSCI Europe	5,4%	5,9%
MSCI North America	4,6%	4,7%
MSCI Pacific	2,7%	3,0%
MSCI Emerging Markets	8,0%	8,0%

Engagement

Het beleid van ACTIAM richt zich op gedragsverandering. Een van de manieren om gedragsverandering te bewerkstelligen is het voeren van een dialoog, ook wel engagement genoemd. ACTIAM gaat de dialoog aan met bedrijven die onvoldoende verantwoord ondernemen, of om de prestaties van bedrijven op een bepaald gebied te verbeteren. In het geval van controverses wordt samen met het bedrijf gekeken hoe deze controverses konden ontstaan en hoe deze in de toekomst kunnen worden voorkomen. Het doel hierbij is het (op korte termijn) verbeteren van beleid en gedrag, zodat de prestaties van het bedrijf voldoen aan de Fundamentele Beleggingsbeginselen. Dit noemt ACTIAM responsief engagement. Een andere vorm van engagement is het proactief benaderen van bedrijven om de dialoog aan te gaan over mogelijke verbeteringen op bepaalde gebieden. Hierbij richt ACTIAM zich op de drie focusthema's klimaat, water en land.

In 2018 werkte ACTIAM verder binnen de focusgebieden klimaat, water en land. Ook werden engagements gevoerd op onderwerpen die alle drie deze thema's raken, zoals plasticvervuiling.

Op het gebied van *klimaat* was de start van de Climate Action 100+ een belangrijke mijlpaal. Dit initiatief is een samenwerking van internationale beleggers. ACTIAM richt zich samen met deze groep beleggers op een lijst van meer dan 150 bedrijven met een grote impact op het klimaat en gaat in gesprek met deze bedrijven. Het doel van de gesprekken is dat de bedrijven (1) een robuust governance-raamwerk opstellen, (2) de uitstoot van broeikasgassen in hun eigen activiteiten en de toeleveringsketen verlagen en (3) transparant rapporteren over de risico's en kansen van klimaatverandering, in lijn met de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). ACTIAM is leidend op verschillende engagements binnen dit wereldwijde initiatief.

Op het gebied van *water* voerde ACTIAM engagement met meerdere elektriciteits- en waterbedrijven. ACTIAM onderzocht de risico's van overstromingen en droogte op de bedrijfsvoering en hoe deze risico's kunnen worden geminimaliseerd. Daarnaast onderzocht ACTIAM de sociale impact waar ACTIAM van mening is dat bedrijven verantwoord om dienen te gaan met water aangezien het recht op schoon water een mensenrecht is. ACTIAM erkent dat, in de context van klimaatverandering, waterschaarste en het bijbehorende risico voor bedrijven met water-intensieve productieprocessen een toenemend probleem wordt in de maatschappij.

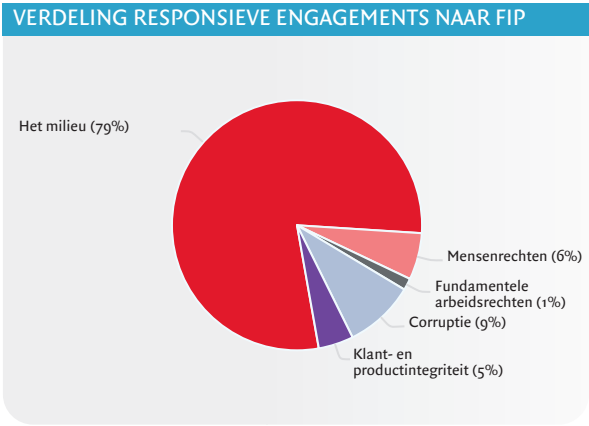
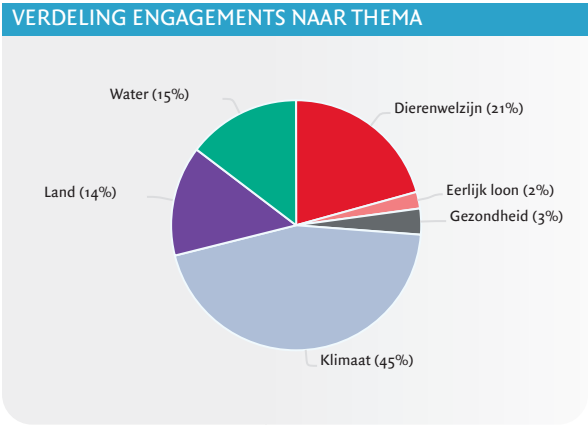
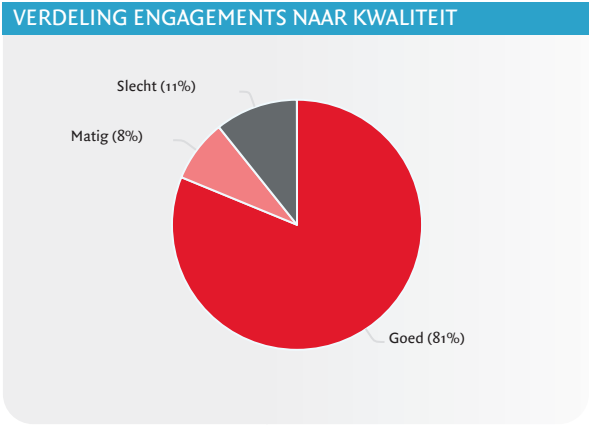
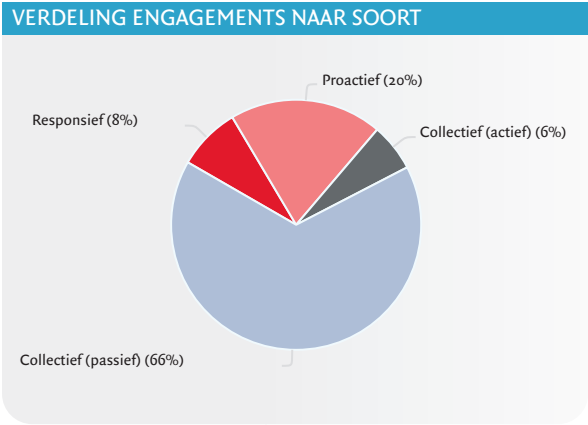
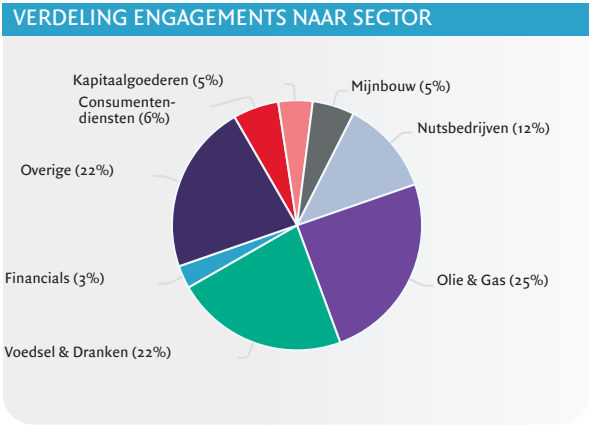
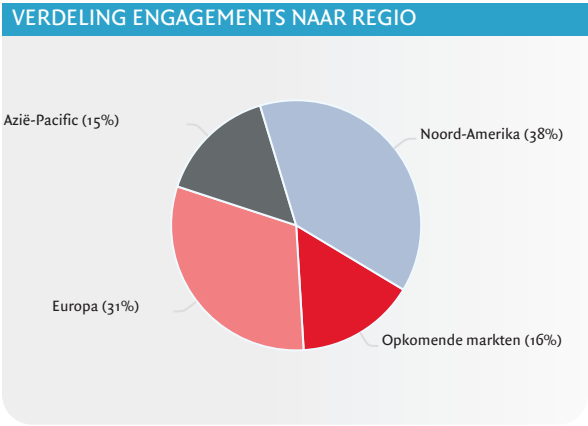
Rondom het focusthema *land* heeft ACTIAM zich aangesloten bij een nieuwe engagement programma opgezet door de Principles for Responsible Investment (PRI) en CERES, met als doel de ontbossing door bedrijven in de veehouderij en soja aan de kaart te stellen. CERES is een non-profitorganisatie die samenwerking zoekt met de meest invloedrijke investeerders en bedrijven om oplossingen te vinden voor de grootste duurzaamheidsuitdagingen van deze tijd, zoals klimaatverandering, waterschaarste en ontbossing. De eerste fase van het nieuwe engagement programma is in 2018 uitgerold en richt zich specifiek op Zuid-Amerika. Daarbij komt niet alleen ontbossing aan bod, maar ook andere ESG onderwerpen zoals slechte werkomstandigheden en landrechten. Onder de vlag van de UN PRI zijn de eerste gesprekken gevoerd met 10 bedrijven betrokken in veeteelt en de productie van soja in risicovolle gebieden. Ook ondertekende ACTIAM samen met 50 andere investeerders een brief waarin bedrijven wordt gevraagd zich te committeren aan het stoppen van ontbossing binnen de gehele keten.

ACTIAM trad in 2018 toe tot de Investor Working Group on Plastic Pollution van de Principles for Responsible Investment (PRI). Plasticvervuiling is een probleem dat steeds meer aandacht krijgt. Deze werkgroep richt zich op het probleem, de risico's, kansen, en mogelijke oplossingsrichtingen verder te definiëren. Dit geeft beleggers handvatten om engagement te voeren met bedrijven wat betreft hun omgang met plastic. Tegelijkertijd trad ACTIAM toe tot de Plastic Solutions Investor Alliance, een groep van internationale beleggers en de Amerikaanse organisatie As You Sow. As You Sow werkt samen met beleggers aan het verduurzamen van bedrijven en richt zich op verschillende onderwerpen, zoals afval, mensenrechten en energie. De Plastic Solutions Investor Alliance spreekt met een aantal multinationale bedrijven die een grote *single-use* plasticvoetafdruk hebben.

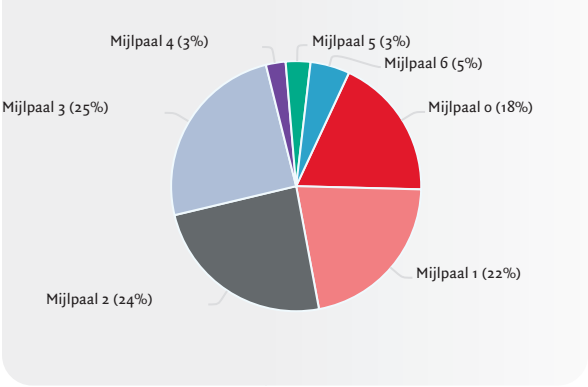
Ook voerde ACTIAM dit jaar gesprekken met bedrijven in het kader van het in 2017 aangenomen beleid over dierenwelzijn. Deze gesprekken gaan over het gebruik van dierproeven in verschillende sectoren en het gebruik van bont door modehuizen. Op het laatste onderwerp werden in 2018 goede stappen gezet. Van de bedrijven waarmee ACTIAM gesprekken voerde besloten onder andere Michael Kors, Gucci (een merk van Kering) en Burberry om geen bont meer in de collecties te gebruiken. Met de andere bedrijven, en met Kering betreffende andere merken, zullen de gesprekken voortgezet worden.

ACTIAM kijkt naar het verloop van de dialoog en beoordeelt het succes van de inspanningen op twee aspecten, namelijk 'kwaliteit' en 'voortgang'. Onder 'kwaliteit' valt de relatie met het bedrijf: Stelt het zich voldoende open op en is het bereid om in gesprek te gaan met de aandeelhouders? Het onderdeel 'voortgang' gaat over de werkelijke stappen die door het bedrijf zijn gezet wat betreft concrete verbeteringen in beleid en gedrag.

De volgende grafieken geven inzicht in de engagements verdeeld naar regio, sector, soort, kwaliteit, thema, FIP beginsel en mijlpaal. Daarnaast is er een overzicht van gesteunde aandeelhoudersvoorstellen verdeeld naar onderwerp per regio.

VERDELING ENGAGEMENTS NAAR MIJLPAAL

Mijlpaal	Uitleg
0	Eerste correspondentie verstuurd
1	Eerste correspondentie verzonden en ontvangst bevestigd door het bedrijf
2	Doelstellingen van het engagement zijn in meer detail besproken met het bedrijf
3	Bedrijf reageert met relevante informatie of belooft het probleem intern bespreekbaar te maken
4	Bedrijf ontwikkelt en publiceert (aan ACTIAM of publiek) een geloofwaardige strategie of formuleert heldere doelstellingen om het probleem te adresseren
5	Bedrijf toont aan dat de strategie wordt geïmplementeerd of dat de doelstellingen zijn behaald
6	Afgeronde engagements

Meetbare impact

Met name binnen de drie focusthema's klimaat, water en land, werkt ACTIAM aan het meetbaar maken van de impact van beleggingsbeslissingen. Op het gebied van klimaat en water is de methodologie hiervoor het meest ontwikkeld. Daarmee meet ACTIAM ook een aantal van de SDGs en planetaire grenzen. ACTIAM meet de CO₂- en watervoetafdruk van beleggingsportefeuilles en werkt actief aan het verkleinen van deze voetafdruk, als onderdeel van ACTIAM's klimaat- en waterstrategie. Voor het thema klimaat is de doelstelling om de CO₂-voetafdruk van alle beleggingen van ACTIAM ten opzichte van 2010 met 25% te verminderen in 2025. Onderstaande tabel geeft de CO₂-uitstoot weer van de beleggingen per ultimo 2018. ACTIAM heeft zich aangesloten bij het Science Based Targets Initiative (SBTI) om deze doelstelling verder te onderzoeken en te baseren op wetenschappelijk onderzoek. SBTI is een samenwerking van verschillende niet-gouvernementele organisatie ('ngo's'). De ngo's willen ervoor zorgen dat bedrijven concrete en meetbare doelen aannemen voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Wat betreft water heeft ACTIAM de doelstelling om in 2030 waterneutrale beleggingsportefeuilles te beheren. Water neutraal (gebaseerd op het concept van Hoekstra³) betekent dat er niet meer wordt water geconsumeerd dan door de natuur kan worden aangevuld of meer water vervuild dan voor de gezondheid van mensen en ecosystemen acceptabel is. De methode voor het berekenen van de watervoetafdruk beperkt zich op dit moment tot bedrijven. Hierdoor zal de huidige watervoetafdruk van portefeuilles die staatsobligaties bevatten lager zijn dan de werkelijke voetafdruk. Het plan is om in 2019 de watervoetafdruk voor landen te ontwikkelen.

Methodiek voor het meten van de CO₂-voetafdruk van beleggingen

De methodiek voor het meten van de CO₂-voetafdruk begint met het verkrijgen van informatie over CO₂-uitstoot van een externe dataleverancier (MSCI). De data van deze leverancier zijn voor ACTIAM vrij beschikbaar en kunnen afwijken van die van andere dataleveranciers. ACTIAM heeft geen invloed op de bepaling van de CO₂-waardes, maar doet nader onderzoek als waardes afwijken van wat in de lijn der verwachting ligt (bijvoorbeeld extreem lage of extreem hoge waardes ten opzichte van andere bedrijven in de sector). Om te bepalen welk percentage van de CO₂-uitstoot van een bedrijf aan een bepaald Fonds toe te kennen valt, gebruikt ACTIAM het eigenaarsprincipe. Er wordt berekend welk percentage van de waarde van een bedrijf wordt 'vertegenwoordigd' door de belegging van het betreffende Fonds. Vervolgens wordt dat percentage gebruikt voor het toekennen van de CO₂-uitstoot. Als de belegging van het Fonds in een bedrijf 10% van de waarde van het bedrijf is, dan neemt het Fonds 10% van de CO₂-uitstoot van het bedrijf als CO₂-voetafdruk van de belegging. Om de waarde van een bedrijf te bepalen gebruikt ACTIAM de bedrijfswaarde, bestaande uit de som van huidige marktkapitalisatie + kortetermijnleningen, langetermijnleningen en klantendeposito's (en in het geval van banken ook de post-deposito's). Deze methode is in lijn met wat op dit moment door het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF) wordt ontwikkeld. De methodiek voor het meten van de CO₂-voetafdruk van beleggingen kent aannames en beperkingen. De gedetailleerdere toelichting is te vinden op de website van ACTIAM.

³ Hoekstra, A.Y. (2008). *Water neutral: reducing and offsetting the impacts of water footprints*. UNESCO-IHE, Research Report Series No. 28. Available at: https://waterfootprint.org/media/downloads/Report28-WaterNeutral_1.pdf

Methodiek voor het meten van de watervoetafdruk van beleggingen

Ook voor water verkrijgt ACTIAM de informatie over de waterconsumptie en water stress van een externe dataleverancier (MSCI). De data van deze leverancier zijn voor ACTIAM vrij beschikbaar. Deze data kunnen afwijken van die van andere dataleveranciers. ACTIAM heeft geen invloed op de bepaling van de waterconsumptiewaardes en/of de waterstresswaardes, maar doet nader onderzoek als waardes afwijken van wat in de lijn der verwachting ligt (bijvoorbeeld extreem lage of extreem hoge waardes ten opzichte van andere bedrijven in de sector). De berekening van de watervoetafdruk volgt verder dezelfde methode als die van de CO₂-voetafdruk.

	CO ₂ - uitstoot Scope 1 (in ton CO ₂ - ¹ equivalent) ²	CO ₂ - uitstoot Scope 2 (in ton CO ₂ - ¹ equivalent) ³	CO ₂ - uitstoot Scope 1 benchmark (in ton CO ₂ - ¹ equivalent) ²	CO ₂ - uitstoot Scope 2 benchmark (in ton CO ₂ - ¹ equivalent) ³	Gestresseerd water ¹ (liters) ⁴	Gestresseerd water benchmark ¹ (liters) ⁴
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	15.426	2.541	18.753	2.740	8.469	8.470
Zwitserleven Medium Duration Fonds	1.107	37	-5	-5	-	-5
Zwitserleven Long Duration Fonds	2.137	64	-5	-5	-	-5
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	994	30	-5	-5	-	-5

- 1 De CO₂-uitstoot en de gestresseerd water gegevens worden berekend op basis van het totale fondsvermogen.
- 2 Scope 1: omvat de directe CO₂-uitstoot van beleggingen van het betreffende Fonds, veroorzaakt door interne bronnen van de betreffende belegging (eigen gebouw-, vervoer- en productiegerelateerde activiteiten).
- 3 Scope 2: omvat de indirecte CO₂-uitstoot van beleggingen van het betreffende Fonds, veroorzaakt door opwekking van verbruikte elektriciteit of warmte namens de betreffende belegging.
- 4 Gestresseerd water bestaat uit de absolute waterconsumptie van bedrijfsactiviteiten in sectoren en gebieden waar hoge waterschaarste heerst. De watervoetafdruk kan niet worden berekend voor overheidsobligaties en vastgoed aangezien hier geen gegevens van beschikbaar zijn. De watervoetafdruk wordt slechts gedeeltelijk berekend voor de Fondsen die beleggen in deze asset categorieën.
- 5 Zwitserleven Duration Fondsen hebben geen benchmark.

1.13 Beloningsbeleid

In deze paragraaf wordt het beloningsbeleid van ACTIAM beschreven en wordt uiteengezet hoe dit beleid in de praktijk wordt gebracht.

ACTIAM streeft naar een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid, dat aansluit bij de strategie, risicobereidheid en waarden van ACTIAM. Het beleid is in overeenstemming met relevante vereisten op grond van wet- en regelgeving. Leidend principe in het beloningsbeleid is dat medewerkers van ACTIAM niet worden aangemoedigd om meer risico's te nemen dan verantwoord wordt geacht binnen het kader van een te allen tijde respectvolle behartiging van de belangen van klanten en beleggers in de fondsen die ACTIAM beheert.

Governance

Het beloningsbeleid van ACTIAM is opgesteld binnen de kaders van het goedgekeurde groepsbeloningsbeleid van VIVAT in de hoedanigheid van aandeelhouder van ACTIAM. Daarbij houdt het beloningsbeleid rekening met de regels waaraan ACTIAM moet voldoen in haar hoedanigheid van fondsbeheerder onder de AIFM-richtlijn. Het beloningsbeleid van ACTIAM is uit dien hoofde gebaseerd op de Richtlijn inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen 2011/61/EU ("AIFMD") en de Richtlijnen inzake beheerst beloningsbeleid onder de AIFMD ("ESMA Richtsnoeren"). Het beloningsbeleid sluit aan bij de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen ("Wbfo") in samenhang met de Wet op het financieel toezicht ("Wft"), de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 (Solvency II), en de Richtsnoeren voor het Governancestelsel van de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen ("EIOPA Richtsnoeren"). Het beloningsbeleid van ACTIAM is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van VIVAT.

Alle medewerkers dienen zich te houden aan de Gedragscode, de eed en alle toepasselijke regelgeving. ACTIAM moedigt alle medewerkers voor wie dit relevant is aan om te zorgen voor een basisregister Integriteit van DSI en eist van medewerkers in bepaalde functies VBA- of CFA-certificering dan wel een aanvullende DSI-registratie.

Verder neemt ACTIAM regelmatig deel aan marktonderzoek van de KornFerry Hay Group, dat het beloningsbeleid van gelijksoortige fonds- en vermogensbeheerders in kaart brengt. Met behulp van de resultaten verkrijgt ACTIAM inzicht in de concurrentiekracht van haar beloningsbeleid en kan zij haar beloningsbeleid vergelijken met best practices in de markt.

Geïdentificeerde medewerkers (Identified Staff)

Ingevolge artikel 20 van de ESMA Richtsnoeren moeten de navolgende categorieën medewerkers, behalve wanneer wordt aangetoond dat de betreffende medewerkers geen materiële invloed hebben op het risicoprofiel van de Beheerder van een alternatieve beleggingsinstelling (“abi-beheerder”) of het risicoprofiel van een door deze beheerde alternatieve beleggingsinstelling (“abi”), worden aangemerkt als ‘geïdentificeerde medewerkers’ (“Identified Staff”):

- Uitvoerende en niet-uitvoerende leden van het bestuursorgaan van de abi-beheerder, afhankelijk van de plaatselijke rechtsvorm van de abi-beheerder, zoals: directieleden, bestuursleden, de chief executive officer en/ of uitvoerende en niet-uitvoerende vennoten;
- Hogere leidinggevendenden;
- Medewerkers met controletaken;
- Medewerkers die leiding geven op het gebied van portefeuillebeheer, administratie, marketing en personeelszaken;
- Andere risiconemers, zoals: medewerkers wier beroepsactiviteiten – individueel of collectief genomen, als de leden van een groep (bijvoorbeeld een bedrijfsonderdeel of afdeling) – van materiële invloed kunnen zijn op het risicoprofiel van de abi-beheerder of een door hem beheerde abi, met inbegrip van personen die bevoegd zijn overeenkomsten te tekenen, posities in te nemen en beslissingen te nemen die materieel van invloed zijn op de risicoposities van de abi-beheerder of van een door hem beheerde abi.

VIVAT heeft een Werkgroep Identified Staff in het leven geroepen, waarin de directieleden van Human Resources, Legal, Financial Risk, Non-Financial Risk en Audit (“Werkgroep Identified Staff”) zitting hebben. De Werkgroep Identified Staff adviseert de Raad van Commissarissen van VIVAT bij de besluitvorming over de lijst van geïdentificeerde medewerkers en de beloning van geïdentificeerde medewerkers. Een lijst van geïdentificeerde medewerkers wordt centraal vastgelegd en ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd. Daarnaast worden de criteria voor het bepalen in hoeverre een medewerker valt onder de categorie geïdentificeerde medewerkers jaarlijks herzien in overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving en de ESMA Richtsnoeren.

Als onderdeel van de selectieprocedure bij werving van nieuwe medewerkers wordt een kandidaat voor een functie binnen de categorie geïdentificeerde medewerker voorgelegd aan het Remuneration and Nomination Committee van de Raad van Commissarissen van VIVAT (“ReNomCo”). De ReNomCo verleent goedkeuring aan de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van de beloning van geïdentificeerde medewerkers. Voordat de kandidaat aan de commissie wordt voorgelegd, verleent de directie van ACTIAM goedkeuring voor de indienstneming van de kandidaat.

Emolumenten

De beloning van medewerkers van ACTIAM bestaat uit een vast jaarsalaris, een variabele beloning, een pensioenregeling en overige secundaire arbeidsvoorwaarden. ACTIAM heeft afzonderlijke variabele beloningsregelingen voor geïdentificeerde medewerkers en niet-geïdentificeerde medewerkers. Met ingang van 2018 heeft VIVAT de reguliere, jaarlijkse, prestatiegerelateerde variabele beloning voor directieleden van ACTIAM afgeschaft.

Vaste beloning

Het vaste bruto jaarsalaris bestaat uit een vast bruto jaarsalaris, waaronder een vakantie-uitkering van 8% en een dertiende maand van 8,33% en, voor zover van toepassing, overige vaste toeslagen. Het bruto jaarsalaris wordt gebaseerd op de van toepassing zijnde salarisschaal. Elke verhoging van het jaarsalaris is afhankelijk van prestaties in samenhang met competenties, ruimte in de salarisschaal en is tevens onderhevig aan financiële criteria op het niveau van ACTIAM en VIVAT (“Knock-outs”).

Pensioen

Nagenoeg alle medewerkers van ACTIAM nemen deel aan de pensioenregeling van VIVAT. De regeling is een beschikbarepremieregeling in het kader van IAS 19, ofte wel International Accounting Standards 19. VIVAT en de medewerkers betalen een werkgevers- respectievelijk werknemersbijdrage. Voor medewerkers die op 31 december 2017 in dienst waren bij ACTIAM met een hoger salaris dan het maximale pensioengevend salaris, wordt een compensatie van 16,35% over het pensioengevend salaris boven € 105.075 toegepast. De permanente toeslag is niet pensioengevend en wordt niet meegenomen in de berekening van ontslagvergoedingen, met inbegrip van de transitievergoeding of andere salariscomponenten of vergoedingen.

Variabele beloning en prestatiedoelen

De prestatiecyclus begint met het bepalen van de prestatiedoelen, welke in het eerste kwartaal van 2018 zijn vastgesteld. De prestatiedoelen sluiten aan bij de doelen en de missie en visie van ACTIAM. In 2018 zijn voor medewerkers twee algemene categorieën doelstellingen of key performance indicators (“KPI’s”) vastgesteld: niet-financiële KPI’s en financiële KPI’s. Voor alle managementfuncties binnen VIVAT en ACTIAM is een extra KPI bepaald, namelijk het onderhouden van een beheerste organisatie. Alle medewerkers is daarnaast gevraagd een KPI aan te dragen die kan bijdragen aan innovatie. Verder mogen medewerkers hun eigen competentiefocus bepalen, hetgeen persoonlijke ontwikkeling stimuleert. Voor elke individuele

medewerker zijn deze competenties voor persoonlijke ontwikkeling vastgesteld en gekozen uit een groot aantal waarden van de onderneming met een focus op gedragsverandering en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.

Onder de variabele beloningsregelingen worden voor de prestatieperiode duidelijke en meetbare KPI's gedefinieerd. De toekenning van variabele beloning is afhankelijk van het realiseren van deze KPI's. De KPI's hebben betrekking op zowel financiële als niet-financiële doelstellingen. De belangrijkste KPI's hebben betrekking op klanttevredenheid (deze KPI geldt voor alle medewerkers), de kwaliteit van de bedrijfsvoering, risicobeheer, beleggingsprestatie, ESG-doelen en de commerciële en financiële resultaten van ACTIAM. Waar mogelijk en van toepassing, wordt bij het bepalen van KPI's zoveel als mogelijk rekening gehouden met de volgende stakeholders:

- klanten en/of beleggers in fondsen die ACTIAM beheert;
- medewerkers;
- VIVAT en haar aandeelhouder(s);
- de samenleving als geheel.

Niet meer dan 50% van de KPI's mag betrekking hebben op financiële doelstellingen. Voor medewerkers in controle- en toezichthoudende taken, waaronder de afdeling Risk Management, zijn geen financiële KPI's vastgesteld. Ingeval van buitengewone prestaties bedraagt de variabele beloning binnen ACTIAM maximaal 50% van het vaste jaarsalaris voor senior portefeuillebeheerders (voor overige medewerkers geldt een lager maximum). De maximale variabele beloning zoals bepaald in de Wbfo geldt voor alle medewerkers van VIVAT. Ingevolge de Wbfo mag de variabele beloning van een medewerker van een financiële instelling niet hoger zijn dan 20% van de vaste beloning. Dit maximum geldt echter niet voor medewerkers van beheerders van alternatieve beleggingsfondsen met een vergunning onder de AIFM-richtlijn, zoals ACTIAM.

Voor geïdentificeerde medewerkers gelden specifieke regels voor het vaststellen van prestatiedoelstellingen, het bepalen in hoeverre die doelstellingen zijn bereikt, en het vaststellen en uitbetalen van variabele beloning. Ten aanzien van de prestatiedoelstellingen wordt vooraf een risicobeoordeling verricht.

Toekenning variabele beloning

Variabele beloning voor niet-geïdentificeerde medewerkers wordt, indien van toepassing, direct contant toegekend. Voor geïdentificeerde medewerkers wordt variabele beloning in twee gedeelten toegekend: een direct/onvoorwaardelijk deel (60%) en een uitgesteld/voorwaardelijk deel (40%). 50% van de variabele beloning van geïdentificeerde medewerkers wordt contant betaald en 50% is gebaseerd op het rendement van ACTIAM Duurzaam Mixfonds Neutraal, een subfonds van ACTIAM Beleggingsfondsen N.V. Het uitgestelde deel van de variabele beloning wordt betaald drie jaar volgend op het jaar waarin de beloning is toegekend. Het aandelen component kent aanvullend een retentieperiode van een jaar. Voor vermogensbeheerders wordt een 3-jaars resultaatdoelstelling vastgesteld, die moet zijn gerealiseerd alvorens recht ontstaat op het uitgestelde deel. Het uitgestelde deel van de variabele beloning kan op basis van een achteraf verrichte risicobeoordeling neerwaarts worden bijgesteld.

Een variabele beloning wordt toegekend nadat is beoordeeld in hoeverre de vooraf vastgestelde KPI's zijn gerealiseerd. Deze beoordeling omvat relevante input van, onder andere, de afdeling Risk Management en de afdeling Compliance in het kader van de risicobeoordeling achteraf. Ten behoeve van deze beoordeling worden de resultaten en incentives opgenomen in een gecentraliseerde database. Het besluit tot toekenning wordt uiteindelijk genomen door de directie van ACTIAM, en vervolgens de Raad van Bestuur van VIVAT. Voor geïdentificeerde medewerkers is de goedkeuring van de ReNomCo benodigd. De leidende beginselen, met inbegrip van de Knock-outs, worden toegepast alvorens enige variabele beloning wordt toegekend.

Hold back & claw back

VIVAT is bevoegd alle toegekende variabele beloningen geheel of gedeeltelijk niet uit te betalen ("hold back") of terug te vorderen ("claw back") (artikel 2:135 lid 6 & 8 BW in samenhang met artikel 1:127 lid 2 & 3 Wft). Gehele of gedeeltelijke hold back of claw back zal in ieder geval plaatsvinden wanneer de medewerker niet heeft voldaan aan relevante eisen van bekwaamheid of gepast gedrag, of wanneer deze verantwoordelijk was voor gedrag dat heeft geleid tot een aanzienlijke verslechtering van de financiële positie van VIVAT en/of ACTIAM.

Ontslagvergoeding

Als er een medewerker recht heeft op een ontslagvergoeding, zal deze gelijk zijn aan de transitievergoeding in de zin van artikel 7:673 BW. Er zijn twee uitzonderingen, tenzij (i) de desbetreffende medewerker kan profiteren van een andere regeling die uitdrukkelijk is overeengekomen in een toepasselijk sociaal plan of (ii) de directie van ACTIAM en de Raad van Bestuur van VIVAT of, waar het een vergoeding voor de directie of de geïdentificeerde medewerkers van ACTIAM betreft, de ReNomCo anders hebben/heeft bepaald, en de vergoeding is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van VIVAT.

VIVAT, met inbegrip van ACTIAM, is met de bonden een nieuw Sociaal Plan 2018-2019 overeengekomen, dat van toepassing is bij reorganisatie(s).

Tekenbonus & retentiebonus

Bij ACTIAM kunnen speciale afspraken worden gemaakt over retentie- en of tekenbonussen voor medewerkers. Bij het maken van dit soort afspraken wordt de grootst mogelijke terughoudendheid betracht. Dit soort afspraken is uitsluitend toegestaan indien goedgekeurd in overeenstemming met wet- en regelgeving alsook de governance van VIVAT en ACTIAM. In verband met de aangekondigde strategische herziening van de aandeelhouder heeft VIVAT van de toezichhouders goedkeuring verkregen voor een retentieregeling voor enkele medewerkers die werken voor ACTIAM.

Overige arbeidsvoorwaarden

Al naar gelang de trede in de salarisschaal, komen enkele hogere managers binnen ACTIAM in aanmerking voor een leaseauto of een leaseautovergoeding. In 2018 is het leasebeleid beperkt tot het leasen van 100% elektrische auto's. Daarnaast is ook de groep die in aanmerking komt voor een leaseauto verkleind. In het kader van de beginselen van *impact investing* waaraan ACTIAM zich heeft verbonden, zijn bepaalde types en merken auto's niet beschikbaar.

Beloning in de verslagperiode

In 2018 kende ACTIAM € 14,0 miljoen aan beloning toe aan haar medewerkers (in 2017: € 15,3 miljoen). Dit bedrag valt uiteen in een bedrag van € 13,4 miljoen aan vaste beloning (in 2017: € 13,9 miljoen) en een bedrag van € 0,7 miljoen aan variabele beloning (in 2017: € 1,4 miljoen). De in 2018 toegekende variabele beloning heeft betrekking op het financiële jaar 2017 en omvat tevens het uitgestelde deel van het jaar 2014.

Geïdentificeerde medewerkers, welke hun variabele beloning voor 50% gebaseerd op het rendement van ACTIAM Duurzaam Mixfonds Neutraal ontvangen, hebben over het jaar 2016 na de retentieperiode een bedrag € 7,60 per aandeel aan dividend ontvangen in 2018. In verband met de financiële resultaten van VIVAT in 2017, hebben de Raad van Bestuur van VIVAT en de directie van ACTIAM besloten het totale bedrag aan variabele beloning te verlagen. De toekenning van eventuele variabele beloning over 2018 wordt genomen na de datum van publicatie van het jaarverslag.

In 2018 had ACTIAM een gemiddeld fte van 102 (in 2017: 115 fte). Onderstaande tabel geeft de toegekende beloning in 2018 weer.

	Aantal personen in 2018 ¹	Vaste beloning 2018 in Euro's ²	Variabele beloning 2018 in Euro's
Directie ³	4	945.793	0
Identified Staff	39	6.109.087	372.526
Medewerkers in controle functies ³	3	368.860	20.114
Overige medewerkers	72	5.944.365	277.995
Totaal	118	13.368.105	670.635

1 Door in- en uitstroom van medewerkers is het aantal begunstigen hoger dan het gemiddelde aantal medewerkers.

2 Met inbegrip van sociale-zekerheidsbijdragen, pensioenpremies en overige betaalde beloning.

3 Onder wie tevens geïdentificeerde medewerkers.

Aantal medewerkers met een beloning van meer dan € 1 miljoen

In 2018 heeft geen van de medewerkers van ACTIAM een totale beloning ontvangen van meer dan € 1 miljoen.

1.14 Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

Fondsprofiel

Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds belegt in vastrentende instrumenten genoteerd in euro van ondernemingen en overheden die kredietbeoordelaars Standard & Poor's, Moody's en Fitch een waardering toekennen. Het Fonds belegt minimaal 90% in vermogenstitels met een minimale gemiddelde rating van BBB- en maximaal 10% in vermogenstitels met een lagere gemiddelde rating. De gewogen gemiddelde waardering voor alle beleggingen is minimaal BBB+. De gewogen gemiddelde looptijd van de portefeuille mag maximaal 1 jaar afwijken van die van de benchmark. Het Fonds kan ook beleggen in afgeleide producten, uitsluitend in swaps, rentefutures en renteopties. Aan alle debiteuren en/of vermogenstitels in het beleggingsuniversum wordt een ESG-score toegekend. Het streven is om een ESG-score te realiseren die zich of (i) bevindt in het bovenste kwartiel van het spectrum dan wel (ii) minimaal 10 punten hoger is dan die van de benchmark. Het beleggingsdoel is om een rendement te behalen dat ten minste gelijk is aan dat van de benchmark, de iBoxx € Corporates Index (TR).

Rating en maximale overweging per debiteur per ratingcategorie:	Maximaal belang per debiteur
AAA	Benchmarkgewicht + 7,5%
AA	Benchmarkgewicht + 5%
A	Benchmarkgewicht + 2,5%
BBB	Benchmarkgewicht + 1,25%
Lager dan BBB	+ 1,25%

	Fondsvermogen in € 1.000.000 ¹	Rendement op basis van intrinsieke waarde na kosten ²	Rendement benchmark	Dividend per participatie in € 1 ³	Intrinsieke waarde per participatie in € 1 ¹
2018	125,6	-1,05%	-1,29%	-	11,91
2017	116,1	2,26%	2,37%	0,24	12,03
2016	109,3	4,85%	4,72%	0,24	12,01
2015	114,3	-0,33%	-0,66%	0,35	11,68
2014	148,2	8,82%	8,24%	0,41	12,07

1 Ultimo verslagperiode.

2 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbelegging van dividend.

3 Dit is het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorgaande boekjaar.

Voor meer informatie over het beleggingsresultaat per participatie over de laatste vijf jaren, gesplitst naar inkomsten, waardeveranderingen en kosten wordt verwezen naar de toelichting op het fondsvermogen, als onderdeel van de toelichting op de balans, van het Fonds.

Rendement

Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds behaalde over 2018 een negatief rendement. De lagere kapitaalmarktrente en de rentevergoedingen op obligatieleningen compenseerden deels het negatieve effect van hogere spreads (renteopslag) op bedrijfsobligaties (credits). Deze spreads waren opgelopen door de toename van bedrijfsschulden en het risicomijdende gedrag van beleggers. De categorie achtergestelde leningen werden hierbij het hardst getroffen. Dit weerspiegelt het toegenomen risico als gevolg van hogere bedrijfsschulden. De defensieve positionering (onderwogen credits) en de selectie van individuele namen binnen de sectoren leverden in vergelijking met de benchmark rendement op.

Portefeuillebeleid

Het Fonds heeft over 2018 een voorzichtige positionering aangehouden met het oog op de hogere waardering van credits. Er werd gedeeltelijk winstgenomen op de onderwogen positie in credits. Staatsobligaties van Duitsland en Nederland werden in november 2018 verkocht en geherinvesteerd in aantrekkelijk gewaardeerde leningen van onder andere Generali, en La Poste. De spreads van deze bedrijven waren in een vrij korte periode hard opgelopen als gevolg van het negatieve marktsentiment. Daarnaast is er onder meer meegedaan aan de uitgifte van een Green Bond van ING Groep, hiermee werd de ESG-score van het Fonds verder verbeterd.

ESG-score & percentage beleggingen in green bonds

Naast het algemene ESG-beleid dat op de Fondsen van toepassing is en staat beschreven in paragraaf 1.12, wordt voor het Fonds een ESG-score berekend. De ESG score wordt berekend op basis van scores voor beleid, gedrag, product, sector en een analistenscore toegekend door ACTIAM's ESG-team en dient te allen tijde hoger te zijn dan die van de benchmark. De ESG-score van het Fonds bedroeg ultimo verslagperiode G1 tegenover 50 voor de benchmark, ten opzichte van 59 tegenover

55 voor de benchmark ultimo 2017. De relatieve verhouding van de ESG-scores geeft aan hoeveel gewicht gegeven wordt aan bedrijven die beter scoren op duurzaamheidscriteria.

Het Fonds heeft in haar beleid een voorkeur voor beleggingen in obligaties uitgegeven door bedrijven die actief bijdragen aan het realiseren van de ‘Sustainable Development Goals’ (‘SDGs’) zoals geformuleerd door de Verenigde Naties. De Beheerder streeft ernaar om in dat kader minimaal 10% van de portefeuille aan te houden in zogeheten groene obligaties (‘green bonds’). Het percentage van de portefeuille aangehouden in green bonds bedroeg ultimo verslagperiode 11,5%.

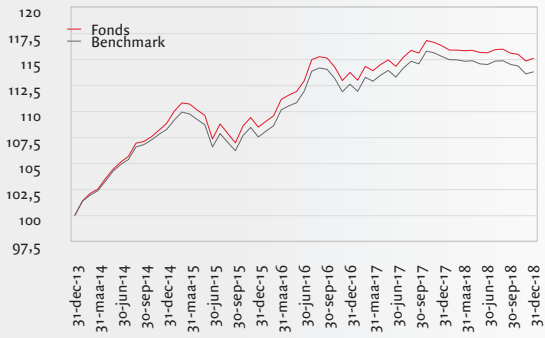
Risicobeheer

Beleggen brengt risico's met zich mee. De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in de volgende tabel toegelicht. In paragraaf 1.4 staat een omschrijving van de financiële en niet-financiële risico's.

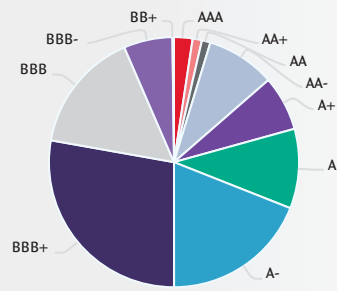
BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S	RISICO-BEREIDHEID	IMPACT	MATERIALIZATIE	BEHEERSING
Marktrisico Op basis van het beleggingsbeleid worden actieve marktrisicoposities ingenomen.	Hoog	Hoog	Standaarddeviatie ¹ ultimo 2018: 2,2% (ultimo 2017: 3,0%). De VaR ² ultimo 2018 is 5,2% (ultimo 2017: 6,1%).	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over marktrisico.
Renterisico Er is sprake van renterisico. De rente heeft invloed op de koers en op de opbrengsten van een obligatie(fonds).	Hoog	Hoog	Modified duration ³ ultimo 2018: 4,9 (ultimo 2017: 5,2). Een stijging van de rente kan een laag of negatief rendement tot gevolg hebben. Daarnaast is de huidige lage rentestand een indicatie van het verwachte rendement.	In de verslagperiode werden transacties gedaan om de rentegevoeligheid van het Fonds maximaal 1 te laten afwijken van die van de benchmark en de renterisico's ten opzichte van de benchmark beperkt te houden.
Concentratierisico Doordat het Fonds belegt in een gespreide portefeuille van credits is het concentratierisico beperkt.	Gemiddeld	Laag	Onderstaande diagrammen geven inzicht in de spreiding van de beleggingsportefeuille en daarmee een indicatie van het concentratierisico.	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid.
Actief rendementsrisico Het Fonds heeft een actief verantwoord beleggingsbeleid.	Hoog	Hoog	Tracking error ⁴ ultimo 2018: 0,1% (ultimo 2017: 0,1%).	Vanwege onder- en overwegingen en uitsluitingen zal de portefeuille afwijken van de benchmark.
Kredietrisico Het Fonds belegt in credits; er is sprake van kredietrisico.	Hoog	Hoog	Na deze tabel is een overzicht van de kredietkwaliteit van de portefeuille opgenomen. De gemiddelde rating van de obligaties in het Fonds ultimo 2018 is BBB+ (ultimo 2017: BBB +) ⁵ .	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid. De gemiddelde rating van de beleggingsportefeuille dient minimaal BBB+ te bedragen.
Liquiditeitsrisico Doordat voornamelijk in liquide vastrentende waarden wordt belegd is het liquiditeitsrisico beperkt.	Gemiddeld	Hoog	Gedurende de verslagperiode hebben zich geen problemen voorgedaan met betrekking tot de verhandelbaarheid.	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over liquiditeitsrisico.

- De volatiliteit van het Fonds wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie. Deze wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op maandbasis op basis van 3 jaar aan rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- De Value at Risk (VaR) is een risicomaatstaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van 5 jaar aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- De modified duration (de gemiddelde rentetypische looptijd) geeft een indicatie wat de procentuele waardeverandering van het Fonds zou zijn bij een wijziging van de markrente van één procent.
- De tracking error (ex-ante) is een risicomaatstaf die aangeeft in welke mate het rendement van de portefeuille afweek van het rendement van de benchmark. De tracking error wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van 5 jaar aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- De gemiddelde kredietwaardigheid van de gehele portefeuille wordt berekend aan de hand van de Weighted Average Rating Factor (WARF), in deze berekeningsmethodiek tellen leningen met een lagere rating zwaarder mee dan met een hogere rating.

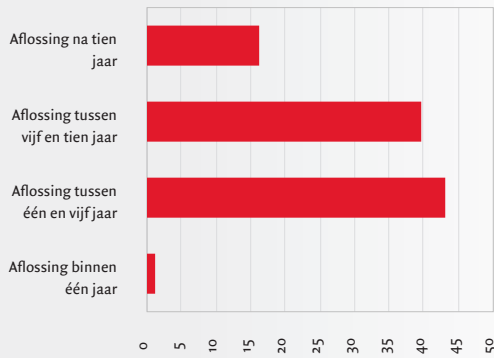
Geïndexeerd rendementsverloop

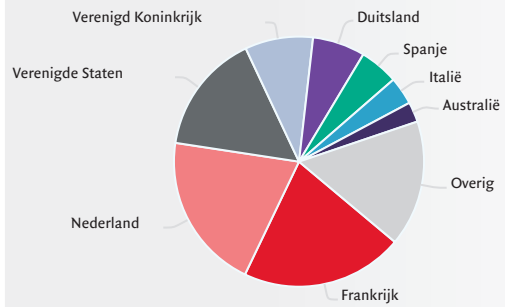
Ratingverdeling

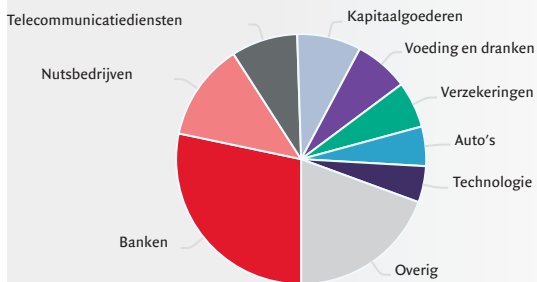
Looptijdverdeling

Landenverdeling

Sectorallocatie

1.15 Zwitserleven Medium Duration Fonds

Fondsprofiel

Zwitserleven Medium Duration Fonds belegt zijn vermogen in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Per 18 juli 2018 is het tevens mogelijk om te beleggen in rechten van deelneming in geldmarktfondsen.

Asset categorie	Strategisch Gewicht	Bandbreedte
Obligaties	100%	75 - 100%
Rentederivaten, geldmarktinstrumenten, geldmarktfondsen en liquide middelen	0%	0 - 25%
Totaal	100%	

Het Fonds belegt in leningen van overheden die door kredietbeoordelaar Standard & Poor's, Moody's of Fitch worden gewaardeerd met gemiddeld minimaal AA-. Leningen en geldmarktinstrumenten van lagere en regionale overheden en supranationale organisaties dienen een minimale gemiddelde rating van AAA te hebben. Geldmarktinstrumenten van ondernemingen met een minimale rating van AA- zijn beperkt toegestaan. Actief beleid wordt gevoerd op de keuze van obligaties en de verhouding tussen obligaties en renteswaps. Er wordt geen actief duration beleid gevoerd. Het beleggingsuniversum bestaat uit vermogenstitels uitgegeven in euro's of in voorlopers van deze munteenheid (oude nationale valuta). In dit Fonds wordt geen vreemd vermogen aangetrokken. (OTC) Derivatentransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex met de betreffende tegenpartij. Repotransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een overeenkomst voor repo-transacties ('General Master Repurchase Agreement' oftewel 'GMRA'). (OTC) Derivaten-en repo-transacties mogen enkel worden aangegaan met financiële instellingen die beschikken over een minimale gemiddelde rating van A. Het Fonds kan voor maximaal 50% van het fondsvermogen repo-transacties aangaan. Het Fonds kent geen benchmark.

	Fonds- vermogen in € 1.000.000 ¹	Rendement op basis van intrinsieke waarde na kosten ²	Dividend per participatie in € 1 ³	Intrinsieke waarde per participatie in € 1 ¹
2018	416,9	2,18%	-	29,73
2017	980,8	-0,71%	-	29,10
2016	930,3	3,89%	-	29,30
2015	732,1	0,25%	-	28,21
2014	504,6	13,76%	-	28,14

1 Ultimo verslagperiode.

2 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbelegging van dividend.

3 Het Fonds keert geen dividend uit. Dividend per participatie in euro is derhalve niet van toepassing.

Voor meer informatie over het beleggingsresultaat per participatie over de laatste vijf jaren, gesplitst naar inkomsten, waardeveranderingen en kosten wordt verwezen naar de toelichting op het fondsvermogen, als onderdeel van de toelichting op de balans, van het Fonds.

Rendement

Zwitserleven Medium Duration Fonds behaalde over 2018 een positief rendement. De lagere kapitaalmarktrente en de rentevergoedingen op staatsleningen compenseerden ruimschoots het negatieve effect van de hogere landenspreads (renteopslag). De Duitse 10-jaarsrente sloot 2018 af op het laagste punt van het jaar op een niveau van 0,24%. De tegenvallende economische groei was de belangrijkste reden voor de daling van de kapitaalmarktrente in de eurozone. Beleggers vonden bescherming in veilig geachte staatsobligaties. Beleggers kijken meer en meer naar de macro-economische ontwikkeling en daar begint de vertraging van de mondiale groei negatieve gevolgen te krijgen voor het ondernemers- en consumentenvertrouwen. Daarnaast werden ook de inflatieverwachtingen in de eurozone naar beneden bijgesteld, de snel dalende olieprijs is daar onder meer de oorzaak van. De landenspreads binnen de eurozone liepen op door het voorzichtige sentiment onder beleggers.

Portefeuillebeleid

Zwitserleven Medium Duration Fonds belegt in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Het Fonds is daarmee met name geschikt als onderdeel van een beleggingsportefeuille die wordt aangehouden voor collectieve pensioenregelingen. Beleggingen met een lange duration kunnen aantrekkelijk zijn voor collectieve pensioenregelingen door de lange looptijd van de pensioenverplichtingen.

Voor een juiste afstemming met het beleggingsbeleid van de portefeuille en de verwerking van de in- en uitstroom van beleggingsgelden, zijn er in 2018 diverse wijzigingen in de portefeuille doorgevoerd. Zo werden er bijvoorbeeld

staatsleningen verkocht van Nederland (afloopdata: 2018 en 2019), Frankrijk (afloopdata: 2019 en 2023) en Duitsland (afloopdata: 2018 en 2028). Gekocht werden staatsleningen van Nederland, Oostenrijk, Frankrijk en Duitsland met uiteenlopende afloopdata. Ook zijn enkele renteswaps afgesloten voor de gewenste duration positie.

De modified duration van het Fonds is ultimo 2018 7,86 (ultimo 2017: 7,5).

Risicobeheer

Beleggen brengt risico's met zich mee. De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in de volgende tabel toegelicht. In paragraaf 1.4 staat een omschrijving van de financiële en niet-financiële risico's.

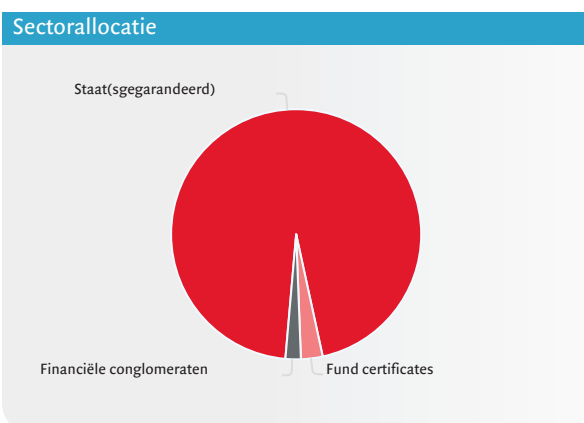
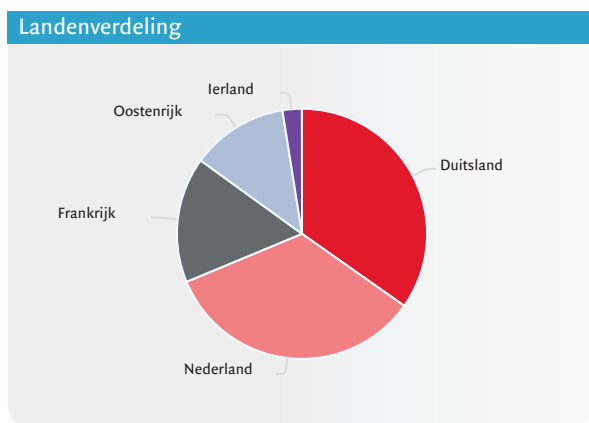
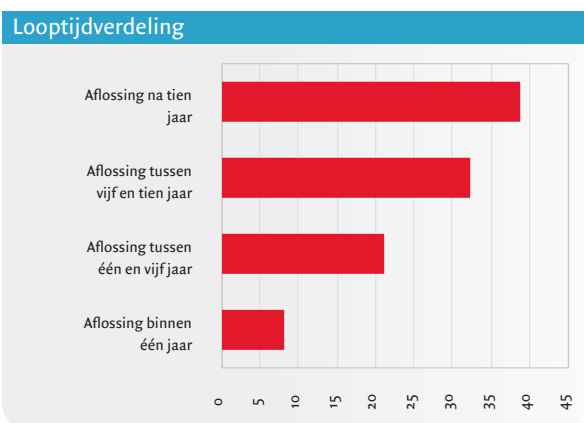
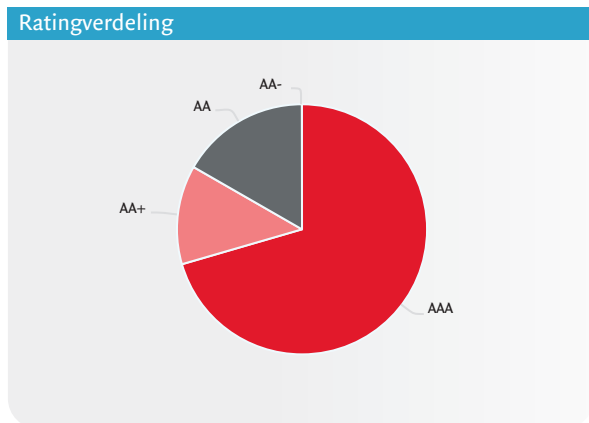
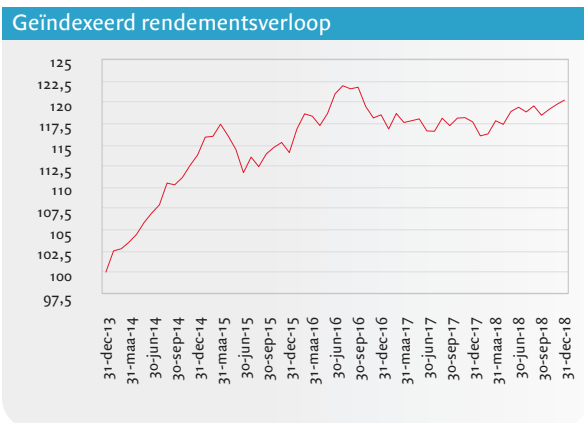
BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S	RISICO-BEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Marktrisico Op basis van het beleggingsbeleid worden actieve marktrisicoposities ingenomen.	Hoog	Hoog	Standaarddeviatie ¹ ultimo 2018: 3,5% (ultimo 2017: 4,1%). De VaR ² ultimo 2018 is 9,7% (ultimo 2017: 10,3%).	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over marktrisico.
Renterisico Er is sprake van renterisico. De rente heeft invloed op de koers en op de opbrengsten van een obligatie(fonds).	Hoog	Hoog	Modified duration ³ ultimo 2018: 7,9 (ultimo 2017: 7,5). Een stijging van de rente kan een laag of negatief rendement tot gevolg hebben. Daarnaast is de huidige lage rentestand een indicatie van het verwachte rendement.	Het beleggingsbeleid is gericht op het, met een beperkt kredietrisico, matchen van de (duratie van de) verplichtingen van collectieve pensioencontracten van Zwitserleven. Het Fonds heeft in dit kader een hoog renterisico.
Concentratierisico Er is een grote concentratie in Duitsland en Nederland	Gemiddeld	Laag	Onderstaande diagrammen geven inzicht in de spreiding van de beleggingsportefeuille en daarmee een indicatie van het concentratierisico.	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid.
Kredietrisico Het Fonds belegt in credits; er is sprake van kredietrisico.	Hoog	Hoog	Na deze tabel is een overzicht van de kredietkwaliteit van de portefeuille opgenomen. De gemiddelde rating van de obligaties in het Fonds ultimo 2018 is AA+ (ultimo 2017: AA+) ⁴ .	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid. Er zijn minimale eisen aan de rating van de crediteuren. Enkel derivatentransacties onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex. Tegenpartijen hebben gemiddelde counterparty rating van minimaal A bij het aangaan van de transactie.
Liquiditeitsrisico Doordat voornamelijk in liquide vastrentende waarden wordt belegd is het liquiditeitsrisico beperkt.	Laag	Gemiddeld	Gedurende de verslagperiode hebben zich geen problemen voorgedaan met betrekking tot de verhandelbaarheid.	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over liquiditeitsrisico.

- 1 De volatiliteit van het Fonds wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie. Deze wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op maandbasis op basis van 3 jaar aan rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 2 De Value at Risk (VaR) is een risicometaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van 5 jaar aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 3 De modified duration (de gemiddelde rentetypische looptijd) geeft een indicatie wat de procentuele waardeverandering van het Fonds zou zijn bij een wijziging van de marktrente van één procent.
- 4 De gemiddelde kredietwaardigheid van de gehele portefeuille wordt berekend aan de hand van de Weighted Average Rating Factor (WARF), in deze berekeningsmethodiek tellen leningen met een lagere rating zwaarder mee dan met een hogere rating.

Rentegevoelighedscontributie

Rentegevoelighedscontributie is de bijdrage van de modified duration per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie. De rentegevoelighedscontributie per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie telt op tot de totale modified duration van de portefeuille.

RENTEGEVOELIGHEIDSCONTRIBUTIE			
Looptijdsegment	Rentegevoeligheidscontributie (effectieve rendement)		
	Obligaties	Renteswaps	Totaal
(jaar)			
0 - 5	0,66	-0,03	0,62
5 - 10	2,18	0,12	2,31
10 - 15	3,49	0,74	4,22
15 - 20	0,43	-	0,43
Totaal	6,76	0,83	7,58

1.16 Zwitserleven Long Duration Fonds

Fondsprofiel

Zwitserleven Long Duration Fonds belegt zijn vermogen in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Per 18 juli 2018 is het tevens mogelijk om te beleggen in rechten van deelneming in geldmarktfondsen.

Asset categorie	Strategisch Gewicht	Bandbreedte
Obligaties	50%	25 - 100%
Rentederivaten, geldmarkt-instrumenten, geldmarktfondsen en liquide middelen	50%	0 - 75%
Totaal	100%	

Het Fonds belegt in leningen van overheden die door kredietbeoordelaar Standard & Poor's, Moody's of Fitch worden gewaardeerd met gemiddeld minimaal AA-. Leningen en geldmarktinstrumenten van lagere en regionale overheden en supranationale organisaties dienen een minimale gemiddelde rating van AAA te hebben. Geldmarktinstrumenten van ondernemingen met een minimale rating van AA- zijn beperkt toegestaan. Actief beleid wordt gevoerd op de keuze van obligaties en de verhouding tussen obligaties en renteswaps. Er wordt geen actief duration beleid gevoerd. Het beleggingsuniversum bestaat uit vermogenstitels uitgegeven in euro's of in voorlopers van deze munteenheid (oude nationale valuta). In dit Fonds wordt geen vreemd vermogen aangetrokken. (OTC) Derivatentransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex met de betreffende tegenpartij. Repotransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een overeenkomst voor repo-transacties ('General Master Repurchase Agreement' oftewel 'GMRA'). (OTC) Derivaten-en repo-transacties mogen enkel worden aangegaan met financiële instellingen die beschikken over een minimale gemiddelde rating van A. Het Fonds kan voor maximaal 50% van het fondsvermogen repo-transacties aangaan. Het Fonds kent geen benchmark.

	Fonds- vermogen in € 1.000.000 ¹	Rendement op basis van intrinsieke waarde na kosten ²	Dividend per participatie in € 1 ³	Intrinsieke waarde per participatie in € 1 ¹
2018	883,4	6,38%	-	38,14
2017	904,8	-3,36%	-	35,85
2016	1.171,0	13,42%	-	37,10
2015	966,6	-1,45%	-	32,71
2014	984,8	42,37%	-	33,19

1 Ultimo verslagperiode.

2 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbelegging van dividend.

3 Het Fonds keert geen dividend uit. Dividend per participatie in euro is derhalve niet van toepassing.

Voor meer informatie over het beleggingsresultaat per participatie over de laatste vijf jaren, gesplitst naar inkomsten, waardeveranderingen en kosten wordt verwezen naar de toelichting op het fondsvermogen, als onderdeel van de toelichting op de balans, van het Fonds.

Rendement

Zwitserleven Long Duration Fonds behaalde over 2018 een positief rendement. De lagere kapitaalmarktrente en de rentevergoedingen op staatsleningen compenseerden ruimschoots het negatieve effect van de hogere landenspreads (renteopslag). De Duitse 10-jaarsrente sloot 2018 af op het laagste punt van het jaar op een niveau van 0,24%. De tegenvallende economische groei was de belangrijkste reden voor de daling van de kapitaalmarktrente in de eurozone. Beleggers vonden bescherming in veilig geachte staatsobligaties. Beleggers kijken meer en meer naar de macro-economische ontwikkeling en daar begint de vertraging van de mondiale groei negatieve gevolgen te krijgen voor het ondernemers- en consumentenvertrouwen. Daarnaast werden ook de inflatieverwachtingen in de eurozone naar beneden bijgesteld, de snel dalende olieprijs is daar onder meer de oorzaak van. De landenspreads binnen de eurozone liepen op door het voorzichtige sentiment onder beleggers.

Portefeuillebeleid

Zwitserleven Long Duration Fonds belegt in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Het Fonds is daarmee met name geschikt als onderdeel van een beleggingsportefeuille die wordt aangehouden voor collectieve pensioenregelingen. Beleggingen met een lange duration kunnen aantrekkelijk zijn voor collectieve pensioenregelingen door de lange looptijd van de pensioenverplichtingen.

Voor een juiste afstemming met het beleggingsbeleid van de portefeuille en de verwerking van de in- en uitstroom van beleggingsgelden, zijn er in 2018 diverse wijzigingen in de portefeuille doorgevoerd. Zo werden staatsleningen verkocht van

Nederland (onder meer met afloopdata in 2018 en 2033) en Duitsland (afloopdata: 2034 en 2042). Gekocht werden staatsleningen van Nederland, Frankrijk en Duitsland met uiteenlopende afloopdata. Ook zijn enkele renteswaps afgesloten voor de gewenste duration positie.

De modified duration van het Fonds is ultimo 2018 22,62 (ultimo 2017: 21,3).

Risicobeheer

Beleggen brengt risico's met zich mee. De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in de volgende tabel toegelicht. In paragraaf 1.4 staat een omschrijving van de financiële en niet-financiële risico's.

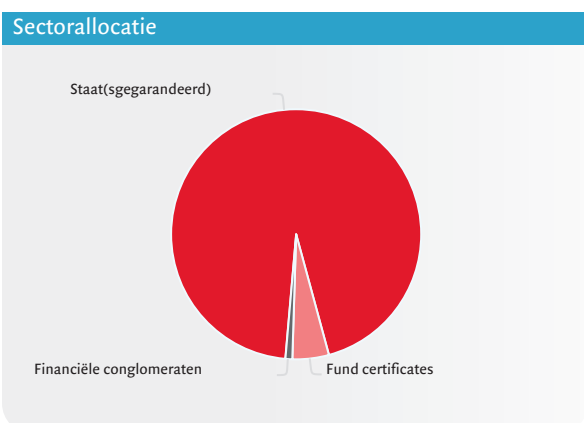
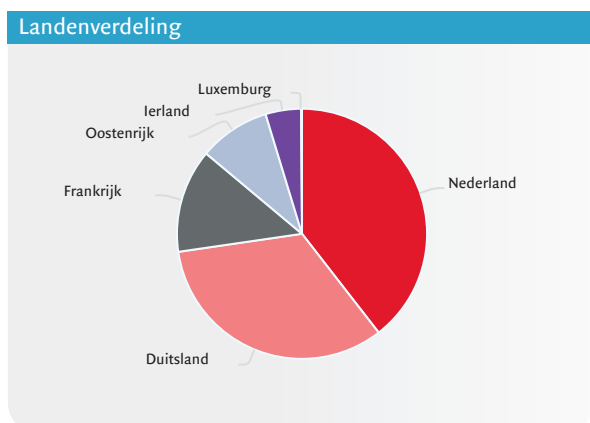
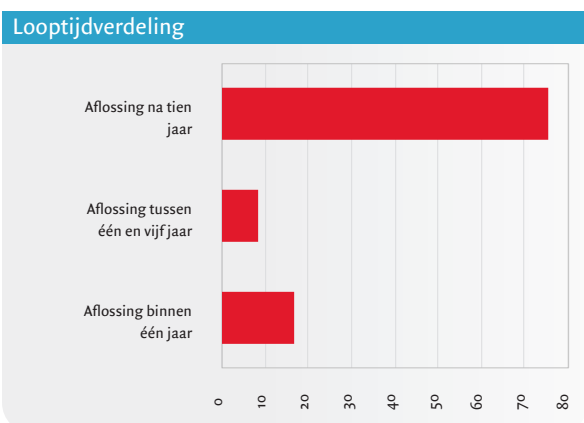
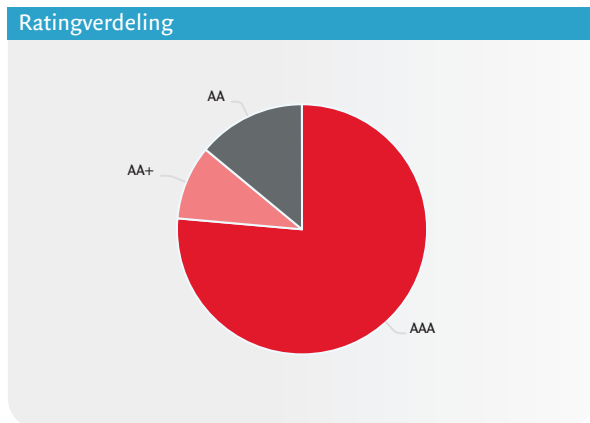
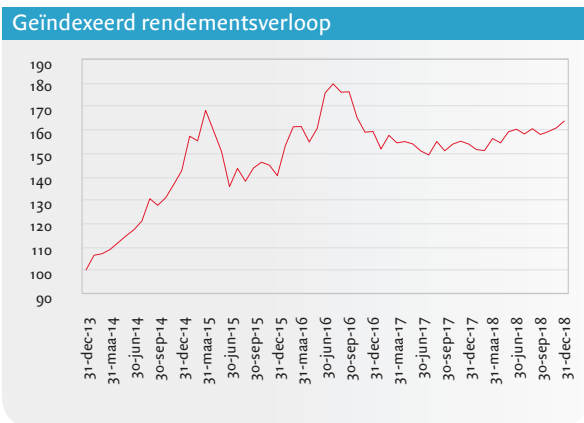
BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S	RISICO-BEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Marktrisico Op basis van het beleggingsbeleid worden actieve marktrisicoposities ingenomen.	Hoog	Hoog	Standaarddeviatie ¹ ultimo 2018: 11,5% (ultimo 2017: 16,1%). De VaR ² ultimo 2018 is 32,2% (ultimo 2017: 32,4%).	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over marktrisico.
Renterisico Er is sprake van renterisico. De rente heeft invloed op de koers en op de opbrengsten van een obligatie(fonds).	Hoog	Hoog	Modified duration ³ ultimo 2018: 22,6 (ultimo 2017: 21,3). Een stijging van de rente kan een laag of negatief rendement tot gevolg hebben. Daarnaast is de huidige lage rentestand een indicatie van het verwachte rendement.	Het beleggingsbeleid is gericht op het, met een beperkt kredietrisico, matchen van de (duratie van de) verplichtingen van collectieve pensioencontracten van Zwitserleven. Het Fonds heeft in dit kader een hoog renterisico.
Concentratierisico Er is een grote concentratie in Duitsland en Nederland	Gemiddeld	Laag	Onderstaande diagrammen geven inzicht in de spreiding van de beleggingsportefeuille en daarmee een indicatie van het concentratierisico.	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid.
Kredietrisico Het Fonds belegt in credits; er is sprake van kredietrisico.	Hoog	Hoog	Na deze tabel is een overzicht van de kredietkwaliteit van de portefeuille opgenomen. De gemiddelde rating van de obligaties in het Fonds ultimo 2018 is AA+ (ultimo 2017: AA+) ⁴ .	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid. Er zijn minimale eisen aan de rating van de crediteuren. Enkel derivatentransacties onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex. Tegenpartijen hebben een gemiddelde counterparty rating van minimaal A bij het aangaan van de transactie.
Liquiditeitsrisico Doordat voornamelijk in liquide vastrentende waarden wordt belegd is het liquiditeitsrisico beperkt.	Laag	Gemiddeld	Gedurende de verslagperiode hebben zich geen problemen voorgedaan met betrekking tot de verhandelbaarheid.	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over liquiditeitsrisico.

- 1 De volatiliteit van het Fonds wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie. Deze wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op maandbasis op basis van 3 jaar aan rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 2 De Value at Risk (VaR) is een risicomaatstaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van 5 jaar aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 3 De modified duration (de gemiddelde rentetypische looptijd) geeft een indicatie wat de procentuele waardeverandering van het Fonds zou zijn bij een wijziging van de marktrente van één procent.
- 4 De gemiddelde kredietwaardigheid van de gehele portefeuille wordt berekend aan de hand van de Weighted Average Rating Factor (WARF), in deze berekeningsmethodiek tellen leningen met een lagere rating zwaarder mee dan met een hogere rating.

Rentegevoelighedscontributie

Rentegevoelighedscontributie is de bijdrage van de modified duration per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie. De rentegevoelighedscontributie per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie telt op tot de totale modified duration van de portefeuille.

RENTEGEVOELIGHEIDSCONTRIBUTIE			
Looptijdsegment	Rentegevoeligheidscontributie (effectieve rendement)		
	Obligaties	Renteswaps	Totaal
(jaar)			
0 - 5	0,14	-0,13	0,01
15 - 20	3,14	3,21	6,34
20 - 25	4,48	2,44	6,91
25 - 35	6,06	2,25	8,30
Totaal	13,81	7,76	21,57

1.17 Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds

Fondsprofiel

Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds belegt zijn vermogen in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Per 18 juli 2018 is het tevens mogelijk om te beleggen in rechten van deelneming in geldmarktfondsen.

Asset categorie	Strategisch gewicht	Bandbreedte
Obligaties	50%	0 – 100%
Rentederivaten, geldmarktinstrumenten, geldmarktfondsen en liquide middelen	50%	0 – 100%
Totaal	100%	

Het Fonds belegt in leningen van overheden die door kredietbeoordelaar Standard & Poor's, Moody's of Fitch worden gewaardeerd met gemiddeld minimaal AA-. Leningen en geldmarktinstrumenten van lagere en regionale overheden en supranationale organisaties dienen een minimale gemiddelde rating van AAA te hebben. Geldmarktinstrumenten van ondernemingen met een minimale rating van AA- zijn beperkt toegestaan. Actief beleid wordt gevoerd op de keuze van obligaties en de verhouding tussen obligaties en renteswaps. Er wordt geen actief duration beleid gevoerd. Het beleggingsuniversum bestaat uit vermogenstitels uitgegeven in euro's of in voorlopers van deze munteenheid (oude nationale valuta). In dit Fonds wordt geen vreemd vermogen aangetrokken. (OTC) Derivatentransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex met de betreffende tegenpartij. Repotransacties mogen voor het Fonds alleen worden aangegaan onder een overeenkomst voor repo-transacties ('General Master Repurchase Agreement' oftewel 'GMRA'). (OTC) Derivaten-en repo-transacties mogen enkel worden aangegaan met financiële instellingen die beschikken over een minimale gemiddelde rating van A. Het Fonds kan voor maximaal 50% van het fondsvermogen repo-transacties aangaan. Het Fonds kent geen benchmark.

	Fonds-vermogen in € 1.000.000 ¹	Rendement op basis van intrinsieke waarde na kosten ²	Dividend per participatie in € ¹ 3	Intrinsieke waarde per participatie in € ¹
2018	363,9	9,46%	-	44,92
2017	390,8	-8,63%	-	41,04
2016	819,0	19,87%	-	44,92
2015	680,8	-3,03%	-	37,47
2014	997,2	70,49%	-	38,64

1 Ultimo verslagperiode.

2 Voor zover van toepassing is het rendement inclusief herbelegging van dividend.

3 Het Fonds keert geen dividend uit. Dividend per participatie in euro is derhalve niet van toepassing.

Voor meer informatie over het beleggingsresultaat per participatie over de laatste vijf jaren, gesplitst naar inkomsten, waardeveranderingen en kosten wordt verwezen naar de toelichting op het fondsvermogen, als onderdeel van de toelichting op de balans, van het Fonds.

Rendement

Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds behaalde over 2018 een positief rendement. De lagere kapitaalmarktrente en de rentevergoedingen op staatsleningen compenseerden ruimschoots het negatieve effect van de hogere landenspreads (renteopslag). De Duitse 10-jaarsrente sloot 2018 af op het laagste punt van het jaar op een niveau van 0,24%. De tegenvallende economische groei was de belangrijkste reden voor de daling van de kapitaalmarktrente in de eurozone. Beleggers vonden bescherming in veilig geachte staatsobligaties. Beleggers kijken meer en meer naar de macro-economische ontwikkeling en daar begint de vertraging van de mondiale groei negatieve gevolgen te krijgen voor het ondernemers- en consumentenvertrouwen. Daarnaast werden ook de inflatieverwachtingen in de eurozone naar beneden bijgesteld, de snel dalende olieprijs is daar onder meer de oorzaak van. De landenspreads binnen de eurozone liepen op door het voorzichtige sentiment onder beleggers.

Portefeuillebeleid

Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds belegt in obligaties, rentederivaten en geldmarktinstrumenten. Het Fonds is daarmee met name geschikt als onderdeel van een beleggingsportefeuille die wordt aangehouden voor collectieve pensioenregelingen. Beleggingen met een lange duration kunnen aantrekkelijk zijn voor collectieve pensioenregelingen door de lange looptijd van de pensioenverplichtingen.

Voor een juiste afstemming met het beleggingsbeleid van de portefeuille en de verwerking van de in- en uitstroom van beleggingsgelden, zijn er in 2018 diverse wijzigingen in de portefeuille doorgevoerd. Zo werden er bijvoorbeeld staatsleningen verkocht van Duitsland (met aflooptdata in 2019 en 2042), Nederland (aflooptdatum: 2018), Oostenrijk (aflooptdatum: 2018). Gekocht werden staatsleningen van Duitsland, Nederland, Oostenrijk en Frankrijk met uiteenlopende aflooptdata. Ook zijn enkele renteswaps afgesloten voor de gewenste duration positie.

De modified duration van het Fonds is ultimo 2018 is 37,73 (ultimo 2017: 37,5).

Risicobeheer

Beleggen brengt risico's met zich mee. De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in de volgende tabel toegelicht. In paragraaf 1.4 staat een omschrijving van de financiële en niet-financiële risico's.

BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S	RISICO-BEREIDHEID	IMPACT	MATERIALIZATIE	BEHEERSING
Marktrisico Op basis van het beleggingsbeleid worden actieve marktrisicoposities ingenomen.	Hoog	Hoog	Standaarddeviatie ¹ ultimo 2018: 19,0% (ultimo 2017: 26,7%). De VaR ² ultimo 2018 is 55,7% (ultimo 2017: 56,9%).	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over marktrisico.
Renterisico Er is sprake van renterisico. De rente heeft invloed op de koers en op de opbrengsten van een obligatie(fonds).	Hoog	Hoog	Modified duration ³ ultimo 2018: 37,7 (ultimo 2017: 37,5). Een stijging van de rente kan een laag of negatief rendement tot gevolg hebben. Daarnaast is de huidige lage rentestand een indicatie van het verwachte rendement.	Het beleggingsbeleid is gericht op het, met een beperkt kredietrisico, matchen van de (duratie van de) verplichtingen van collectieve pensioencontracten van Zwitserleven. Het Fonds heeft in dit kader een hoog renterisico.
Concentratierisico Er is een grote concentratie in Duitsland en Nederland	Gemiddeld	Laag	Onderstaande diagrammen geven inzicht in de spreiding van de beleggingsportefeuille en daarmee een indicatie van het concentratierisico.	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid.
Kredietrisico Het Fonds belegt in credits; er is sprake van kredietrisico.	Hoog	Hoog	Na deze tabel is een overzicht van de kredietkwaliteit van de portefeuille opgenomen. De gemiddelde rating van de obligaties in het Fonds ultimo 2018 is AA+ (ultimo 2017: AA+) ⁴ .	De beleggingen worden over landen, sectoren en ondernemingen gespreid. Er zijn minimale eisen aan de rating van de crediteuren. Enkel derivatentransacties onder een ISDA® Master Agreement en Credit Support Annex. Tegenpartijen hebben gemiddelde counterparty rating van minimaal A bij het aangaan van de transactie.
Liquiditeitsrisico Doordat voornamelijk in liquide vastrentende waarden wordt belegd is het liquiditeitsrisico beperkt.	Laag	Gemiddeld	Gedurende de verslagperiode hebben zich geen problemen voorgedaan met betrekking tot de verhandelbaarheid.	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over liquiditeitsrisico.

- 1 De volatiliteit van het Fonds wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie. Deze wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op maandbasis op basis van 3 jaar aan rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 2 De Value at Risk (VaR) is een risicomaatstaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van 5 jaar aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.
- 3 De modified duration (de gemiddelde rentetypische looptijd) geeft een indicatie wat de procentuele waardeverandering van het Fonds zou zijn bij een wijziging van de marktrente van één procent.
- 4 De gemiddelde kredietwaardigheid van de gehele portefeuille wordt berekend aan de hand van de Weighted Average Rating Factor (WARF), in deze berekeningsmethodiek tellen leningen met een lagere rating zwaarder mee dan met een hogere rating.

Rentegevoeligheidscontributie

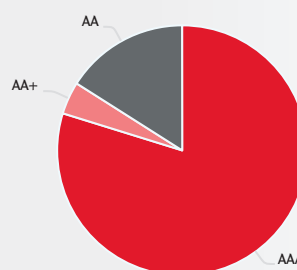
Rentegevoeligheidscontributie is de bijdrage van de modified duration per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie. De rentegevoeligheidscontributie per looptijdsegment per vastrentende beleggingscategorie telt op tot de totale modified duration van de portefeuille.

RENTEGEVOELIGHEIDSCONTRIBUTIE			
Looptijdsegment (jaar)	Rentegevoeligheidscontributie (effectieve rendement)		
	Obligaties	Renteswaps	Totaal
0 - 5	0,26	-0,35	-0,09
5 - 10	-	-	-
20 - 25	3,08	-3,07	0,02
25 - 35	10,60	3,08	13,68
35+	4,76	18,87	23,62
Totaal	18,70	18,53	37,22

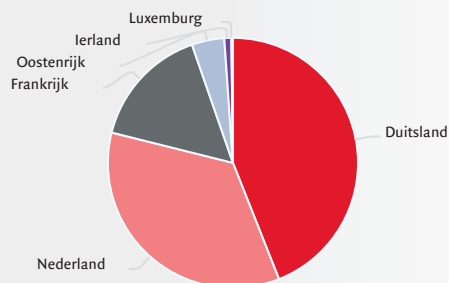
Geïndexeerd rendementsverloop

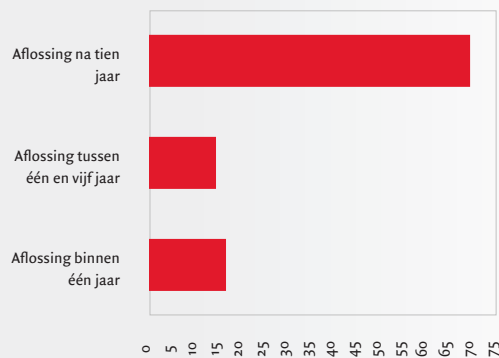
Ratingverdeling

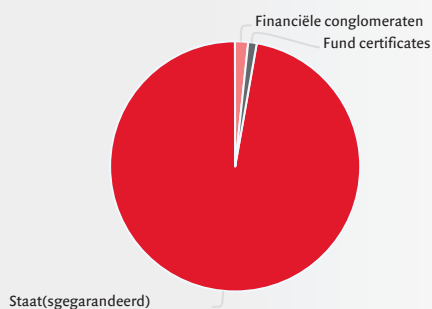
Landenverdeling (excl. renteswaps)

Looptijdverdeling

Sectorallocatie

Utrecht, 2 april 2019

Directie van ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen

D.G. Keiller

W.M. Schouten

Bijlage 1: Overzicht beleggingsstrategie en de vermogensbeheerder

Beleggingsfonds	Strategie	Vermogensbeheerder
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	Euro obligaties van ondernemingen.	ACTIAM
Zwitserleven Medium Duration Fonds	Euro obligaties, rentederivaten, geldmarktinstrumenten en geldmarktfondsen.	ACTIAM
Zwitserleven Long Duration Fonds	Euro obligaties, rentederivaten, geldmarktinstrumenten en geldmarktfondsen.	ACTIAM
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	Euro obligaties, rentederivaten, geldmarktinstrumenten en geldmarktfondsen.	ACTIAM

Bijlage 2: Overzicht verantwoordelijke fondsmanagers

De functie van Fondsmanager binnen ACTIAM is een fulltime functie met in de meeste gevallen geen ruimte voor andere taken binnen de organisatie. Bij het beheer van Fondsen in teamverband zijn de verantwoordelijkheden niet aan vaste aanspreekpunten gekoppeld en is dus sprake van gezamenlijke- en uitwisselbare verantwoordelijkheden.

Beleggingsfonds	Fondsmanager(s)	Verantwoordelijk voor fonds sinds	Bij huidige asset manager sinds	In asset management industrie sinds
Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds	Navied Sawari	2015	2015	2013
	Chris Brils	2018	2018	1998

Navied Sawari

Relevante werkervaring

- 2015 – heden ACTIAM. Portfolio Manager Fixed Income, verantwoordelijk voor fundamentele analyse en portefeuillesamenstelling en ook handelaar.
- 2013 – 2015 CFF. Investment Analyst, verantwoordelijk voor asset allocatie en manager selectie.

Relevante opleidingen

- Vrije Universiteit Amsterdam, Economie en bedrijfseconomie
- Chartered Financial Analyst (CFA)

Chris Brils

Relevante werkervaring

- 2018 – heden ACTIAM. Gestart als Senior Portfolio Manager - Credit
- 2011 – 2017 BMO Global Asset Management, Head of Global High Yield
- 2008 – 2010 Pall Mall Investment Management, Head of High Yield
- 2005 – 2008 ABN AMRO Asset Management – Londen, Head of European High Yield
- 1998 – 2004 ABN AMRO Asset Management – Amsterdam, Senior Portfolio Manager

Relevante opleidingen

- Nyenrode Business Universiteit, bedrijfskunde
- ITC Enschede, GIS & Remote Sensing
- Wageningen University & Research, bosbouw
- Chartered Financial Analyst (CFA)

Beleggingsfonds	Fondsmanager(s)	Verantwoordelijk voor fonds sinds	Bij huidige asset manager sinds	In asset management industrie sinds
Zwitserleven Medium Duration Fonds	Pim Burggraave	2018	2002	1995
	Remco van Amelsfoort	2018	2013	2013
	Mehdi Abdi	2019	2011	2007
Zwitserleven Long Duration Fonds	Pim Burggraave	2018	2002	1995
	Remco van Amelsfoort	2018	2013	2013
	Mehdi Abdi	2019	2011	2007
Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds	Pim Burggraave	2018	2002	1995
	Remco van Amelsfoort	2018	2013	2013
	Mehdi Abdi	2019	2011	2007

Pim Burggraeve

Relevante werkervaring

- 2002 – heden ACTIAM. Senior Portfolio Manager Fixed Income. Focus op portfolio construction, fixed income strategieën, asset allocation
- 1999 – 2001 Axa Investment Managers Den Haag
- 1995 – 1998 Bank / Royale Belge Brussel

Relevante opleidingen

- Universiteit van Antwerpen, master in Toegepaste Economische Wetenschappen
- Financieel analist ABAF (EFFAS)
- DSI Geregistreerd Vermogensbeheerder

Remco van Amelsfoort

Relevante werkervaring

- 2013 – heden - ACTIAM. Gestart als Portfolio Manager Fixed Income. Vanaf 2017 Senior Portfolio Manager Fixed Income

Relevante opleidingen

- Technische Universiteit van Eindhoven, BSc Applied Physics
- Universiteit van Tilburg, MSc Quantitative Finance and Actuarial Sciences
- Chartered Financial Analyst (CFA)
- Financial Risk Manager (FRM)

Mehdi Abdi

Relevante werkervaring

- 2011 – heden - ACTIAM. Gestart als Senior Portfolio Manager Fixed Income. Vanaf 2018 Lead Portfolio manager Actiam Duurzaam Euro Obligatiefonds.
- 2007 - 2011 - Allianz Global Investors, Portfolio Manager Fixed income

Relevante opleidingen

- Bachelors degree International Business Administration, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Masters degree Finance & Investments, Erasmus Universiteit Rotterdam
- DSI Geregistreerd Vermogensbeheerder
- Chartered Financial Analyst (CFA)

Bijlage 3: Lijst van uitgesloten ondernemingen per 31 december 2018

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Adani Ports and Special Economic Zone	Transport	Opkomende markten	Milieu
Aerojet Rocketdyne Holdings Inc ¹	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Aeroteh SA ¹	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Airbus Group Finance BV	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Airbus Group SE	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Alpha Natural Resources Inc ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Altria Group	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Aluminum Corporation of China Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
ArcelorMittal SA	Grondstoffen	Europa	Milieu
Arch Coal Inc ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Aryt Industries Ltd ¹	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Ashot Ashkelon Industries Ltd ¹	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
AviChina Industry & Technology Company Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Babcock International Group Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Wapens
BAE Systems Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Bank Vtb PAO	Banken	Opkomende markten	Mensenrechten
Banpu Public Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Barrick Gold Corporation	Grondstoffen	Noord-Amerika	Milieu
BAT Capital Corp ²	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
BAT Intl Finance Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Beijing Capital International Airport Company	Transport	Opkomende markten	Corruptie
Berjaya Sports Toto Berhad ¹	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Bharat Heavy Electricals	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Bloomerry Resorts ^{1,5}	Dienstverlening	Opkomende Markten	Klant- en productintegriteit
British American Tobacco (Malaysia) Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
British American Tobacco Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
BWX Technologies Inc ¹	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Canadian Tire Corp ³	Voeding & detailhandel	Noord-Amerika	Wapens
Centrais Eletricas Brasileiras SA ¹	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Mensenrechten en Milieu
China Avionics Systems Company Ltd ⁴	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
China Coal Energy Company Ltd ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
China Mobile Ltd	Telecommunicatie	Opkomende markten	Corruptie en Mensenrechten
China Petroleum & Chemical Corporation (SINOPEC)	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
China Power International Development ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
China Resources Power Holdings	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
China Shenhua Energy Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
China Spacesat Company Ltd ⁴	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Coal India	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Compagnie Financière Richemont SA	Consumptiegoederen & kleding	Europa	Wapens

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Continental Resources ²	Energie	Noord-Amerika	Milieu
CONSOL Energy Inc ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Crown Resorts Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Daicel Corporation	Grondstoffen	Azië-Pacific	Wapens
Dassault Aviation SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
DICK's Sporting Goods Inc ¹	Retail	Noord-Amerika	Wapens
DMCI Holdings	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Milieu
DTE Energy Company	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
Eastern Co SAE ²	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
ENEA SA ¹	Nutsbedrijven	Europa	Milieu
Exxaro Resources Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Federal State Unitary Enterprise SPLAV State Research & Production Association ¹	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Fluor Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Freeport-McMoRan Inc	Grondstoffen	Noord-Amerika	Mensenrechten en Milieu
G4S International Finance Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Mensenrechten
G4S Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Mensenrechten
Galaxy Entertainment Group	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Gazprom PAO	Energie	Opkomende markten	Milieu
General Dynamics Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Genting Behad	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Malaysia Berhad	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Plantations Berhad ²	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Singapore Plc	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Greek Organisation Of Football Prognostics SA	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Grupo México S.A.B. de C.V.	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Guangdong Investment Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
GVC Holdings ⁵	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
Hanwha Corporation	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Hanwha Techwin Co Ltd ¹	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Harris Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Honeywell International Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Huadian Power International Corporation Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Huaneng Power International Inc	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Huntington Ingalls Industry	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Imperial Brands Finance Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Imperial Brands Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Inner Mongolia Yitai Coal Company Ltd ⁴	Energie	Opkomende markten	Milieu
IOI Corporation Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
ITC Ltd	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Jacobs Engineering Group Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Japan Tobacco Inc	Voedsel, dranken & tabak	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Jardine Cycle & Carriage Ltd	Retail	Azië-Pacific	Milieu
Jastrzebska Spolka Weglowa Spolka Akcyjna	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Jiangxi Copper Co Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Kangwon Land Inc	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Kingston Financial Group Ltd ¹	Gediversifieerde financiële dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
KT&G Corporation	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Kuala Lumpur Kepong Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Arbeidsrechten en Mensenrechten
Larsen & Toubro Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Las Vegas Sands Corporation	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Leidos Holdings ⁶	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Leonardo Finmeccanica SpA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Lockheed Martin Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
MDU Resources Group Inc ¹	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
Melco Resorts & Entertainment Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
MGM China Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
MGM Resorts International	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
NiSource Inc	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
NK Rosneft ¹ PAO	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Norilsk Nickel	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
NORINCO International Cooperation Ltd ¹	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Northrop Grumman Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Novomatic AG	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
NTPC Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Oil and Natural Gas Corporation	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten, Arbeidsrechten en Milieu
ONGC Videsh Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Orbital ATK Inc ¹	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Paddy Power Betfair Plc	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
PAO Severstal	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Petrobras Distribuidora SA ⁴	Energie	Opkomende markten	Milieu
PetroChina Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten, Corruptie en Milieu
Petróleo Brasileiro S.A. – Petrobras	Energie	Opkomende markten	Corruptie
Petróleos Mexicanos	Energie	Opkomende markten	Arbeidsrechten
PGE Polska Grupa Energetyczna SA	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Philip Morris International Inc	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Poongsan Corporation ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Wapens
Porsche Automobil Holding SE	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
POSCO	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
POSCO Chemtech Company Ltd ³	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
POSCO DAEWOO	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
PT Adaro Energy Tbk	Energie	Opkomende markten	Milieu
PT Astra International Tbk	Autoproducten	Opkomende markten	Milieu
Pt Gudang Garam Tbk	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Pt Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
PT United Tractors Tbk	Energie	Opkomende markten	Milieu
Raytheon Company	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Reynolds American Inc ¹	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Rheinmetall AG ¹	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Richemont International Holding SA	Consumptiegoederen & kleding	Europa	Wapens
Rio Tinto Finance Plc ¹	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Rio Tinto Ltd	Grondstoffen	Azië-Pacific	Mensenrechten en Milieu
Rio Tinto Plc	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Rolls-Royce Holdings Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Rolls-Royce Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Safran SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Sands China Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Sberbank Rossii PAO	Banken	Opkomende markten	Mensenrechten
Serco Group Plc ¹	Zakelijke dienstverlening	Opkomende markten	Wapens
Shanghai Industrial Holdings Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Shanxi Xishan Coal and Electricity Power Company Ltd ⁴	Energie	Opkomende markten	Milieu
Shenergy Company Limited ⁴	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Shenzhen Energy Group Company Ltd ⁴	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Singapore Technologies Engineering Ltd	Kapitaalgoederen	Azië-Pacific	Wapens
Sinopec Group Overseas Development 2013 Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Sinopec Group Overseas Development 2015 Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
SJM Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
South32 Ltd	Grondstoffen	Azië-Pacific	Milieu
Southern Copper Corporation	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten, Arbeidsrechten en Milieu
Swedish Match AB	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Tabcorp Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Tatts Group Ltd ¹	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Tauron Polska Energia	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Textron Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Thales SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
The Boeing Company	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
The Tata Power Company Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Tokyo Electric Power Company Holdings Inc	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Mensenrechten
Transneft' PAO	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Tsogo Sun Holdings Ltd ¹	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
United Technologies Corp ⁷	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Vedanta Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Vedanta Resources Plc ¹	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Volkswagen AG	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Bank GmbH	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Financial Services AG	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen International Finance NV	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Leasing GmbH	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Wal-Mart de Mexico S.A.B. de C.V.	Voeding & detailhandel	Opkomende markten	Arbeidsrechten en Corruptie
Walmart	Voeding & detailhandel	Noord-Amerika	Arbeidsrechten en Wapens
William Hill Plc ¹	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
Wynn Macau Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Wynn Resorts Ltd	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Yanzhou Coal Mining Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Zhejiang Zheneng Electric Power Company Ltd ⁴	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Zijin Mining Group Company Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu

- 1 Hoewel dit bedrijf op dit moment niet in ACTIAM's beleggingsuniversum voorkomt, heeft ACTIAM het onderzocht naar aanleiding van signalen van omstreden activiteiten. Als resultaat van dit onderzoek is besloten het bedrijf preventief uit te sluiten van investeringen.
- 2 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 19 maart 2018
- 3 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 26 november 2018
- 4 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 25 mei 2018
- 5 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 29 maart 2018
- 6 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 29 juni 2018
- 7 Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité op 10 december 2018

Bijlage 4: Lijst van uitgesloten staatsobligaties per 31 december 2018

	EU- of VN-wapenembargo's	Freedom House	Wereldbank World Governance Indicators
Afghanistan		X	X
Algerije		X	X
Angola		X	X
Azerbeidzjan		X	X
Bahrein		X	
Bangladesh			X
Brunei		X	
Burundi		X	X
Cambodja		X	X
Centraal-Afrikaanse Republiek	X	X	X
China	X	X	
Cuba		X	X
Democratische Republiek Congo		X	X
Djibouti		X	X
Egypte	X	X	X
Equatoriaal Guinea		X	X
Eritrea	X	X	X
Ethiopië		X	X
Gabon		X	X
Gambia		X	X
Guinea			X
Guinea-Bissau			X
Haïti			X
Irak		X	X
Iran	X	X	X
Israël		X ¹	
Jemen	X	X	X
Kameroen		X	X
Kazachstan		X	
Kirgizië			X
Komoren			X
Laos		X	X
Libanon			X
Liberia			X
Libië	X	X	X
Mali			X
Marokko		X ¹	
Mauritanië		X	X
Mozambique			X
Myanmar	X		X
Nigeria			X
Noord-Korea	X	X	X
Oezbekistan		X	X
Oman		X	
Pakistan			X
Palestina (West Bank en Gaza)		X	X
Qatar		X	
Republiek Congo		X	X
Rusland	X	X	X
Rwanda		X	
Saoedi-Arabië		X	
Soedan	X	X	X
Somalië	X	X	X
Swaziland		X	X
Syrië	X	X	X
Tadzjikistan		X	X

	EU- of VN-wapenembargo's	Freedom House	Wereldbank World Governance Indicators
Thailand		X	
Tsjaad		X	X
Turkije ²		X	
Turkmenistan		X	X
Venezuela		X	X
Verenigde Arabische Emiraten (VAE)		X	
Vietnam		X	
Wit-Rusland	X	X	X
Zimbabwe	X		X
Zuid-Soedan	X	X	X

- 1 Deze landen worden als 'vrij' beschouwd door Freedom House, maar betwiste gebieden binnen hun grenzen worden beschouwd als 'niet vrij'.
- 2 Dit land is gedurende de verslagperiode uitgesloten.

2 Grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen

2.1 Algemeen

Inleiding

De structuur van het Jaarverslag 2018 Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen is aangepast ten opzichte van het Jaarverslag 2017. Ten aanzien van fondsen voor gemene rekening (FGR) is het geen wettelijk vereiste om een jaarrekening op 'paraplu-niveau' op te nemen en biedt de optelsom van de afzonderlijk Fondsen - gezien de juridische structuur - de participanten geen relevante additionele informatie. Derhalve bevat het jaarverslag 2018 enkel de afzonderlijke jaarrekeningen van de Fondsen, opgenomen in de hoofdstukken 3 tot en met 6.

Achtergrond

Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen betreft een fonds voor gemene rekening naar Nederlands recht met een open-end-structuur dat is opgericht op 29 maart 2010. Het fondsvermogen wordt verdeeld over series participaties voor de verschillende Fondsen. Participaties worden voor elk van de Fondsen uitsluitend aangeboden aan professionele beleggers in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft). ACTIAM N.V. (de 'Beheerder') kan besluiten om onder omstandigheden de inkoop van participaties op te schorten.

De Fondsen worden uitsluitend aangeboden in Nederland. Elk Fonds heeft zijn eigen beleggingsbeleid, risicoprofiel en koersvorming. Voor alle Fondsen geldt dat het beleggingsbeleid met name is gericht op het behalen van vermogensgroei op de lange termijn. Ook de administratie van elk Fonds is gescheiden door het gebruik van separate rekeningen. Het gestort kapitaal in een Fonds wordt afzonderlijk belegd. Zowel de kosten als de opbrengsten worden per Fonds afzonderlijk verantwoord in de afzonderlijke jaarrekeningen van de Fondsen. Waardestijgingen en waardedalingen in de portefeuille van een Fonds komen ten goede aan of ten laste van de houders van de desbetreffende serie participaties.

Conform de Wet op het financieel toezicht (Wft) is er sprake van afgescheiden vermogens tussen de verschillende Fondsen. De Fondsen zijn gevormd voor onbepaalde tijd en zijn niet genoteerd aan een effectenbeurs.

De jaarrekeningen van de Fondsen zijn opgesteld volgens de voorschriften die zijn vastgelegd in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen. De jaarrekeningen van de Fondsen zijn opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel. Op onderdelen zijn in de jaarrekeningen van de Fondsen bewoordingen gehanteerd die afwijken van de modellen, omdat deze beter de inhoud van de post weergeven.

ACTIAM N.V. (ACTIAM), die het beheer voert over de Fondsen, is een 100% deelneming van VIVAT N.V. te Amstelveen.

Bewaarder

De bewaarder is een onder wettelijk toezicht staande entiteit met als wettelijke taken onder andere het monitoren van kasstromen, naleving van beleggingsbeleid en eigendomsverificatie ten aanzien van de financiële activa van de Fondsen. KAS Trust & Depositary Services B.V. te Amsterdam was door ACTIAM aangesteld als bewaarder van de door ACTIAM beheerde Fondsen. Vanaf 9 november 2018 is BNP Paribas Securities Services, Amsterdam branch aangesteld als bewaarder en custodian.

2.2 Algemene grondslagen

Verslagperiode

De verslagperiode van de Fondsen opgenomen in de hoofdstukken 3 tot en met 6 heeft betrekking op de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

Vreemde valuta

Zowel de functionele valuta als de presentatievaluta is de euro. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koersen op rapportagedatum.

Voor aan- en verkopen gedurende de verslagperiode zijn de transactiekoersen gehanteerd. Voor posten van de winst-en-verliesrekening in vreemde valuta worden eveneens de transactiekoersen gehanteerd. Verschillen uit hoofde van de valutaomrekening op beleggingen worden in de winst-en-verliesrekening als onderdeel van de waardeveranderingen

verwerkt. Verschillen uit hoofde van valutaomrekening op vorderingen en schulden worden in de winst-en-verliesrekening als onderdeel van de valutaresultaten verwerkt.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien:

- er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en simultaan af te wikkelen;
- het stellige voornemen bestaat om de posten netto en simultaan af te wikkelen.

De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van de waarde van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van de waarde van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Foutherstel

Indien een materiële fout na de vaststelling van de jaarrekening wordt geconstateerd, wordt deze middels een retrospectieve verwerking hersteld. Dit houdt in dat het eigen vermogen aan het einde van de voorafgaande verslagperiode wordt herrekend alsof de fout niet heeft plaatsgevonden. Het verschil tussen het eigen vermogen aan het eind van de voorafgaande verslagperiode voor en na herrekening, wordt vervolgens verwerkt als een rechtstreekse mutatie van het eigen vermogen aan het begin van de huidige verslagperiode.

De bate of last als gevolg van een eventueel herstel van een niet-materiële fout wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening van de huidige verslagperiode.

Ten aanzien van verslagperiode 2018, is na de vaststelling van de jaarrekening 2017, geen sprake geweest van fouterstel.

2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden tegen reële waarde in de balans opgenomen, tenzij anders vermeld. Wijzigingen in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden beschouwd als een stelselwijziging en verwerkt in lijn met artikel 2:362 BW.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen doet die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende

veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Het is mogelijk dat tussentijds nieuwe informatie naar voren komt op basis waarvan schattingen worden herzien. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de verslagperiode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige verslagperiodes waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten beleggingen, vorderingen, overige activa en kortlopende schulden. Onder de beleggingen zijn tevens opgenomen afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden verwerkt op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ontstaan. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Bij een vervolgwaardering tegen reële waarde worden de transactiekosten verwerkt als waardeverandering in de winst-en-verliesrekening.

Financiële instrumenten worden niet langer opgenomen indien (nagenoeg) alle rechten op economische voordelen of risico's op de positie zijn overgedragen. De transactiekosten bij verkoop worden in de post waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

De beleggingen staan ter vrije beschikking van de Fondsen. Securities lending (het uitlenen van effecten aan andere financiële instellingen tegen een vergoeding) is voor de Fondsen niet van toepassing.

Bepaling reële waarde beleggingen

In overeenstemming met RJ 290.916 volgt hierna informatie over financiële instrumenten die in de jaarrekening tegen reële waarde worden gewaardeerd. Voor de meerderheid van de beleggingen is, voor de prijs-component van de reële waarde, sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Voor financiële activa en financiële verplichtingen die gewaardeerd worden tegen reële waarde dient de beleggingsentiteit aan te geven waar de boekwaarden van zijn afgeleid.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar de volgende waarderingniveaus (categorieën):

- Categorie 1: de reële waarde is afgeleid van ter beurze genoteerde marktprijzen;
- Categorie 2: de reële waarde is afgeleid van onafhankelijke taxaties;
- Categorie 3: de reële waarde is afgeleid van een berekening van de netto contante waarde (NCW); of
- Categorie 4: de reële waarde is afgeleid van een andere geschikte waarderingmethodiek.

Als beleggingen op verschillende effectenbeurzen zijn genoteerd, bepaalt de Beheerder van welke effectenbeurs de koers in aanmerking wordt genomen. In geval van bijzondere omstandigheden (zoals bijvoorbeeld grote volatiliteit op financiële markten) waardoor naar de mening van de Beheerder de waardering op de hierboven beschreven wijze leidt tot een waardering die niet de werkelijke waarde weerspiegelt, kan de Beheerder bij de vaststelling van de waarde van beursgenoteerde beleggingen rekening houden met verwachte noteringen aan de hand van relevante indices op financiële markten.

Aandelen

Beleggingen in aandelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de tegen ultimo verslagperiode laatst verhandelde koers op een gereguleerde markt met actieve handel.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Als er sprake is van een actieve markt wordt gebruikgemaakt van de relevante biedkoersen of, als biedkoersen niet aanwezig zijn, van de relevante middenkoersen (tussen de biedkoersen en de laatkoersen) ten tijde van het slot van de markt. Wanneer er geen actieve markt beschikbaar is voor een vastrentende belegging, wordt gebruikgemaakt van een koers die is afgeleid van quoteringen van vergelijkbare beleggingen, of van een koers op basis van een indicatieve quote die is verkregen van derde partijen die een markt onderhouden in de betreffende beleggingen. Indien dit niet mogelijk is, wordt de koers modelmatig bepaald.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de beurswaarde of als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme waarderingsmodellen of op basis van een marktopgave.

Andere waarderingsmodellen en veronderstellingen zouden tot andere schattingen kunnen leiden. Derivaten met een negatieve reële waarde zijn verantwoord in de post derivaten onder beleggingen op de passivazijde van de balans.

Voor ontvangen onderpand in verband met openstaande derivatenposities geldt dat het Fonds in de balans een schuld aan de tegenpartij opneemt voor het terug te betalen onderpand. Voor verstrekt onderpand in verband met openstaande derivatenposities neemt het Fonds een vordering op de tegenpartij op. Over het ontvangen of verstrekte onderpand wordt rente berekend.

Valutatermijncontracten

De marktwaarde van valutatermijncontracten wordt bepaald met behulp van een standaard model. Via het informatiesysteem van Bloomberg (Bloomberg Terminal) worden parameters en prijzen (quotes) ingelezen.

Futures

De marktwaarde van futures wordt bepaald aan de hand van de notering op een beurs of een andere gereguleerde markt.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is nagenoeg gelijk aan de nominale waarde, omdat de deposito's een korte looptijd hebben.

Callgelden

Callgelden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen en schulden

Vorderingen en schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Aangezien er geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen en schulden.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering en wordt dit toegelicht in de toelichting op de jaarrekening.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De nominale waarde is nagenoeg gelijk aan de marktwaarde als gevolg van de korte looptijden van de betreffende posten.

Fondsvermogen

Het totaal van fondsvermogen wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans.

Verwerking van plaatsing en inkoop van participaties

De uit hoofde van plaatsing en inkoop van participaties ontvangen respectievelijk betaalde bedragen worden geheel verwerkt in het gestorte kapitaal van het desbetreffende Fonds. In geval van inkoop van participaties wordt afhankelijk van de gemiddelde historische uitgifteprijs van de ingekochte participaties, ook een deel op de overige reserves in mindering gebracht.

Bij de uitgifte en inkoop van participaties van de Fondsen wordt de intrinsieke waarde van de participaties verhoogd met een opslag respectievelijk verlaagd met een afslag om tot de uitgifterespectievelijk inkoopprijs te komen. Deze op- en afslagen dienen met name ter dekking van transactiekosten die worden gemaakt. De op- en afslagen worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord onder de post 'In rekening gebrachte op- en afslagen' en komen geheel ten goede aan het betreffende Fonds.

De op- en afslagen worden jaarlijks door de Beheerder vastgesteld op basis van de gemiddelde transactiekosten die representatief zijn voor transacties op de financiële markten in de betreffende beleggingscategorie. De Beheerder kan het betreffende percentage aanpassen indien het lange termijn gemiddelde als gevolg van marktomstandigheden is gewijzigd.

Participaties als fondsvermogen

Participanten van het Fonds hebben het recht om hun participatie terug te verkopen aan het Fonds en participaties hebben daarmee een kenmerk van vreemd vermogen. De participaties van het Fonds worden in de jaarrekening als eigen vermogen verantwoord, omdat de participaties aan de volgende kenmerken voldoen:

- de houder van de participatie heeft recht op een pro-rata deel van de netto activa in het Fonds; en
- de participaties zijn achtergesteld ten opzichte van alle andere verplichtingen van het Fonds.

2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten van het beleggingsbeleid worden bepaald door de directe en indirecte opbrengsten uit beleggingen. De resultaten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben en worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Beleggingsresultaten

Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen kosten van beleggingen worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente en dividend gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Het dividend betreft het verdiende bruto contante dividend onder aftrek van provisie en niet-terugvorderbare dividendbelasting. De opbrengsten in de vorm van stockdividend worden als aankoop tegen nihil in de balans verwerkt. In het geval van 'keuze dividend' (cashdividend of stockdividend) wordt bij de keuze voor stockdividend het niet ontvangen cash dividend verantwoord en als kostprijs van het stockdividend geregistreerd. Overige directe beleggingsresultaten worden aan de verslagperiode toegerekend waarin zij optreden.

Onder de indirecte resultaten worden de waardeveranderingen van beleggingen, de gerealiseerde en niet-gerealiseerde koers- en valutaresultaten, over de verslagperiode verantwoord. De gerealiseerde en niet-gerealiseerde koers- en valutaresultaten worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen.

Transactiekosten

Eventuele transactiekosten bij aan- en verkoop van beleggingen worden als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Transactiekosten bij aankoop van beleggingen worden derhalve niet geactiveerd. Transactiekosten bij aankopen van derivaten worden direct in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Het totaalbedrag aan geïdentificeerde transactiekosten van beleggingen (naast de transactiekosten van derivaten) over de verslagperiode, wordt toegelicht in de toelichting op de jaarrekening van de Fondsen.

Overige resultaten

De overige resultaten worden verwerkt in de verslagperiode waarop zij betrekking hebben.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden verwerkt in de verslagperiode waarop zij betrekking hebben.

Service fee / Beheervergoeding

De Beheerder brengt de Fondsen een beheervergoeding oftewel een service fee in rekening. De service fee dient ter dekking van kosten van de bewaarder, de Beheerder, kosten van administratie, oprichtings- en introductiekosten en bewaargeving van effecten, alsmede van alle andere operationele kosten zoals die van toezicht en registratie, accountantscontrole, verslaggeving en participantenvergaderingen.

De service fee bedraagt op jaarbasis 0,040% van het gemiddelde fondsvermogen. Maandelijks wordt hiertoe 1/12e deel in rekening gebracht over het gemiddelde fondsvermogen (op basis van fondsomvang per dag ultimo) gedurende de maand.

In de service fee zijn begrepen de kosten voor het beheer van het fondsvermogen door de Beheerder. Wanneer het vermogensbeheer aan een derde partij wordt uitbesteed, zullen deze kosten apart in rekening worden gebracht bij het desbetreffende Fonds. Eventuele voordelen uit hoofde van (gedeeltelijk) retour ontvangen beheerkosten van deze derde partijen komen geheel ten gunste van het desbetreffende Fonds.

Lopende kosten factor (LKF)

De lopende kosten factor (LKF) van een Fonds omvat alle kosten die in een verslagperiode ten laste van het Fonds zijn gebracht, exclusief de kosten van beleggingstransacties en interestkosten. De lopende kosten factor wordt uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld fondsvermogen van het desbetreffende Fonds. Het gemiddeld fondsvermogen is berekend op basis van de frequentie van het afgeven van de intrinsieke waarde. Alle afgegeven intrinsieke waarden gedurende de verslagperiode worden opgeteld en gedeeld door het aantal afgegeven intrinsieke waarden.

Omloopfactor

De omloopfactor van de activa geeft een indicatie van de omloopsnelheid van de beleggingsportefeuille van een Fonds. Op deze manier wordt inzicht gegeven in de mate waarin er actief beheer plaatsvindt in beleggingsportefeuilles. Een eventuele negatieve omloopfactor geeft aan dat toe- en uittreding in een Fonds niet per definitie gepaard hoeft te gaan met effectentransacties in onderliggende beleggingsportefeuilles.

De omloopfactor wordt als volgt berekend:

$$[(\text{Totaal 1} - \text{Totaal 2}) / X] * 100$$

- Totaal 1: het totaal bedrag aan effectentransacties (effectenaankopen + effectenverkopen);
- Totaal 2: het totaal bedrag aan transacties (uitgifte + inkopen) van deelnemingsrechten van de Fondsen;
- X: de gemiddelde intrinsieke waarde van het Fonds. De gemiddelde intrinsieke waarde is berekend op basis van de frequentie van het afgeven van de intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt berekend op iedere dag waarop de effectenbeurs van Euronext Amsterdam N.V. voor de handel in Nederland geopend is. Alle afgegeven intrinsieke waarden gedurende de verslagperiode worden opgeteld en gedeeld door het aantal afgegeven intrinsieke waarden.

2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst van de liquide middelen die gedurende de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en de wijze waarop deze zijn aangewend. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. In het kasstroomoverzicht wordt het resultaat, door aanpassingen hierop, tot kasstromen herleid. Kasstromen die betrekking hebben op beleggingen, de mutaties in voorzieningen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden zijn opgenomen onder de kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Overige kasstromen die samenhangen met toetreding en uittreding zijn opgenomen onder de kasstromen uit financieringsactiviteiten.

2.6 Fiscale structuur

De Fondsen kwalificeren voor de Nederlandse belastingwetgeving als fiscaal transparant en zijn derhalve niet belastingplichtig in de zin van de Wet op de Venootschapsbelasting 1969. Alle activa en passiva, alsmede de resultaten van de Fondsen worden fiscaal rechtstreeks toegerekend aan de houders van participaties in de Fondsen.

2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen

De activiteiten van de Fondsen opgenomen in hoofdstuk 3 tot en met 6 kunnen financiële risico's van verscheidene aard met zich meebrengen. Deze risico's bestaan voornamelijk uit marktrisico, renterisico, concentratierisico, actief rendementsrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico.

In hoofdstuk 1 wordt per Fonds inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's. De risico's worden onderstaand en in de toelichting op de jaarrekening van de Fondsen nader uitgewerkt.

Marktrisico

In hoofdstuk 1 is in de paragraaf 'Fondsprofiel', waar relevant, een verdeling van de portefeuille naar sector en/of land, evenals naar looptijden opgenomen. Voor de segmentatie van de beleggingen wordt verwezen naar de informatie zoals die is opgenomen in de jaarrekening van de Fondsen.

Renterisico

De Fondsen beleggen in vastrentende waarden en staan bloot aan renterisico. Voor het Zwitserleven Medium Duration Fonds, het Zwitserleven Long Duration Fonds en het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds (de 'Duration-Fondsen') geldt dat het beleggingsbeleid is gericht op een portefeuille met een duration die ligt binnen een bepaalde bandbreedte. De duration van het Zwitserleven Medium Duration Fonds is gebaseerd op een cashflowverdeling tussen de 1 en 15 jaar, de

duration van het Zwitserleven Long Duration Fonds op een cashflowverdeling tussen de 16 en 30 jaar en de duration van het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds op een cashflowverdeling tussen de 31 en 59 jaar.

Bij alle Fondsen is het gebruik van derivaten toegestaan. Bij de Duration-Fondsen is actief gebruik gemaakt van renteswaps. Het gebruik van derivaten binnen de Duration-Fondsen heeft tot doel het opbouwen van een portefeuille van beleggingen met een lange duration. Fluctuatie van de rente, zowel omhoog als omlaag, zal een sterk effect hebben op de waarde van de beleggingen (sterke daling respectievelijk sterke stijging).

In de toelichting op de balans van alle Fondsen zijn de gemiddelde resterende looptijden, het effectief rendement, het couponrendement en de modified duration opgenomen. In de specificatie van de beleggingen wordt tevens de renteherzieningsdatum van de belegging gepresenteerd.

Valutarisico

Voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds luiden de aangehouden beleggingen gedurende de verslagperiode in euro's. Voor de Duration-Fondsen geldt dat het beleggingsuniversum bestaat uit vermogenstitels uitgegeven in euro's of in voorlopers van deze munteenheid (oude nationale valuta). Derhalve is geen van de Fondsen gedurende de verslagperiode blootgesteld aan valutarisico's.

Kredietrisico

Alle Fondsen beleggen in vastrentende waarden en lopen kredietrisico. Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal van de beleggingen in vastrentende waarden, vorderingen en liquide middelen. Renteswaps zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat zoals gezegd het kredietrisico op deze derivaten wordt afgedekt door middel van collateral.

Voor alle Fondsen geldt bovendien dat als gevolg van vooral verkooptransacties kortlopende vorderingen ontstaan. Deze kortlopende vorderingen kennen een zeer laag risico omdat de onderliggende activa slechts worden geleverd tegen gelijktijdige ontvangst van het transactiebedrag.

In de toelichting op de balans van de Fondsen is voor vastrentende beleggingen de verdeling over categorieën van kredietwaardigheid ('ratings') aangegeven. Tevens is in de toelichting op de balans van de Fondsen het maximale kredietrisico per Fonds opgenomen.

Tegenpartijrisico

Ultimo verslagperiode hebben de Fondsen geen tegenpartijrisico uit hoofde van afgeleide financiële instrumenten.

Paraplurisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het paraplurisico dat betrekking heeft op het feit dat alle Fondsen deel uitmaken van dezelfde juridische paraplustructuur namelijk Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen. Daardoor is er een mogelijk risico dat een negatief vermogenssaldo van een Fonds wordt omgeslagen naar andere Fondsen. Gezien de aard van de beleggingen en gezien het feit dat de financiering van de beleggingen van elk Fonds uitsluitend met eigen vermogen geschiedt, is een dergelijke gebeurtenis in de praktijk nagenoeg uitgesloten.

2.8 Uitbestedingsrisico en monitoring van risico's

De Beheerder heeft een deel van de vermogensbeheertaken uitbesteed aan derden. ACTIAM bewaakt het voldoen aan wet- en regelgeving, alsmede beursvoorschriften. Er is periodiek overleg tussen ACTIAM en de afdeling Juridische Zaken en Fiscale Zaken van VIVAT. Daarnaast is de afdeling Compliance betrokken bij de monitoring van de fondsbeheeractiviteiten binnen en buiten ACTIAM.

2.9 Accountantskosten

De Beheerder brengt een service fee in rekening bij de Fondsen. De honoraria van de accountantsorganisatie Ernst & Young Accountants LLP, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW, komen volledig ten laste van de Beheerder. De Beheerder bekostigt de accountantskosten uit de service fee. Er worden geen accountantskosten direct ten laste van de Fondsen gebracht.

De accountantskosten die over 2018 in rekening gebracht zijn bij de Beheerder en die volledig betrekking hebben op de controle van het jaarverslag 2018, bedragen € 28.600 ex. 21% BTW (2017: € 28.600 ex. BTW).

3 Jaarrekening 2018

Zwitslerleven Institutioneel Credits Fonds

BALANS

Vóór winstbestemming en in € 1.000	REF. ¹	31-12-2018	31-12-2017
Beleggingen	1	124.389	114.753
Vorderingen	2	1.253	1.203
Overige activa			
Liquide middelen	3	9	167
Kortlopende schulden	4	4	4
Vorderingen en overige activa min kortlopende schulden		1.258	1.366
Activa min kortlopende schulden		125.647	116.119
Fondsvermogen	5		
Gestort kapitaal		73.314	61.910
Overige reserves		53.536	51.701
Onverdeeld resultaat		-1.203	2.508
Totaal fondsvermogen		125.647	116.119

1 De referenties in de balans en de winst-en-verliesrekening verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

WINST-EN-VERLIESREKENING

In € 1.000	REF.	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten uit beleggingen			
Rente obligaties		2.253	2.335
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	6	-330	-15
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	7	-3.102	215
In rekening gebrachte op- en afslagen		26	19
Overige bedrijfsopbrengsten		-	2
Som der bedrijfsopbrengsten		-1.153	2.556
Bedrijfslasten			
Service fee		47	45
Overige bedrijfslasten	8	3	3
Som der bedrijfslasten		50	48
Resultaat		-1.203	2.508

KASSTROOMOVERZICHT

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		
Resultaat excl. koersverschillen op geldmiddelen	-1.203	2.508
Aanpassing om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	330	15
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	3.102	-215
Aankoop van beleggingen	-45.180	-36.829
Verkoop en lossingen van beleggingen	32.112	29.965
Mutaties in activa en passiva:		
Mutatie vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-50	118
Netto kasstromen uit beleggingsactiviteiten	-10.889	-4.438
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Uitgifte van participaties	12.212	8.266
Inkoop van participaties	-1.481	-1.764
Uitgekeerd dividend	-	-2.198
Netto kasstromen uit financieringsactiviteiten	10.731	4.304
Mutatie liquide middelen	-158	-134
Liquide middelen begin van de verslagperiode	167	301
Koersverschillen op geldmiddelen	-	-
Liquide middelen eind van de verslagperiode	9	167

Introductie

De jaarrekening van het Fonds is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen. Voor meer algemene informatie ten aanzien van het Fonds wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Algemeen.

De jaarrekening van het Fonds, bestaande uit de balans, de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de toelichtingen daarop, geven een totaal inzicht in de financiële positie van het Fonds inclusief inzicht in alle vorderingen en verplichtingen. Er bestaan geen bezittingen, schulden, vorderingen en verplichtingen uit hoofde van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen of andere Fondsen die deel uitmaken van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen.

De grondslagen die van toepassing zijn op het Fonds, zijn uiteengezet in: i) hoofdstuk 2.2 Algemene grondslagen; ii) hoofdstuk 2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva; iii) hoofdstuk 2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling; en iv) hoofdstuk 2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.

De activiteiten van het Fonds kunnen financiële risico's (en eventuele van toepassing zijnde niet-financiële risico's) van verscheidene aard met zich meebrengen. Deze risico's worden toegelicht in hoofdstuk 2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen en in het Verslag van de Beheerder wordt inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's.

3.1 Toelichting op de balans

1 Beleggingen

Beleggingen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Stand per 1 januari	114.753	107.689
Aankopen	45.180	36.829
Verkopen	-30.926	-29.621
Lossingen	-1.186	-344
Gerealiseerde waardeveranderingen	-330	-15
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	-3.102	215
Stand ultimo periode	124.389	114.753

In de verslagperiode zijn geen aan- en verkooptransacties uitgevoerd met gelieerde partijen en in de verslagperiode zijn geen beleggingen uitgeleend.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van marktprijzen. Het risico wordt beperkt door de beleggingen in de portefeuille zoveel mogelijk te spreiden naar regio's en sectoren. Aan het einde van deze sectie wordt een specificatie van de beleggingen gegeven naar regio's en sectoren.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de markttrent. Het Fonds belegt in vastrentende waarden en loopt derhalve renterisico. Onderstaande tabel bevat informatie over het effectieve rendement, coupon rendement, gemiddelde resterende looptijd en modified duration. Verder is een specificatie van de beleggingen gegeven met daarbij de renteherzieningsdatum van de belegging.

	31-12-2018	31-12-2017
Effectief rendement	1,52%	0,92%
Coupon rendement	1,91%	1,99%
Gemiddeld resterende looptijd	5,33 jaar	5,63 jaar
Modified duration	4,90	5,19

Kredietrisico

De waarde van beleggingen in vastrentende waarden wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van de uitgevende instellingen. De kredietwaardigheid kan zich positief en negatief ontwikkelen. Kredietrisico is het risico op waardeveranderingen als gevolg van veranderingen in de kredietwaardigheid. Kredietrisico betreft ook het risico dat de contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Het risico wordt gemitigeerd door de beleggingen te spreiden en te beleggen in hoogwaardige beleggingen. Aan het einde van deze sectie wordt in de specificatie van de beleggingen inzicht gegeven in de spreiding en rating van de beleggingen.

Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal van vastrentende beleggingen, vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds bedraagt ultimo verslagperiode € 125,7 miljoen (ultimo 2017: € 116,1 miljoen).

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen. Het Fonds belegt niet in vreemde valuta en loopt dus geen valutarisico.

Voor een gedetailleerde omschrijving van alle risico's wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4 Risicomanagement.

Effectenportefeuille

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
	Beleggingen per 31 december 2018				124.389
	Obligaties binnenland				25.210
400	0,625%	ABN AMRO Bank	EUR	31-05-2022	404
450	0,875%	ABN AMRO Bank	EUR	22-04-2025	451
400	2,875%	ABN AMRO Bank	EUR	30-06-2025	411
750	2,75%	Achmea Hypotheekbank	EUR	18-02-2021	789
350	4,25%	Achmea Hypotheekbank	EUR	29-12-2049	340
300	0,875%	Alliander	EUR	22-04-2026	301
300	1,625%	Alliander	EUR	31-12-2099	289
200	0,25%	Allianz Finance II	EUR	06-06-2023	198
900	1,375%	ASML Holding	EUR	07-07-2026	905
400	1,625%	ASML Holding	EUR	28-05-2027	405
200	0,75%	BASF Finance Europe	EUR	10-11-2026	195
500	0,75%	BMW Finance	EUR	15-04-2024	492
300	1%	BMW Finance	EUR	21-01-2025	297
350	2,375%	BMW Finance	EUR	24-01-2023	373
500	2,375%	Coca-Cola HBC Finance	EUR	18-06-2020	514
100	0,125%	Coöperatieve Rabobank	EUR	11-10-2021	100
300	0,75%	Coöperatieve Rabobank	EUR	29-08-2023	299
300	0,875%	Daimler International Finance	EUR	09-04-2024	296
300	0,25%	Deutsche Telekom International Finance	EUR	19-04-2021	301
300	0,625%	Deutsche Telekom International Finance	EUR	03-04-2023	300
400	0,625%	Deutsche Telekom International Finance	EUR	13-12-2024	392
200	1,5%	Deutsche Telekom International Finance	EUR	03-04-2028	198
400	4,25%	Deutsche Telekom International Finance	EUR	13-07-2022	452
500	1,375%	DSM	EUR	26-09-2022	520
100	1,625%	EDP Finance	EUR	26-01-2026	98
400	1,875%	EDP Finance	EUR	13-10-2025	401
200	2,5%	Elsevier Finance	EUR	24-09-2020	208
500	1,875%	EnBW International Finance	EUR	31-10-2033	500
200	1,125%	ENEL Finance International	EUR	16-09-2026	189
658	1,375%	ENEL Finance International	EUR	01-06-2026	636
673	1,966%	ENEL Finance International	EUR	27-01-2025	689
400	0,875%	Gas Natural Fenosa Finance	EUR	15-05-2025	386
300	1,25%	Gas Natural Fenosa Finance	EUR	19-04-2026	294
400	1,5%	Gas Natural Fenosa Finance	EUR	29-01-2028	391
200	1%	Heineken	EUR	04-05-2026	197
100	1,375%	Heineken	EUR	29-01-2027	100
300	3,5%	Heineken	EUR	19-03-2024	341
100	0,375%	Iberdrola International	EUR	15-09-2025	95
400	1,875%	Iberdrola International	EUR	31-12-2099	373
200	2,5%	Iberdrola International	EUR	24-10-2022	216
300	2,625%	Iberdrola International	EUR	26-03-2099	289

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
200	2,875%	Iberdrola International	EUR	11-11-2020	210
100	3%	Iberdrola International	EUR	31-01-2022	108
600	0,75%	ING Bank	EUR	22-02-2021	607
200	0,75%	ING Groep	EUR	09-03-2022	200
300	1,625%	ING Groep	EUR	26-09-2029	285
1.100	2,5%	ING Groep	EUR	15-11-2030	1.132
200	0,75%	Innogy Finance	EUR	30-11-2022	201
200	1,25%	Innogy Finance	EUR	19-10-2027	194
400	0,875%	Koninklijke Ahold Delhaize	EUR	19-09-2024	399
200	1,125%	Koninklijke Ahold Delhaize	EUR	19-03-2026	196
300	0,5%	Koninklijke Philips	EUR	06-09-2023	298
100	0,75%	Koninklijke Philips	EUR	02-05-2024	99
100	1,375%	Koninklijke Philips	EUR	02-05-2028	97
700	0,183%	LeasePlan Corporation	EUR	25-01-2021	686
300	1,875%	LYB International Finance	EUR	02-03-2022	307
500	1%	Nederlandse Waterschapsbank	EUR	03-09-2025	522
400	1,125%	NIBC Bank	EUR	19-04-2023	393
550	1,5%	NIBC Bank	EUR	31-01-2022	555
500	0,25%	NN Group	EUR	01-06-2020	500
450	0,875%	NN Group	EUR	13-01-2023	450
100	0,125%	PACCAR Financial Europe	EUR	19-05-2020	100
400	1,25%	Rabobank	EUR	23-03-2026	410
350	3,875%	Rabobank	EUR	25-07-2023	391
250	4,125%	Rabobank	EUR	14-07-2025	303
150	1,375%	RELX Finance	EUR	12-05-2026	146
700	3,625%	Repsol International Finance	EUR	07-10-2021	764
600	2,75%	Sabic Capital	EUR	20-11-2020	624
350	4,625%	Tennet	EUR	21-02-2023	408
	Obligaties buitenland				99.179
	Australië				3.212
700	0,625%	Australia and New Zealand Banking	EUR	21-02-2023	698
300	1,936%	Commonwealth Bank of Australia	EUR	03-10-2029	284
600	1,25%	Macquarie Group	EUR	05-03-2025	579
400	0,35%	National Australia Bank	EUR	07-09-2022	397
250	2%	National Australia Bank	EUR	12-11-2024	253
600	1,125%	Telstra	EUR	14-04-2026	592
100	3,75%	Telstra	EUR	16-05-2022	111
300	0,25%	Westpac Banking	EUR	17-01-2022	298
	België				3.098
700	1,5%	Anheuser-Busch InBev	EUR	18-04-2030	656
500	2,75%	Anheuser-Busch InBev	EUR	17-03-2036	502
200	2,875%	Anheuser-Busch InBev	EUR	25-09-2024	220
250	1,15%	Anheuser-Busch InBev	EUR	22-01-2027	240
400	1,875%	Anheuser-Busch InBev N.V./S.A.	EUR	20-01-2020	408
700	2,875%	Eandis	EUR	09-10-2023	773
300	0,875%	KBC Groep	EUR	27-06-2023	299
	Bermuda				684
650	2,75%	Bacardi	EUR	03-07-2023	684

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
	Canada				213
200	2,125%	Total Capital Canada	EUR	18-09-2029	213
	Caymaneilanden				102
100	1,375%	Hutchison Whampoa	EUR	31-10-2021	102
350	0%	Sigma Finance	EUR	09-03-2009	-
	Denemarken				673
200	2,5%	Carlsberg	EUR	28-05-2024	215
150	2,625%	Carlsberg	EUR	15-11-2022	162
300	0,5%	Carlsberg Breweries	EUR	06-09-2023	296
	Duitsland				8.502
400	3,375%	Allianz	EUR	29-09-2049	413
400	4,75%	Allianz	EUR	29-10-2049	439
200	5,625%	Allianz	EUR	17-10-2042	229
300	2,241%	Allianz	EUR	07-07-2045	295
200	3,099%	Allianz	EUR	06-07-2047	202
200	0,875%	BASF	EUR	15-11-2027	193
300	0,875%	BASF	EUR	22-05-2025	300
250	2,375%	Bayer	EUR	02-04-2075	237
200	1,125%	Bertelsmann	EUR	27-04-2026	198
300	3%	Bertelsmann	EUR	23-04-2075	292
500	1,25%	Commerzbank	EUR	23-10-2023	494
300	0,625%	Daimler	EUR	05-03-2020	302
550	1,375%	Daimler	EUR	11-05-2028	527
600	1,4%	Daimler	EUR	12-01-2024	609
500	1,625%	Deutsche Post	EUR	05-12-2028	503
190	2,5%	Duitsland	EUR	15-08-2046	267
250	4%	Duitsland	EUR	04-01-2037	394
700	2,125%	Evonik Industries	EUR	07-07-2077	671
400	2,25%	Heidelberg Cement AG	EUR	30-03-2023	416
200	1,5%	HeidelbergCement	EUR	07-02-2025	198
300	1%	Lanxess	EUR	07-10-2026	287
600	1,375%	Merck Financial Services	EUR	01-09-2022	622
300	3,375%	Merck Financial Services	EUR	12-12-2074	312
100	2,625%	Merck KGaA	EUR	12-12-2074	102
	Finland				2.617
550	2,75%	CRH Finance	EUR	15-10-2020	572
300	2,25%	Fortum	EUR	06-09-2022	315
600	1%	Nordea Bank	EUR	22-02-2023	613
400	1,875%	Nordea Bank	EUR	10-11-2025	407
400	0,75%	Pohjola Bank	EUR	03-03-2022	405
300	0,875%	Pohjola Bank	EUR	21-06-2021	305
	Frankrijk				26.093
400	0,125%	Agence Française Développement	EUR	15-11-2023	398
500	1,25%	ALD	EUR	11-10-2022	496
300	1,375%	Autoroutes du Sud de la France	EUR	22-01-2030	293
300	2,875%	Autoroutes du Sud de la France	EUR	18-01-2023	329
400	3,25%	AXA	EUR	28-05-2049	381
600	3,941%	AXA	EUR	29-11-2049	619
400	5,125%	AXA	EUR	04-07-2043	448

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
400	1,25%	Banque Fédérative du Crédit Mutuel	EUR	26-05-2027	399
200	2,375%	Banque Fédérative du Crédit Mutuel	EUR	24-03-2026	200
400	3%	Banque Fédérative du Crédit Mutuel	EUR	11-09-2025	420
200	3%	Banque Fédérative du Crédit Mutuel	EUR	28-11-2023	222
350	0,75%	BNP Paribas	EUR	11-11-2022	353
300	1%	BNP Paribas	EUR	17-04-2024	293
400	1,5%	BNP Paribas	EUR	17-11-2025	395
400	2,375%	BNP Paribas	EUR	20-05-2024	434
800	2,375%	BNP Paribas	EUR	20-11-2030	796
400	1,375%	Bouygues SA	EUR	07-06-2027	395
400	2,875%	BPCE	EUR	16-01-2024	442
200	0,5%	Capgemini	EUR	09-11-2021	201
100	1,75%	Capgemini	EUR	18-04-2028	98
200	1,25%	Carrefour	EUR	03-06-2025	195
200	1,75%	Carrefour	EUR	15-07-2022	206
400	3,875%	Carrefour	EUR	25-04-2021	432
300	4%	Carrefour	EUR	09-04-2020	315
300	4%	CNP Assurances S.A.	EUR	29-11-2049	303
400	6,875%	CNP Assurances S.A.	EUR	30-09-2041	457
300	1%	Compagnie de Saint-Gobain	EUR	17-03-2025	294
600	1,125%	Compagnie de Saint-Gobain	EUR	23-03-2026	581
300	0,375%	Compagnie Fin. Ind. Autoroutes	EUR	07-02-2025	289
300	2,625%	Crédit Agricole	EUR	17-03-2027	305
300	1,25%	Crédit Mutuel Arkéa	EUR	31-05-2024	293
800	1%	Électricité de France	EUR	13-10-2026	774
100	2,25%	Électricité de France	EUR	27-04-2021	105
400	4,625%	Électricité de France	EUR	11-09-2024	479
200	1,375%	Engie	EUR	31-12-2099	183
600	3,875%	Engie	EUR	02-06-2049	614
200	0,625%	Holding de Infrastructures de Transport	EUR	27-03-2023	193
200	0,625%	HSBC	EUR	03-12-2020	202
100	1,45%	La Poste	EUR	30-11-2028	100
300	0,75%	Orange	EUR	11-09-2023	302
100	1%	Orange	EUR	12-09-2025	99
400	1,375%	Orange	EUR	20-03-2028	393
300	1,5%	Orange	EUR	09-09-2027	302
100	2,5%	Orange	EUR	01-03-2023	108
300	5%	Orange	EUR	29-10-2049	320
400	8,125%	Orange	EUR	28-01-2033	677
200	0,75%	RCI Banque	EUR	26-09-2022	196
150	1%	RCI Banque	EUR	17-05-2023	147
400	1,25%	RCI Banque	EUR	08-06-2022	400
200	1,375%	RCI Banque	EUR	08-03-2024	197
250	1,625%	RCI Banque	EUR	11-04-2025	246
600	1%	Reseau de Transport d'Electricité EDF	EUR	19-10-2026	589
700	0%	Sanofi	EUR	13-09-2022	694
200	1,125%	Sanofi	EUR	05-04-2028	201
300	2,5%	Sanofi S.A.	EUR	14-11-2023	329
400	1,125%	Société des Autoroutes Paris-Rhin-Rhône	EUR	15-01-2021	407
400	1,125%	Société des Autoroutes	EUR	09-01-2026	402

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
200	1,5%	Société des Autoroutes	EUR	15-01-2024	208
200	2,25%	Société des Autoroutes	EUR	16-01-2020	205
500	2,5%	Société Générale	EUR	16-09-2026	511
600	4,75%	Société Générale	EUR	02-03-2021	660
500	0,125%	Société Générale S.A.	EUR	05-10-2021	498
300	3%	Suez Environnement	EUR	23-06-2049	304
200	1,75%	Suez S.A.	EUR	10-09-2025	210
100	0,75%	Total Capital International	EUR	12-07-2028	95
500	2,625%	Total Capital International	EUR	29-12-2049	494
400	4,339%	Transport et Infrastructures Gaz France	EUR	07-07-2021	439
1.100	0,125%	Unibail-Rodamco	EUR	14-05-2021	1.098
300	1,59%	Veolia Environnement	EUR	10-01-2028	302
700	1,94%	Veolia Environnement	EUR	07-01-2030	711
400	3,375%	Vinci	EUR	30-03-2020	417
	Hongkong				504
500	1,25%	CK Hutchison Holdings	EUR	06-04-2023	504
	Ierland				2.142
450	0,8%	General Electric Capital	EUR	21-01-2022	431
300	2,875%	General Electric Capital	EUR	18-06-2019	303
400	4,625%	General Electric Capital	EUR	22-02-2027	445
100	1,125%	Ryanair DAC	EUR	15-08-2023	99
350	1,125%	Ryanair Ltd.	EUR	10-03-2023	346
100	1,875%	Swisscom	EUR	08-09-2021	104
100	1,125%	Swisscom via Lunar Funding	EUR	12-10-2026	100
300	1,75%	Swisscom via Lunar Funding	EUR	15-09-2025	314
	Italië				4.528
200	5%	Assicurazioni Generali	EUR	08-06-2048	202
250	5,5%	Assicurazioni Generali	EUR	27-10-2047	260
200	7,75%	Assicurazioni Generali S.p.A.	EUR	12-12-2042	232
200	10,125%	Assicurazioni Generali S.p.A.	EUR	10-07-2042	247
400	1,625%	Atlantia	EUR	03-02-2025	349
100	2,875%	Atlantia	EUR	26-02-2021	100
300	0,875%	Ferrovie dello Stato	EUR	07-12-2023	281
400	2,75%	Intesa Sanpaolo	EUR	20-03-2020	409
200	3%	Intesa Sanpaolo	EUR	28-01-2019	200
100	1,125%	Italgas SPA	EUR	14-03-2024	98
150	1,625%	Italgas SPA	EUR	19-01-2027	143
300	0,875%	Snam	EUR	25-10-2026	279
400	1,375%	Terna	EUR	26-07-2027	377
300	4,75%	Terna	EUR	15-03-2021	329
500	3,25%	UniCredit	EUR	14-01-2021	521
500	3,625%	UniCredit	EUR	24-01-2019	501
	Japan				201
200	0,19%	Sumitomo Mitsui Trust Bank	EUR	25-09-2020	201
	Luxemburg				3.120
200	1,7%	DH Europe Finance	EUR	04-01-2022	208
500	1,25%	European Investment Bank	EUR	13-11-2026	533

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
200	0,5%	HeidelbergCement Finance Luxemburgg	EUR	09-08-2022	197
400	1,625%	HeidelbergCement Finance Luxemburgg	EUR	07-04-2026	392
400	0,375%	Nestlé Finance International	EUR	18-01-2024	398
900	1,75%	Prologis International Funding	EUR	15-03-2028	885
500	2,375%	Prologis International Funding	EUR	14-11-2030	507
		Mexico			320
300	3%	America Movil	EUR	12-07-2021	320
		Noorwegen			1.814
425	3,875%	DNB Bank	EUR	29-06-2020	450
300	0,375%	Santander Consumer Bank AS	EUR	17-02-2020	301
850	0,875%	Statoil	EUR	17-02-2023	867
200	1,625%	Statoil	EUR	09-11-2036	196
		Oostenrijk			1.149
100	1%	OMV	EUR	14-12-2026	98
400	2,625%	OMV	EUR	27-09-2022	431
200	4,25%	OMV	EUR	12-10-2021	222
400	0,25%	Raiffeisen Bank International	EUR	05-07-2021	398
		Singapore			395
400	1,5%	DBS Group Holdings	EUR	11-04-2028	395
		Spanje			6.208
200	2,5%	Abertis Infraestructuras	EUR	27-02-2025	205
200	3,75%	Abertis Infraestructuras	EUR	20-06-2023	221
400	1%	Banco Bilbao Vizcaya Argent	EUR	20-01-2021	407
500	0,75%	Banco Bilbao Vizcaya Argenta	EUR	11-09-2022	492
500	2,125%	Banco Santander	EUR	08-02-2028	456
300	6,25%	Banco Santander	EUR	12-03-2049	285
100	1,375%	Enagas Financiaciones	EUR	05-05-2028	100
200	1%	Iberdrola Finanzas	EUR	07-03-2025	199
300	1,25%	Iberdrola Finanzas	EUR	28-10-2026	297
700	1,125%	Red Eléctrica de España	EUR	24-04-2025	713
200	1%	Santander Consumer Finance	EUR	26-05-2021	203
200	1,125%	Santander Consumer Finance	EUR	09-10-2023	199
200	1,5%	Santander Consumer Finance	EUR	12-11-2020	204
300	2,5%	Santander Issuances	EUR	18-03-2025	299
100	1,93%	Telefónica Emisiones	EUR	17-10-2031	94
500	2,242%	Telefónica Emisiones	EUR	27-05-2022	528
500	3,961%	Telefónica Emisiones	EUR	26-03-2021	542
400	3,987%	Telefónica Emisiones	EUR	23-01-2023	453
200	4,71%	Telefónica Emisiones	EUR	20-01-2020	210
100	1,528%	Telefónica SA	EUR	17-01-2025	101
		Verenigd Koninkrijk			10.918
200	0,875%	Abbey National Treasury Services	EUR	13-01-2020	201

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
300	3,375%	Aviva	EUR	04-12-2045	290
300	6,125%	Aviva	EUR	06-07-2043	333
200	0,625%	Barclays	EUR	14-11-2023	190
400	1,875%	Barclays	EUR	08-12-2023	395
250	2%	Barclays	EUR	07-02-2028	231
250	2,625%	Barclays	EUR	11-11-2025	247
300	0,75%	Coca-Cola	EUR	24-02-2022	303
500	1,375%	Crédit Agricole London	EUR	03-05-2027	500
100	0,5%	Diageo Finance	EUR	19-06-2024	98
100	1%	Diageo Finance	EUR	22-04-2025	100
450	1,114%	FCE Bank	EUR	13-05-2020	450
200	1,528%	FCE Bank	EUR	09-11-2020	201
250	0,869%	FCE Bank Plc.	EUR	13-09-2021	242
300	1,875%	Heathrow Funding	EUR	23-05-2022	310
200	0,875%	HSBC	EUR	06-09-2024	193
300	4%	HSBC	EUR	15-01-2021	323
300	6%	HSBC	EUR	10-06-2019	308
200	2,125%	Intercontinental Hotels	EUR	15-05-2027	197
400	3,375%	Mondi Finance	EUR	28-09-2020	420
500	2%	Nationwide Building Society	EUR	25-07-2029	464
600	4,25%	NGG	EUR	18-06-2076	612
450	2%	Smiths Group Plc.	EUR	23-02-2027	443
600	1,625%	Standard Chartered	EUR	13-06-2021	613
600	1,125%	UBS	EUR	30-06-2020	609
500	0,5%	Vodafone	EUR	30-01-2024	483
300	1,5%	Vodafone	EUR	24-07-2027	291
400	1,75%	Vodafone	EUR	25-08-2023	414
300	2,2%	Vodafone	EUR	25-08-2026	310
100	5,375%	Vodafone	EUR	06-06-2022	116
400	3%	WPP Finance 2013	EUR	20-11-2023	431
600	1,5%	(blank)	EUR	04-12-2024	600
	Verenigde Staten				19.397
500	1,375%	American Honda Finance	EUR	10-11-2022	516
300	1,5%	American International Group	EUR	08-06-2023	303
500	0,875%	Apple	EUR	24-05-2025	503
400	1%	Apple	EUR	10-11-2022	413
500	1,625%	Apple	EUR	10-11-2026	522
150	3,55%	AT&T	EUR	17-12-2032	156
600	0,75%	Bank of America	EUR	26-07-2023	594
600	1,375%	Bank of America	EUR	26-03-2025	603
800	1,25%	BlackRock	EUR	06-05-2025	810
200	0,625%	BMW US Capital	EUR	20-04-2022	201
150	2,5%	Cargill Inc.	EUR	15-02-2023	162
400	1,125%	Coca-Cola	EUR	09-03-2027	401
400	1,25%	Dover	EUR	09-11-2026	389
500	1,75%	DXC Technology	EUR	15-01-2026	469
100	1,355%	Ford Motor Credit Company	EUR	07-02-2025	91
500	0,375%	General Electric	EUR	17-05-2022	470
400	1,25%	General Electric	EUR	26-05-2023	382
600	1,625%	Goldman Sachs	EUR	27-07-2026	581
500	2%	Goldman Sachs	EUR	27-07-2023	514
400	2,625%	Goldman Sachs	EUR	19-08-2020	414
500	1,25%	IBM	EUR	26-05-2023	516
500	2,875%	IBM	EUR	07-11-2025	557

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
500	1,75%	Kellogg	EUR	24-05-2021	516
300	2,375%	Metropolitan Life Global Funding	EUR	11-01-2023	322
1.100	3,125%	Microsoft	EUR	06-12-2028	1.311
600	1,625%	Mondelēz International	EUR	08-03-2027	598
900	1,75%	Morgan Stanley	EUR	11-03-2024	919
500	2,375%	Morgan Stanley	EUR	31-03-2021	522
500	0,75%	National Grid North America	EUR	11-02-2022	503
100	0,875%	PPG Industries	EUR	03-11-2025	97
550	1,4%	PPG Industries	EUR	13-03-2027	544
500	1,125%	Procter & Gamble	EUR	02-11-2023	515
400	1,1%	The Coca-Cola Company	EUR	02-09-2036	361
600	2,375%	The Priceline Group	EUR	23-09-2024	635
700	0,75%	Thermo Fisher Scientific	EUR	12-09-2024	679
200	1,95%	Time Warner	EUR	15-09-2023	208
100	0%	Toyota Motor	EUR	21-07-2021	100
400	2,375%	Toyota Motor Credit	EUR	01-02-2023	431
400	1,125%	United Technologies	EUR	15-12-2021	407
200	1,375%	Verizon Communications	EUR	27-10-2026	198
500	2,625%	Verizon Communications	EUR	01-12-2031	516
400	3,25%	Verizon Communications	EUR	17-02-2026	448
	Zweden				2.768
300	1,875%	Mölnlycke Holding AB	EUR	28-02-2025	296
500	0,3%	Skandinaviska Enskilda Banken	EUR	17-02-2022	500
500	0,5%	Svenska Handelsbanken	EUR	21-03-2023	500
300	1,25%	Svenska Handelsbanken	EUR	02-03-2028	296
350	2,656%	Svenska Handelsbanken	EUR	15-01-2024	350
300	0,25%	Swedbank	EUR	07-11-2022	298
300	2,375%	Swedbank	EUR	26-02-2024	301
200	3,625%	TeliaSonera AB	EUR	14-02-2024	227
	Zwitserland				521
500	2,125%	UBS	EUR	04-03-2024	521

Toelichting waardering financiële instrumenten tegen reële waarde conform RJ 290.916

Voor alle financiële instrumenten die zich in de portefeuille van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds bevinden, is de reële waarde afgeleid van ter beurze genoteerde marktprijzen waarbij geldt dat sprake is van voldoende liquiditeit op de markt waar het financiële instrument verhandeld wordt.

Sectorallocatie Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Banken	35.104	28,3	35.830	31,3
Nutsbedrijven	15.716	12,6	13.844	12,1
Telecommunicatiediensten	10.680	8,6	10.604	9,2
Kapitaalgoederen	10.273	8,3	9.277	8,1
Voeding en dranken	8.749	7,0	7.943	6,9
Verzekeringen	7.463	6,0	6.640	5,8
Auto's	6.314	5,1	5.288	4,6
Technologie	5.900	4,7	2.870	2,5
Gezondheidszorg	4.174	3,4	4.279	3,7
Basisgoederen	4.158	3,3	4.024	3,5
Financiële conglomeraten	4.358	3,5	3.340	2,9
Energie	3.380	2,7	3.342	2,9
Staat(sgegarandeerd)	2.097	1,7	4.074	3,6
Consumentenservicebedrijven	2.258	1,8	2.225	1,9
Onroerend goed	2.490	2,0	-	-
Totaal	124.389	100,0	114.753	100,0

Landenverdeling Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Frankrijk	26.093	21,0	21.794	19,0
Nederland	25.210	20,3	20.565	17,9
Verenigde Staten	19.397	15,6	21.812	19,0
Verenigd Koninkrijk	10.918	8,8	13.071	11,4
Duitsland	8.502	6,8	7.157	6,2
Spanje	6.208	5,0	4.248	3,7
Italië	4.528	3,6	4.833	4,2
Australië	3.212	2,6	2.166	1,9
Luxemburg	3.120	2,5	1.446	1,3
België	3.098	2,5	2.448	2,1
Zweden	2.768	2,2	3.352	2,9
Finland	2.617	2,1	1.721	1,5
Ierland	2.142	1,7	2.273	2,0
Noorwegen	1.814	1,5	1.637	1,4
Oostenrijk	1.149	0,9	872	0,8
Bermuda	684	0,5	552	0,5
Denemarken	673	0,5	1.177	1,0
Zwitserland	521	0,4	1.452	1,3
Hongkong	504	0,4	102	0,1
Singapore	395	0,3	-	-
Mexico	320	0,3	1.072	0,9
Canada	213	0,2	-	-
Japan	201	0,2	-	-
Caymaneilanden	102	0,1	670	0,6
Ivoorkust	-	-	333	0,3
Totaal	124.389	100,0	114.753	100,0

Ratingverdeling Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
AAA	3.027	2,4	4.188	3,5
AA+	1.438	1,2	1.325	1,2
AA	1.348	1,1	777	0,7
AA-	11.131	8,9	10.697	9,3
A+	8.877	7,1	9.748	8,5
A	12.848	10,3	14.793	12,9
A-	23.659	19,0	19.575	17,1
BBB+	34.411	27,8	28.794	25,1
BBB	19.588	15,7	18.573	16,2
BBB-	7.777	6,3	5.948	5,2
BB+	285	0,2	335	0,3
Totaal	124.389	100,0	114.753	100,0

Looptijdverdeling Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Aflossing binnen één jaar	1.312	1,1	103	0,1
Aflossing tussen één en vijf jaar	53.803	43,2	44.645	38,8
Aflossing tussen vijf en tien jaar	49.203	39,6	51.355	44,8
Aflossing na tien jaar	20.071	16,1	18.650	16,3
Totaal	124.389	100,0	114.753	100,0

2 Vorderingen

Onder vorderingen zijn opgenomen:

Vorderingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Subtotaal vorderingen uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	-
Beleggingsactiviteiten		
Te vorderen rente	17	-
Lopende rente obligaties	1.236	1.203
Subtotaal vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	1.253	1.203
Totaal	1.253	1.203

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

3 Liquide middelen

Als liquide middelen worden alle onmiddellijk opeisbare tegoeden bij banken aangemerkt. De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Het aanhouden van liquide middelen valt binnen het mandaat en heeft te maken met de timing van de betalingen.

4 Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden zijn opgenomen:

Kortlopende schulden

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Subtotaal schulden uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	-
Beleggingsactiviteiten		
Te betalen service fee	4	4
Subtotaal schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	4	4
Totaal	4	4

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. De te betalen service fee is te betalen aan de Beheerder.

5 Fondsvermogen

Fondsvermogen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Gestort kapitaal		
Stand per 1 januari	61.910	54.567
Uitgegeven participaties	12.212	8.266
Ingekochte participaties	-808	-923
Stand ultimo periode	73.314	61.910
Overige reserves		
Stand per 1 januari	51.701	49.670
Ingekochte participaties	-673	-841
Toevoeging uit onverdeeld resultaat	2.508	2.872
Stand ultimo periode	53.536	51.701
Onverdeeld resultaat		
Stand per 1 januari	2.508	5.070
Toevoeging aan overige reserves	-2.508	-2.872
Uitgekeerd dividend	-	-2.198
Resultaat over de verslagperiode	-1.203	2.508
Stand ultimo periode	-1.203	2.508
Totaal fondsvermogen	125.647	116.119

Meerjarenoverzicht

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
Intrinsieke waarde	125.647	116.119	109.307	114.257	148.204
Resultaat	-1.203	2.508	5.070	-342	12.098
Aantal uitstaande participaties	10.551.837	9.649.702	9.104.487	9.779.237	12.279.050
In € 1					
Per participatie					
Intrinsieke waarde	11,91	12,03	12,01	11,68	12,07
Dividend ¹	-	0,24	0,24	0,35	0,41
Opbrengsten uit beleggingen	0,23	0,25	0,30	0,39	0,42
Waardeveranderingen beleggingen	-0,35	0,02	0,27	-0,41	0,57
Som der bedrijfslasten	-	-	-	-0,01	-
Resultaat²	-0,12	0,27	0,57	-0,03	0,99

1 Dit betreft het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorafgaande jaar.

2 Het totaal resultaat per participatie is berekend op basis van het gemiddeld aantal uitstaande participaties gedurende de verslagperiode.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na 31 december 2018 hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarcijfers 2018.

3.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

6 Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen. De aan- en verkoopkosten van de beleggingen vormen onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van de beleggingen.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de gerealiseerde koers- en valutawinsten en gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - gerealiseerde koerswinsten	57	181
Obligaties - gerealiseerde koersverliezen	-387	-196
Obligaties - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-330	-15
Totaal	-330	-15

7 Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de balanswaarde ultimo verslagperiode de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode in mindering te brengen dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de niet-gerealiseerde koers- en valutawinsten en niet-gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - niet-gerealiseerde koerswinsten	97	1.020
Obligaties - niet-gerealiseerde koersverliezen	-3.199	-805
Obligaties - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-3.102	215
Totaal	-3.102	215

8 Overige bedrijfslasten

De overige bedrijfslasten worden nader gespecificeerd in onderstaande tabel:

Overige bedrijfslasten

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Rente rekening courant	3	3
Totaal	3	3

Lopende kosten factor

De lopende kosten factor over de verslagperiode wordt in onderstaande tabel weergegeven.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Service fee	47	45
Gemiddeld fondsvermogen in de verslagperiode	117.112	112.437
Lopende kosten factor	0,040%	0,040%

De service fees zijn de enige kosten die bij het Fonds in rekening worden gebracht. De lopende kosten factor kan afwijken van de service fee door fluctuaties in het vermogen en de gehanteerde berekeningssystematiek van de lopende kosten factor. De service fee bedroeg in de verslagperiode 0,040% (2017: 0,040%).

Omloopfactor

De omloopfactor over de verslagperiode bedraagt 54,31% (2017: 50,48%).

Transactiekosten

De transactiekosten zijn niet toegelicht, omdat de transactiekosten van vastrentende waarden in de aan- en verkoopkosten zijn opgenomen en niet separaat worden vastgelegd en daardoor onvoldoende identificeerbaar en kwantificeerbaar zijn (2017: idem).

3.3 Overige toelichtingen

Transacties gelieerde partijen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen transacties worden verricht met aan ACTIAM gelieerde partijen. Het kan de volgende transactiesoorten betreffen: valutatransacties, bancaire diensten en bemiddelingsdiensten. Indien transacties worden verricht met gelieerde partijen, vinden deze onder marktconforme voorwaarden plaats.

Bij een transactie met een gelieerde partij buiten een gereguleerde markt, markt in financiële instrumenten of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt, ligt in alle gevallen een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag aan de transactie. In de verslagperiode zijn er geen effectentransacties uitgevoerd met gelieerde partijen.

Als gevolg van het Bgfo worden in dit kader alle partijen die behoren tot de groep van Anbang Insurance Group Co. Ltd. en/of (rechts)personen die via een zeggenschapsstructuur met ACTIAM zijn verbonden, aangemerkt als gelieerde partijen. ACTIAM brengt een service fee in rekening aan het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds. Deze service fee is conform het prospectus in rekening gebracht. De service fee is opgenomen in de winst-en-verliesrekening van het Fonds en bedraagt in de verslagperiode € 47 duizend (2017: € 45 duizend).

Softdollar-arrangementen en retourprovisies

Softdollar-arrangementen betreffen diensten en producten van (financiële) dienstverleners, die in het kader van uitvoering van effectentransacties aan vermogensbeheerders ter beschikking worden gesteld. Deze diensten en producten worden bekostigd uit de opbrengsten van effectentransacties. De softdollar-arrangementen van de betreffende vermogensbeheerders hebben betrekking op researchrapporten. De waarde hiervan is niet te kwantificeren. In de verslagperiode hebben de vermogensbeheerder(s) van het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds geen retourprovisies ontvangen van partijen die effectentransacties hebben uitgevoerd.

Uitbesteding werkzaamheden

Ten behoeve van de uitvoering van het vermogensbeheer van het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds maakt ACTIAM gebruik van diensten van derden. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de uitbestedingseisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten. Hierin zijn onder andere de beleggingsrestricties uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden waarvoor de Beheerder opdracht aan derden heeft gegeven:

Werkzaamheden	Dienstverlenende instelling
Uitvoering van administratie, rapportage en verslaglegging van beleggingsfondsen	BNP Paribas Securities Services SCA
Uitvoering van het engagement- en stembeleid	GES International AB

Uitvoering van de aan het Fonds gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging heeft ACTIAM uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitgangspunten van de samenwerking zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

De uitvoering van het engagement- en stembeleid heeft de Beheerder uitbesteed aan GES International AB. De uitgangspunten van de samenwerking met GES International AB zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking met genoemde dienstverlenende instellingen te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen.

Werknemers

Het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds heeft geen werknemers in dienst. ACTIAM, de Beheerder van de beleggingsinstelling, verricht de werkzaamheden voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds.

Winstbestemming

Het resultaat over de verslagperiode wordt ten laste gebracht van de overige reserves.

Utrecht, 2 april 2019

Directie van ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen

D.G. Keiller

W.M. Schouten

3.4 Overige gegevens

3.4.1 Belangen directie en Raad van Toezicht

Conform artikel 122 lid 2 Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgf) geeft onderstaand overzicht het totale persoonlijke belang weer dat de leden van de directie van ACTIAM en de Raad van Toezicht in een belegging van het Fonds per begin en einde van de verslagperiode hebben gehad.

OMSCHRIJVING	GEMEENSCHAPPELIJK BELANG IN AANTALLEN	
	31-12-2018	31-12-2017
ING Groep	496	1.246
NN Groep	1.331	1.331

3.4.2 Beloning Raad van Toezicht

Leden van de Raad van Toezicht kunnen voor hun werkzaamheden voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds een vergoeding ontvangen. In de verslagperiode bedroeg dit in totaal voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds, het Zwitserleven Medium Duration Fonds, het Zwitserleven Long Duration Fonds en het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds € 3.000 (2017: € 4.000). Dit bedrag is inclusief onkostenvergoeding en exclusief btw. Deze vergoedingen worden door ACTIAM N.V. gedragen. In 2018 vonden vier reguliere kwartaalvergaderingen plaats waar de Raad van Toezicht bij elkaar kwam. Voor meer informatie aangaande de reguliere kwartaalvergaderingen wordt verwezen naar het Bericht van de Raad van Toezicht.

3.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds bestaat geheel uit mannen en wijkt daarmee af van de evenwichtige verdeling zoals bedoeld in artikel 2:166 van het Burgerlijk Wetboek. Bij toekomstige wijzigingen van de samenstelling van de Raad van Toezicht zal bij de vacaturestelling en besluitvorming mede aandacht worden geschonken aan de desbetreffende wettelijke bepalingen.

3.4.4 Winstbestemmingsregeling

In artikel 16 van de voorwaarden van beheer van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zijn de volgende bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van het exploitatie saldo:

Artikel 16.1: Het netto-exploitatie-saldo van ieder subfonds wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

Artikel 16.2: De winst per subfonds over een boekjaar wordt berekend met inachtneming van het bepaalde in Titel 9, Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De winst wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

3.4.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de vergadering van participanten van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de winst-en-verliesrekening over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- definities
- het verslag van de Raad van Toezicht
- het verslag van de beheerder;
- grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de beheerder en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de beheerder voor de jaarrekening

ACTIAM N.V. is als beheerder van de beleggingsentiteit verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de beheerder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de beheerder afwegen of de beleggingsentiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de beheerder het voornemen heeft om de beleggingsentiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De

beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de beleggingsentiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een beleggingsentiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 2 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.J. Knijnenburg RA

4 Jaarrekening 2018

Zwitslerleven Medium Duration Fonds

BALANS

Vóór winstbestemming en In € 1.000	REF. ¹	31-12-2018	31-12-2017
Beleggingen	1		
Aandelen		11.287	100
Obligaties		395.845	968.741
Derivaten (positieve waardering)		74	189
Derivaten (negatieve waardering)		-651	-7.787
Totaal beleggingen		406.555	961.243
Vorderingen	2	6.849	16.928
Overige activa			
Liquide middelen	3	3.555	2.691
Kortlopende schulden	4	34	37
Vorderingen en overige activa min kortlopende schulden		10.370	19.582
Activa min kortlopende schulden		416.925	980.825
Fondsvermogen	5		
Gestort kapitaal		390.755	939.519
Overige reserves		11.063	47.218
Onverdeeld resultaat		15.107	-5.912
Totaal fondsvermogen		416.925	980.825

¹ De referenties in de balans en de winst-en-verliesrekening verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

WINST-EN-VERLIESREKENING

In € 1.000	REF.	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten uit beleggingen			
Rente obligaties		15.389	24.321
Dividend aandelen		-13	-
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	6	-639	-8.418
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	7	-132	-21.913
In rekening gebrachte op- en afslagen		806	489
Som der bedrijfsopbrengsten		15.411	-5.521
Bedrijfslasten			
Service fee		267	364
Overige bedrijfslasten	8	37	27
Som der bedrijfslasten		304	391
Resultaat		15.107	-5.912

KASSTROOMOVERZICHT

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		
Resultaat excl. koersverschillen op geldmiddelen	15.107	-5.912
Aanpassing om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	639	8.418
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	132	21.913
Aankoop van beleggingen	-485.046	-1.001.202
Verkoop en lossingen van beleggingen	1.038.963	919.252
Mutaties in activa en passiva:		
Mutatie vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	10.009	3.615
Mutatie schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-19	2
Netto kasstromen uit beleggingsactiviteiten	579.785	-53.914
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Uitgifte van participaties	36.462	343.609
Inkoop van participaties	-615.469	-287.197
Mutatie vorderingen uit hoofde van uitgifte van participaties	70	-29
Mutatie schulden uit hoofde van inkoop van participaties	16	4
Netto kasstromen uit financieringsactiviteiten	-578.921	56.387
Mutatie liquide middelen	864	2.473
Liquide middelen begin van de verslagperiode	2.691	218
Koersverschillen op geldmiddelen	-	-
Liquide middelen eind van de verslagperiode	3.555	2.691

Introductie

De jaarrekening van het Fonds is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen. Voor meer algemene informatie ten aanzien van het Fonds wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Algemeen.

De jaarrekening van het Fonds, bestaande uit de balans, de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de toelichtingen daarop, geven een totaal inzicht in de financiële positie van het Fonds inclusief inzicht in alle vorderingen en verplichtingen. Er bestaan geen bezittingen, schulden, vorderingen en verplichtingen uit hoofde van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen of andere Fondsen die deel uitmaken van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen.

De grondslagen die van toepassing zijn op het Fonds, zijn uiteengezet in: i) hoofdstuk 2.2 Algemene grondslagen; ii) hoofdstuk 2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva; iii) hoofdstuk 2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling; en iv) hoofdstuk 2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.

De activiteiten van het Fonds kunnen financiële risico's (en eventuele van toepassing zijnde niet-financiële risico's) van verscheidene aard met zich meebrengen. Deze risico's worden toegelicht in hoofdstuk 2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen en in het Verslag van de Beheerder wordt inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's.

4.1 Toelichting op de balans

1 Beleggingen

Beleggingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Aandelen	11.287	100
Obligaties	395.845	968.741
Renteswaps	-577	-7.598
Totaal	406.555	961.243

Aandelen

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	100	-
Aankopen	78.000	100
Verkopen	-66.813	-
Gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Stand ultimo periode	11.287	100

De beleggingen in aandelen bestaan uit money marketfunds.

Obligaties

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	968.741	914.638
Aankopen	407.046	1.001.102
Verkopen	-706.287	-585.701
Lossingen	-271.954	-334.278
Gerealiseerde waardeveranderingen	-929	-8.213
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	-772	-18.807
Stand ultimo periode	395.845	968.741

Renteswaps

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	-7.598	-5.014
Verkopen	6.091	727
Gerealiseerde waardeveranderingen	290	-205
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	640	-3.106
Stand ultimo periode	-577	-7.598

In de verslagperiode zijn geen aan- en verkooptransacties uitgevoerd met gelieerde partijen en in de verslagperiode zijn geen beleggingen uitgeleend.

Voor de renteswaps is € 2,7 miljoen (2017: € 5,9 miljoen) in de vorm van staatsobligaties aan onderpand geleverd aan het einde van de verslagperiode.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van marktprijzen. Het risico wordt beperkt door de beleggingen in de portefeuille zoveel mogelijk te spreiden naar regio's en sectoren. Aan het einde van deze sectie wordt een specificatie van de beleggingen gegeven naar regio's en sectoren.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het Fonds belegt in vastrentende waarden en loopt derhalve renterisico. Onderstaande tabel geeft informatie

betreffende het effectieve rendement, couponrendement, gemiddelde resterende looptijd en modified duration. Verder is een specificatie van de beleggingen gegeven met daarbij de renteherzieningsdatum van de belegging.

	31-12-2018	31-12-2017
Effectief rendement	0,43%	0,59%
Coupon rendement	2,38%	2,44%
Gemiddeld resterende looptijd	8,99 jaar	8,44 jaar
Modified duration	7,86	7,48

Kredietrisico

De waarde van beleggingen in vastrentende waarden wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van de uitgevende instellingen. De kredietwaardigheid kan zich positief en negatief ontwikkelen. Kredietrisico is het risico op waardeveranderingen als gevolg van veranderingen in de kredietwaardigheid. Kredietrisico betreft ook het risico dat de contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Het risico wordt gemitigeerd door de beleggingen te spreiden en te beleggen in hoogwaardige beleggingen. Aan het einde van deze sectie wordt in de specificatie van de beleggingen inzicht gegeven in de spreiding en rating van de beleggingen.

Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal van vastrentende beleggingen, vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico van Zwitserleven Medium Duration Fonds bedraagt ultimo verslagperiode € 406,2 miljoen (ultimo 2017: € 988,4 miljoen). Door het toepassen van collateral management wordt het kredietrisico op derivaten gemitigeerd.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen. Het Fonds belegt niet in vreemde valuta en loopt dus geen valutarisico.

Voor een gedetailleerde omschrijving van alle risico's wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4 Risicomanagement.

Effectenportefeuille

Aandelen

In € 1.000			
Aantal aandelen	Naam	Valuta	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018			11.287
10.288.754	BlackRock Institutional Cash Series Euro Liquidity Fund Premier	EUR	10.289
998.194	JPMorgan Liquidity Funds	EUR	998

Obligaties

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018					395.845
Obligaties binnenland					138.082
15.500	0,75%	Nederland	EUR	15-07-2027	16.108
10.000	1,25%	Nederland	EUR	15-01-2019	10.006
36.000	2,25%	Nederland	EUR	15-07-2022	39.455
29.000	2,5%	Nederland	EUR	15-01-2033	36.217
18.610	3,25%	Nederland	EUR	15-07-2021	20.442
10.800	5,5%	Nederland	EUR	15-01-2028	15.854
Obligaties buitenland					257.761

In € 1.000	Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
			Duitsland			140.889
	15.000	1,75%	Bayerische Landesbodenkreditanstalt	EUR	24-04-2024	16.248
	12.500	1%	Duitsland	EUR	15-08-2025	13.423
	11.800	3,75%	Duitsland	EUR	04-01-2019	11.800
	4.000	4,75%	Duitsland	EUR	04-07-2028	5.722
	5.000	4,75%	Duitsland	EUR	04-07-2034	8.147
	23.600	5,5%	Duitsland	EUR	04-01-2031	37.945
	24.000	6,25%	Duitsland	EUR	04-01-2030	39.568
	5.000	0%	Landwirtschaftliche Rentenbank	EUR	15-01-2021	5.045
	3.000	0,25%	Landwirtschaftliche Rentenbank	EUR	29-08-2025	2.991
			Frankrijk			66.088
	12.500	0,25%	Frankrijk	EUR	25-11-2026	12.320
	10.000	1%	Frankrijk	EUR	25-05-2019	10.065
	24.000	1,5%	Frankrijk	EUR	25-05-2031	25.557
	15.000	4,25%	Frankrijk	EUR	25-10-2023	18.146
			Oostenrijk			50.786
	30.000	0,75%	Oostenrijk	EUR	20-10-2026	31.024
	5.000	2,4%	Oostenrijk	EUR	23-05-2034	6.029
	10.300	4,85%	Oostenrijk	EUR	15-03-2026	13.733

Toelichting waardering financiële instrumenten tegen reële waarde conform RJ 290.916

Voor de obligaties die zich in de portefeuille van Zwitserleven Medium Duration Fonds bevinden, is de reële waarde afgeleid van actieve markt quotes waarbij geldt dat sprake is van voldoende liquiditeit op de markt waar het financiële instrument verhandeld wordt.

Voor de renteswaps zijn geen actieve markt quotes voorhanden, deze worden gewaardeerd aan de hand van waarderingmodellen welke gevoed worden door objectieve marktdata.

Sectorallocatie van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Staat(sgegarandeerd)	387.809	95,2	935.512	96,6
Fund certificates	11.287	2,8	100	-
Financiële conglomeraten	8.036	2,0	26.221	2,7
Banken	-	-	7.008	0,7
Totaal	407.132	100,0	968.841	100,0

Landenverdeling van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Duitsland	140.888	34,7	339.513	35,0
Nederland	138.082	33,9	382.426	39,5
Frankrijk	66.089	16,2	161.356	16,7
Oostenrijk	50.786	12,5	82.442	8,5
Ierland	10.289	2,5	100	-
Luxemburg	998	0,2	-	-
Verenigd Koninkrijk	-	-	3.004	0,3
Totaal	407.132	100,0	968.841	100,0

Ratingverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
AAA	278.969	70,5	710.934	73,4
AA+	50.787	12,8	82.442	8,5
AA	66.089	16,7	161.356	16,7
AA-	-	-	14.009	1,4
Totaal	395.845	100,0	968.741	100,0

Looptijdverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Aflossing binnen één jaar	31.871	8,1	261.916	27,0
Aflossing tussen één en vijf jaar	83.088	21,0	202.365	20,9
Aflossing tussen vijf en tien jaar	127.424	32,2	230.092	23,8
Aflossing na tien jaar	153.462	38,7	274.368	28,3
Totaal	395.845	100,0	968.741	100,0

Looptijdverdeling van de renteswaps

In € 1.000			
Afloopdatum	%	Contractwaaarde	Marktwaaarde
Renteswaps per 31-12-2018			
			-577
Fixed deel			
20260629	0,4190	7.000	7.021
20300226	0,9830	10.000	10.237
20310630	0,7300	17.000	16.710
Totaal fixed deel		34.000	33.968
Floating deel (variabele rente)			
20260629	-0,2370	-7.000	-7.079
20300226	-0,2660	-10.000	-10.163
20310630	-0,2370	-17.000	-17.303
Totaal floating deel		-34.000	-34.545

2 Vorderingen

Onder vorderingen zijn opgenomen:

Vorderingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Financieringsactiviteiten		
Te vorderen van participanten uit hoofde van uitgifte participaties	-	70
Subtotaal vorderingen uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	70
Beleggingsactiviteiten		
Lopende rente obligaties	6.678	15.908
Lopende rente renteswaps	171	950
Subtotaal vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	6.849	16.858
Totaal	6.849	16.928

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

3 Liquide middelen

Als liquide middelen worden alle onmiddellijk opeisbare tegoeden bij banken aangemerkt. De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Het aanhouden van liquide middelen valt binnen het mandaat en heeft te maken met de timing van de betalingen.

4 Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden zijn opgenomen:

Kortlopende schulden

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Financieringsactiviteiten		
Te betalen aan participanten uit hoofde van inkoop participaties	20	4
Subtotaal schulden uit hoofde van financieringsactiviteiten	20	4
Beleggingsactiviteiten		
Te betalen service fee	14	33
Subtotaal schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	14	33
Totaal	34	37

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. De te betalen service fee is te betalen aan de Beheerder.

5 Fondsvermogen

Fondsvermogen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Gestort kapitaal		
Stand per 1 januari	939.519	868.325
Uitgegeven participaties	36.462	343.609
Ingekochte participaties	-585.226	-272.415
Stand ultimo periode	390.755	939.519
Overige reserves		
Stand per 1 januari	47.218	35.817
Ingekochte participaties	-30.243	-14.782
Onttrekking/toevoeging uit onverdeeld resultaat	-5.912	26.183
Stand ultimo periode	11.063	47.218
Onverdeeld resultaat		
Stand per 1 januari	-5.912	26.183
Onttrekking/toevoeging aan overige reserves	5.912	-26.183
Resultaat over de verslagperiode	15.107	-5.912
Stand ultimo periode	15.107	-5.912
Totaal fondsvermogen	416.925	980.825

Meerjarenoverzicht

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
Intrinsieke waarde	416.925	980.825	930.325	732.117	504.626
Resultaat	15.107	-5.912	26.039	-1.068	75.019
Aantal uitstaande participaties	14.023.208	33.708.984	31.747.672	25.954.393	17.934.932
In € 1					
Per participatie					
Intrinsieke waarde	29,73	29,10	29,30	28,21	28,14
Dividend ¹	-	-	-	-	-
Opbrengsten uit beleggingen	0,66	0,77	0,87	0,90	0,85
Waardeveranderingen beleggingen	-0,03	-0,97	0,03	-0,93	2,50
In rekening gebrachte op- en afslagen ²	0,04	0,02	-	-	-
Som der bedrijfslasten	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01
Resultaat³	0,66	-0,19	0,89	-0,04	3,34

1 Dit betreft het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorafgaande jaar.

2 Tot en met 31 december 2016 bood het Fonds de participaties aan tegen intrinsieke waarde. Met ingang van 1 januari 2017 zijn de voorwaarden van het Fonds aangepast. Vanaf deze datum worden op- en afslagen gehanteerd over de intrinsieke waarde van het Fonds. Het meerjarenoverzicht is, met ingang van het jaarverslag 2018, hierop aangepast. De aanpassing is tevens doorgevoerd voor de vergelijkende cijfers over 2017.

3 Het totaal resultaat per participatie is berekend op basis van het gemiddeld aantal uitstaande participaties gedurende de verslagperiode.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

In onderstaande tabel worden de collateral posities uit hoofde van uitstaande derivatenposities gepresenteerd.

Collateral posities uit hoofde van uitstaande derivatenposities

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Marktwaaarde renteswaps (incl. lopende rente renteswaps)	-406	-6.648
Marktwaaarde ontvangen collateral in stukken	-	-
Marktwaaarde geleverd collateral in stukken	-2.657	-5.869
Marktwaaarde ontvangen cash collateral	-	-
Percentage collateral	654,3%	88,3%

Gebeurtenissen na balansdatum

Na 31 december 2018 hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarcijfers 2018.

4.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

6 Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen. De aan- en verkoopkosten van de beleggingen vormen onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van de beleggingen.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de gerealiseerde koers- en valutawinsten en gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - gerealiseerde koerswinsten	2.155	118
Obligaties - gerealiseerde koersverliezen	-3.084	-8.331
Obligaties - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-929	-8.213
Renteswaps		
Renteswaps - gerealiseerde koerswinsten	741	-
Renteswaps - gerealiseerde koersverliezen	-451	-205
Renteswaps - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	290	-205
Totaal	-639	-8.418

7 Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de balanswaarde ultimo verslagperiode de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode in mindering te brengen dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de niet-gerealiseerde koers- en valutawinsten en niet-gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - niet-gerealiseerde koerswinsten	2.460	1.686
Obligaties - niet-gerealiseerde koersverliezen	-3.232	-20.493
Obligaties - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-772	-18.807
Renteswaps		
Renteswaps - niet-gerealiseerde koerswinsten	640	1.522
Renteswaps - niet-gerealiseerde koersverliezen	-	-4.628
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	640	-3.106
Totaal	-132	-21.913

8 Overige bedrijfslasten

De overige bedrijfslasten worden nader gespecificeerd in onderstaande tabel:

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Rente rekening courant	12	19
Overige bedrijfslasten	25	8
Totaal	37	27

Lopende kosten factor

De lopende kosten factor over de verslagperiode wordt in onderstaande tabel weergegeven.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Service fee	292	372
Gemiddeld fondsvermogen in de verslagperiode	667.295	909.465
Lopende kosten factor	0,040%	0,040%

De service fees zijn de enige kosten die bij het Fonds in rekening worden gebracht. De lopende kosten factor kan afwijken van de service fee door fluctuaties in het vermogen en de gehanteerde berekeningssystematiek van de lopende kosten factor. De service fee bedroeg in de verslagperiode 0,040% (2017: 0,040%).

Omloopfactor

De omloopfactor over de verslagperiode bedraagt 132,51% (2017: 141,96%).

Transactiekosten

De transactiekosten zijn niet toegelicht, omdat de transactiekosten van vastrentende waarden in de aan- en verkoopkosten zijn opgenomen en niet separaat worden vastgelegd en daardoor onvoldoende identificeerbaar en kwantificeerbaar zijn (2017: idem).

4.3 Overige toelichtingen

Transacties gelieerde partijen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen transacties worden verricht met aan ACTIAM gelieerde partijen. Het kan de volgende transactiesoorten betreffen: valutatransacties, bancaire diensten en bemiddelingsdiensten. Indien transacties worden verricht met gelieerde partijen, vinden deze onder marktconforme voorwaarden plaats.

Bij een transactie met een gelieerde partij buiten een gereguleerde markt, markt in financiële instrumenten of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt, ligt in alle gevallen een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag aan de transactie. In de verslagperiode zijn er geen effectentransacties uitgevoerd met gelieerde partijen.

Als gevolg van het Bgfo worden in dit kader alle partijen die behoren tot de groep van Anbang Insurance Group Co. Ltd. en/of (rechts)personen die via een zeggenschapsstructuur met ACTIAM zijn verbonden, aangemerkt als gelieerde partijen. ACTIAM brengt een service fee in rekening aan het Zwitserleven Medium Duration Fonds. Deze service fee is conform het prospectus in rekening gebracht. De service fee is opgenomen in de winst-en-verliesrekening van het Fonds en bedraagt in de verslagperiode € 267 duizend (2017: € 364 duizend).

Softdollar-arrangementen en retourprovisies

Softdollar-arrangementen betreffen diensten en producten van (financiële) dienstverleners, die in het kader van uitvoering van effectentransacties aan vermogensbeheerders ter beschikking worden gesteld. Deze diensten en producten worden bekostigd uit de opbrengsten van effectentransacties. De softdollar-arrangementen van de betreffende vermogensbeheerders hebben betrekking op researchrapporten. De waarde hiervan is niet te kwantificeren. In de verslagperiode hebben de vermogensbeheerder(s) van het Zwitserleven Medium Duration Fonds geen retourprovisies ontvangen van partijen die effectentransacties hebben uitgevoerd.

Uitbesteding werkzaamheden

Ten behoeve van de uitvoering van het vermogensbeheer van het Zwitserleven Medium Duration Fonds maakt ACTIAM gebruik van diensten van derden. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de uitbestedingseisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten. Hierin zijn onder andere de beleggingsrestricties uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden waarvoor de Beheerder opdracht aan derden heeft gegeven:

Werkzaamheden	Dienstverlenende instelling
Uitvoering van administratie, rapportage en verslaglegging van beleggingsfondsen	BNP Paribas Securities Services SCA
Uitvoering van het engagement- en stembeleid	GES International AB

Uitvoering van de aan het Fonds gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging heeft ACTIAM uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitgangspunten van de samenwerking zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

De uitvoering van het engagement- en stembeleid heeft de Beheerder uitbesteed aan GES International AB. De uitgangspunten van de samenwerking met GES International AB zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking met genoemde dienstverlenende instellingen te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen.

Werknemers

Het Zwitserleven Medium Duration Fonds heeft geen werknemers in dienst. ACTIAM, de Beheerder van de beleggingsinstelling, verricht de werkzaamheden voor het Zwitserleven Medium Duration Fonds.

Winstbestemming

Het resultaat over de verslagperiode wordt ten gunste gebracht van de overige reserves.

Utrecht, 2 april 2019

Directie van ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen

D.G. Keiller

W.M. Schouten

4.4 Overige gegevens

4.4.1 Belangen directie en Raad van Toezicht

Geen van de leden van de directie van ACTIAM en van de Raad van Toezicht heeft een persoonlijk belang in een belegging die wordt aangehouden door het Zwitserleven Medium Duration Fonds.

4.4.2 Beloning Raad van Toezicht

Leden van de Raad van Toezicht kunnen voor hun werkzaamheden voor het Zwitserleven Medium Duration Fonds een vergoeding ontvangen. In de verslagperiode bedroeg dit in totaal voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds, het Zwitserleven Medium Duration Fonds, het Zwitserleven Long Duration Fonds en het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds € 3.000 (2017: € 4.000). Dit bedrag is inclusief onkostenvergoeding en exclusief btw. Deze vergoedingen worden door ACTIAM N.V. gedragen. In 2018 vonden vier reguliere kwartaalvergaderingen plaats waar de Raad van Toezicht bij elkaar kwam. Voor meer informatie aangaande de reguliere kwartaalvergaderingen wordt verwezen naar het Bericht van de Raad van Toezicht.

4.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Zwitserleven Medium Duration Fonds bestaat geheel uit mannen en wijkt daarmee af van de evenwichtige verdeling zoals bedoeld in artikel 2:166 van het Burgerlijk Wetboek. Bij toekomstige wijzigingen van de samenstelling van de Raad van Toezicht zal bij de vacaturestelling en besluitvorming mede aandacht worden geschonken aan de desbetreffende wettelijke bepalingen.

4.4.4 Winstbestemmingsregeling

In artikel 16 van de voorwaarden van beheer van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zijn de volgende bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van het exploitatie saldo:

Artikel 16.1: Het netto-exploitatie-saldo van ieder subfonds wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

Artikel 16.2: De winst per subfonds over een boekjaar wordt berekend met inachtneming van het bepaalde in Titel 9, Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De winst wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

4.4.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de vergadering van participanten van Zwitserleven Medium Duration Fonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Zwitserleven Medium Duration Fonds gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Zwitserleven Medium Duration Fonds op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de winst-en-verliesrekening over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Zwitserleven Medium Duration Fonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- definities
- het verslag van de Raad van Toezicht
- het verslag van de beheerder;
- grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de beheerder en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de beheerder voor de jaarrekening

ACTIAM N.V. is als beheerder van de beleggingsentiteit verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de beheerder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de beheerder afwegen of de beleggingsentiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de beheerder het voornemen heeft om de beleggingsentiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De

beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de beleggingsentiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een beleggingsentiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 2 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.J. Knijnenburg RA

5 Jaarrekening 2018

Zwitsersleven Long Duration Fonds

BALANS

Vóór winstbestemming en in duizenden euro's	REF. ¹	31-12-2018	31-12-2017
Beleggingen	1		
Aandelen		41.549	100
Obligaties		833.700	913.878
Derivaten (positieve waardering)		10.432	10.626
Derivaten (negatieve waardering)		-14.295	-31.310
Totaal beleggingen		871.386	893.294
Vorderingen	2	12.551	10.917
Overige activa			
Liquide middelen	3	6.112	2.538
Kortlopende schulden	4	6.669	1.965
Vorderingen en overige activa min kortlopende schulden		11.994	11.490
Activa min kortlopende schulden		883.380	904.784
Fondsvermogen	5		
Gestort kapitaal		722.758	772.761
Overige reserves		109.681	170.340
Onverdeeld resultaat		50.941	-38.317
Totaal fondsvermogen		883.380	904.784

¹ De referenties in de balans en de winst-en-verliesrekening verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

WINST-EN-VERLIESREKENING

In € 1.000	REF.	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten uit beleggingen			
Rente obligaties		18.888	21.577
Dividend aandelen		-81	-
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	6	-2.710	-26.723
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	7	34.767	-34.139
In rekening gebrachte op- en afslagen		476	1.378
Som der bedrijfsopbrengsten		51.340	-37.907
Bedrijfslasten			
Service fee		343	373
Overige bedrijfslasten	8	56	37
Som der bedrijfslasten		399	410
Resultaat		50.941	-38.317

KASSTROOMOVERZICHT

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		
Resultaat excl. koersverschillen op geldmiddelen	50.941	-38.317
Aanpassing om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	2.710	26.723
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-34.767	34.139
Aankoop van beleggingen	-496.659	-904.943
Verkoop en lossingen van beleggingen	550.624	1.105.109
Mutaties in activa en passiva:		
Mutatie vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-1.828	5.288
Mutatie schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	4.237	1.926
Netto kasstromen uit beleggingsactiviteiten	75.258	229.925
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Uitgifte van participaties	85.892	237.034
Inkoop van participaties	-158.237	-464.909
Mutatie vorderingen uit hoofde van uitgifte van participaties	194	-107
Mutatie schulden uit hoofde van inkoop van participaties	467	-
Netto kasstromen uit financieringsactiviteiten	-71.684	-227.982
Mutatie liquide middelen	3.574	1.943
Liquide middelen begin van de verslagperiode	2.538	595
Koersverschillen op geldmiddelen	-	-
Liquide middelen eind van de verslagperiode	6.112	2.538

Introductie

De jaarrekening van het Fonds is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen. Voor meer algemene informatie ten aanzien van het Fonds wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Algemeen.

De jaarrekening van het Fonds, bestaande uit de balans, de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de toelichtingen daarop, geven een totaal inzicht in de financiële positie van het Fonds inclusief inzicht in alle vorderingen en verplichtingen. Er bestaan geen bezittingen, schulden, vorderingen en verplichtingen uit hoofde van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen of andere Fondsen die deel uitmaken van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen.

De grondslagen die van toepassing zijn op het Fonds, zijn uiteengezet in: i) hoofdstuk 2.2 Algemene grondslagen; ii) hoofdstuk 2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva; iii) hoofdstuk 2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling; en iv) hoofdstuk 2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.

De activiteiten van het Fonds kunnen financiële risico's (en eventuele van toepassing zijnde niet-financiële risico's) van verscheidene aard met zich meebrengen. Deze risico's worden toegelicht in hoofdstuk 2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen en in het Verslag van de Beheerder wordt inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's.

5.1 Toelichting op de balans

1 Beleggingen

Beleggingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Aandelen	41.549	100
Obligaties	833.700	913.878
Renteswaps	-3.863	-20.684
Totaal	871.386	893.294

Aandelen

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	100	-
Aankopen	99.000	100
Verkopen	-57.551	-
Gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Stand ultimo periode	41.549	100

De beleggingen in aandelen bestaan uit money marketfunds.

Obligaties

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	913.878	1.168.084
Aankopen	397.659	904.843
Verkopen	-183.145	-655.780
Lossingen	-319.641	-458.134
Gerealiseerde waardeveranderingen	-1.363	-24.816
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	26.312	-20.319
Stand ultimo periode	833.700	913.878

Renteswaps

In € 1.000	01-01-2018	01-01-2017
	t/m	t/m
	31-12-2018	31-12-2017
Stand per 1 januari	-20.684	-13.762
Verkopen	9.713	8.805
Gerealiseerde waardeveranderingen	-1.347	-1.907
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	8.455	-13.820
Stand ultimo periode	-3.863	-20.684

In de verslagperiode zijn geen aan- en verkooptransacties uitgevoerd met gelieerde partijen en in de verslagperiode zijn geen beleggingen uitgeleend.

Voor de renteswaps is € 29,5 miljoen (2017: € 30,4 miljoen) in de vorm van staatsobligaties aan onderpand geleverd aan het einde van de verslagperiode.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van marktprijzen. Het risico wordt beperkt door de beleggingen in de portefeuille zoveel mogelijk te spreiden naar regio's en sectoren. Aan het einde van deze sectie wordt een specificatie van de beleggingen gegeven naar regio's en sectoren.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het Fonds belegt in vastrentende waarden en loopt derhalve renterisico. Onderstaande tabel geeft informatie

betreffende het effectieve rendement, couponrendement, gemiddelde resterende looptijd en modified duration. Verder is een specificatie van de beleggingen gegeven met daarbij de renteherzieningsdatum van de belegging.

	31-12-2018	31-12-2017
Effectief rendement	1,07%	1,27%
Coupon rendement	2,50%	2,07%
Gemiddeld resterende looptijd	27,28 jaar	25,61 jaar
Modified duration	22,62	21,25

Kredietrisico

De waarde van beleggingen in vastrentende waarden wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van de uitgevende instellingen. De kredietwaardigheid kan zich positief en negatief ontwikkelen. Kredietrisico is het risico op waardeveranderingen als gevolg van veranderingen in de kredietwaardigheid. Kredietrisico betreft ook het risico dat de contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Het risico wordt gemitigeerd door de beleggingen te spreiden en te beleggen in hoogwaardige beleggingen. Aan het einde van deze sectie wordt in de specificatie van de beleggingen inzicht gegeven in de spreiding en rating van de beleggingen.

Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal van vastrentende beleggingen, vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico van Zwitserleven Long Duration Fonds bedraagt ultimo verslagperiode € 852,4 miljoen (ultimo 2017: € 927,3 miljoen). Door het toepassen van collateral management wordt het kredietrisico op derivaten gemitigeerd.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen. Het Fonds belegt niet in vreemde valuta en loopt dus geen valutarisico.

Voor een gedetailleerde omschrijving van alle risico's wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4 Risicomanagement.

Effectenportefeuille

Aandelen

In € 1.000			
Aantal aandelen	Naam	Valuta	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018			41.549
40.550.990	BlackRock Institutional Cash Series Euro Liquidity Fund Premier	EUR	40.551
998.194	JPMorgan Liquidity Funds	EUR	998

Obligaties

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018					833.700
Obligaties binnenland					345.949
4.959	0%	Nederland	EUR	15-01-2037	4.224
43.500	0%	Nederland	EUR	31-01-2019	43.531
24.000	1,25%	Nederland	EUR	15-01-2019	24.016
53.300	2,75%	Nederland	EUR	15-01-2047	77.373
57.500	3,5%	Nederland	EUR	15-07-2020	61.227
37.700	3,75%	Nederland	EUR	15-01-2042	60.904
30.000	4%	Nederland	EUR	15-01-2037	46.482
27.500	4%	Nederland	EUR	15-07-2019	28.192

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
	Obligaties buitenland				487.751
	Duitsland				290.278
21.750	0%	Duitsland	EUR	04-07-2034	19.663
3.587	0%	Duitsland	EUR	04-07-2039	3.037
14.000	0%	Duitsland	EUR	04-07-2040	11.680
120.000	0%	Duitsland	EUR	04-07-2042	96.665
90.700	2,5%	Duitsland	EUR	15-08-2046	127.536
15.000	4%	Duitsland	EUR	04-01-2037	23.624
8.000	0%	Landwirtschaftliche Rentenbank	EUR	15-01-2021	8.073
	Frankrijk				117.069
5.648	0%	Frankrijk	EUR	25-10-2038	4.224
31.000	1,25%	Frankrijk	EUR	25-05-2036	30.974
18.000	1,75%	Frankrijk	EUR	25-06-2039	19.279
40.000	2%	Frankrijk	EUR	25-05-2048	43.397
13.000	4%	Frankrijk	EUR	25-10-2038	19.195
	Oostenrijk				80.404
4.000	1,95%	Oostenrijk	EUR	18-06-2019	4.046
25.700	4,15%	Oostenrijk	EUR	15-03-2037	38.998
37.000	4,35%	Oostenrijk	EUR	15-03-2019	37.360

Toelichting waardering financiële instrumenten tegen reële waarde conform RJ 290.916

Voor de obligaties die zich in de portefeuille van Zwitserleven Long Duration Fonds bevinden, is de reële waarde afgeleid van actieve markt quotes waarbij geldt dat sprake is van voldoende liquiditeit op de markt waar het financiële instrument verhandeld wordt.

Voor de renteswaps zijn geen actieve markt quotes voorhanden, deze worden gewaardeerd aan de hand van waarderingmodellen welke gevoed worden door objectieve marktdata.

Sectorallocatie van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Staat(sgegarandeerd)	825.627	94,4	875.561	95,8
Fund certificates	41.549	4,7	100	-
Financiële conglomeraten	8.073	0,9	29.306	3,2
Banken	-	-	9.011	1,0
Totaal	875.249	100,0	913.978	100,0

Landenverdeling van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Nederland	345.949	39,5	375.893	41,2
Duitsland	290.278	33,2	344.710	37,7
Frankrijk	117.069	13,4	91.260	10,0
Oostenrijk	80.404	9,2	98.009	10,7
Ierland	40.551	4,6	100	-
Luxemburg	998	0,1	-	-
Verenigd Koninkrijk	-	-	4.006	0,4
Totaal	875.249	100,0	913.978	100,0

Ratingverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaarde	%	Marktwaarde	%
AAA	636.227	76,4	705.597	77,2
AA+	80.404	9,6	98.009	10,7
AA	117.069	14,0	91.260	10,0
AA-	-	-	19.012	2,1
Totaal	833.700	100,0	913.878	100,0

Looptijdverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaarde	%	Marktwaarde	%
Aflossing binnen één jaar	137.145	16,5	287.048	31,4
Aflossing tussen één en vijf jaar	69.300	8,3	71.808	7,9
Aflossing na tien jaar	627.255	75,2	555.022	60,7
Totaal	833.700	100,0	913.878	100,0

Looptijdverdeling van de renteswaps

In € 1.000			
Afloopdatum	%	Contractwaarde	Marktwaarde
Renteswaps per 31-12-2018			-3.863
Fixed deel			
20351022	1,5300	11.500	12.298
20360630	0,8500	14.000	13.399
20360922	0,8300	27.000	25.702
20371214	1,5650	62.000	66.374
20400227	1,1630	15.000	14.865
20400228	1,5750	39.000	41.735
20410304	1,0900	58.000	56.480
20420704	1,5300	-72.000	-76.433
20450403	0,8170	10.000	8.989
20460305	1,1000	24.000	23.090
20460628	0,8600	20.000	18.088
20371005	1,4890	18.000	19.042
20420825	1,4530	7.900	8.258
20421006	1,5600	26.500	28.298
20471004	1,5925	32.000	34.581
20190301	-0,2471	-100.000	-100.016
20380810	1,4450	34.000	35.604
20430810	1,4950	37.000	38.985
Totaal fixed deel		263.900	269.339
Floating deel (variabele rente)			
20351022	-0,2650	-11.500	-11.774
20360630	-0,2370	-14.000	-14.345
20360922	-0,2680	-27.000	-27.666
20371214	-0,2450	-62.000	-63.525
20400227	-0,2660	-15.000	-15.383
20400228	-0,2660	-39.000	-39.995
20410304	-0,2680	-58.000	-59.537
20420704	-0,2690	72.000	73.926
20450403	-0,2680	-10.000	-10.267
20460305	-0,2680	-24.000	-24.653
20460628	-0,2370	-20.000	-20.548
20371005	-0,2680	-18.000	-18.443
20420825	-0,2660	-7.900	-8.111
20421006	-0,2680	-26.500	-27.206
20471004	-0,2680	-32.000	-32.887
20190301	-0,2680	100.000	100.014

In € 1.000			
Afloopdatum	%	Contractwaarde	Marktwaaarde
20380810	-0,2680	-34.000	-34.822
20430810	-0,2680	-37.000	-37.980
Totaal floating deel		-263.900	-273.202

2 Vorderingen

Onder vorderingen zijn opgenomen:

Vorderingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Financieringsactiviteiten		
Te vorderen van participanten uit hoofde van uitgifte participaties	-	194
Subtotaal vorderingen uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	194
Beleggingsactiviteiten		
Lopende rente obligaties	10.282	8.200
Lopende rente renteswaps	2.269	2.523
Subtotaal vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	12.551	10.723
Totaal	12.551	10.917

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

3 Liquide middelen

Als liquide middelen worden alle onmiddellijk opeisbare tegoeden bij banken aangemerkt. De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Het aanhouden van liquide middelen valt binnen het mandaat en heeft te maken met de timing van de betalingen.

In het saldo liquide middelen is een bedrag van € 6.172 duizend (2017: € 1.934 duizend) aan ontvangen cash collateral uit hoofde van uitstaande derivatenposities inbegrepen. De verplichting die gepaard gaat met ontvangen cash collateral is aan de passivazijde onder de kortlopende schulden verantwoord. De overige liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Fonds.

4 Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden zijn opgenomen:

Kortlopende schulden

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Financieringsactiviteiten		
Te betalen aan participanten uit hoofde van inkoop participaties	467	-
Subtotaal schulden uit hoofde van financieringsactiviteiten	467	-
Beleggingsactiviteiten		
Te betalen uit hoofde van ontvangen cash collateral	6.172	1.934
Te betalen service fee	30	31
Subtotaal schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	6.202	1.965
Totaal	6.669	1.965

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. De te betalen service fee is te betalen aan de Beheerder.

5 Fondsvermogen

Fondsvermogen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Gestort kapitaal		
Stand per 1 januari	772.761	921.935
Uitgegeven participaties	85.892	237.034
Ingekochte participaties	-135.895	-386.208
Stand ultimo periode	722.758	772.761
Overige reserves		
Stand per 1 januari	170.340	131.692
Ingekochte participaties	-22.342	-78.701
Onttrekking/toevoeging uit onverdeeld resultaat	-38.317	117.349
Stand ultimo periode	109.681	170.340
Onverdeeld resultaat		
Stand per 1 januari	-38.317	117.349
Onttrekking/toevoeging aan overige reserves	38.317	-117.349
Resultaat over de verslagperiode	50.941	-38.317
Stand ultimo periode	50.941	-38.317
Totaal fondsvermogen	883.380	904.784

Meerjarenoverzicht

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
Intrinsieke waarde	883.380	904.784	1.170.976	966.605	984.803
Resultaat	50.941	-38.317	116.503	-14.438	336.376
Aantal uitstaande participaties	23.161.876	25.236.327	31.562.451	29.551.395	29.670.599
In € 1					
Per participatie					
Intrinsieke waarde	38,14	35,85	37,10	32,71	33,19
Dividend ¹	-	-	-	-	-
Opbrengsten uit beleggingen	0,80	0,83	0,77	0,52	0,63
Waardeveranderingen beleggingen	1,37	-2,34	3,05	-0,99	8,92
In rekening gebrachte op- en afslagen ²	0,02	0,05	-	-	-
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-	-0,01	-	-
Som der bedrijfslasten	-0,02	-0,01	-0,02	-0,01	-0,01
Resultaat³	2,17	-1,47	3,79	-0,48	9,54

1 Dit betreft het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorafgaande jaar.

2 Tot en met 31 december 2016 bood het Fonds de participaties aan tegen intrinsieke waarde. Met ingang van 1 januari 2017 zijn de voorwaarden van het Fonds aangepast. Vanaf deze datum worden op- en afslagen gehanteerd over de intrinsieke waarde van het Fonds. Het meerjarenoverzicht is, met ingang van het jaarverslag 2018, hierop aangepast. De aanpassing is tevens doorgevoerd voor de vergelijkende cijfers over 2017.

3 Het totaal resultaat per participatie is berekend op basis van het gemiddeld aantal uitstaande participaties gedurende de verslagperiode.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

In onderstaand tabel worden de collateral posities uit hoofde van uitstaande derivatenposities gepresenteerd.

Collateralposities uit hoofde van uitstaande derivatenposities

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Marktwaaarde renteswaps (incl. lopende rente renteswaps)	-1.594	-18.161
Marktwaaarde ontvangen collateral in stukken	-	-
Marktwaaarde geleverd collateral in stukken	-29.453	-30.450
Marktwaaarde ontvangen cash collateral	6.172	1.934
Percentage collateral	1460,5%	157,0%

Ontvangen collateral in de vorm van staatsobligaties uit hoofde van uitstaande derivatenposities wordt niet opgenomen op de balans aangezien het Fonds geen beschikkingsmacht heeft over deze stukken. De tegenpartij ontvangt deze stukken terug zodra de waarde van de derivaten die het Fonds met deze tegenpartij heeft afgesloten, daartoe aanleiding geeft.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na 31 december 2018 hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarcijfers 2018.

5.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

6 Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen. De aan- en verkoopkosten van de beleggingen vormen onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van de beleggingen.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de gerealiseerde koers- en valutawinsten en gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - gerealiseerde koerswinsten	825	762
Obligaties - gerealiseerde koersverliezen	-2.188	-25.578
Obligaties - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-1.363	-24.816
Renteswaps		
Renteswaps - gerealiseerde koerswinsten	3.950	6.557
Renteswaps - gerealiseerde koersverliezen	-5.297	-8.464
Renteswaps - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	-1.347	-1.907
Totaal	-2.710	-26.723

7 Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de balanswaarde ultimo verslagperiode de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode in mindering te brengen dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de niet-gerealiseerde koers- en valutawinsten en niet-gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - niet-gerealiseerde koerswinsten	29.942	600
Obligaties - niet-gerealiseerde koersverliezen	-3.630	-20.919
Obligaties - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	26.312	-20.319
Renteswaps		
Renteswaps - niet-gerealiseerde koerswinsten	11.793	9.596
Renteswaps - niet-gerealiseerde koersverliezen	-3.338	-23.416
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	8.455	-13.820
Totaal	34.767	-34.139

8 Overige bedrijfslasten

De overige bedrijfslasten worden nader gespecificeerd in onderstaande tabel:

Overige bedrijfslasten

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Rente rekening courant	13	20
Overige bedrijfslasten	43	17
Totaal	56	37

Lopende kosten factor

De lopende kosten factor over de verslagperiode wordt in onderstaande tabel weergegeven.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Service fee	386	390
Gemiddeld fondsvermogen in de verslagperiode	856.782	931.223
Lopende kosten factor	0,040%	0,040%

De service fees zijn de enige kosten die bij het Fonds in rekening worden gebracht. De lopende kosten factor kan afwijken van de service fee door fluctuaties in het vermogen en de gehanteerde berekeningssystematiek van de lopende kosten factor. De service fee bedroeg in de verslagperiode 0,040% (2017: 0,040%).

Omloopfactor

De omloopfactor over de verslagperiode bedraagt 96,01% (2017: 142,36%).

Transactiekosten

De transactiekosten zijn niet toegelicht, omdat de transactiekosten van vastrentende waarden in de aan- en verkoopkosten zijn opgenomen en niet separaat worden vastgelegd en daardoor onvoldoende identificeerbaar en kwantificeerbaar zijn (2017: idem).

5.3 Overige toelichtingen

Transacties gelieerde partijen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen transacties worden verricht met aan ACTIAM gelieerde partijen. Het kan de volgende transactiesoorten betreffen: valutatransacties, bancaire diensten en bemiddelingsdiensten. Indien transacties worden verricht met gelieerde partijen, vinden deze onder marktconforme voorwaarden plaats.

Bij een transactie met een gelieerde partij buiten een gereguleerde markt, markt in financiële instrumenten of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt, ligt in alle gevallen een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag aan de transactie. In de verslagperiode zijn er geen effectentransacties uitgevoerd met gelieerde partijen.

Als gevolg van het Bgfo worden in dit kader alle partijen die behoren tot de groep van Anbang Insurance Group Co. Ltd. en/of (rechts)personen die via een zeggenschapsstructuur met ACTIAM zijn verbonden, aangemerkt als gelieerde partijen. ACTIAM brengt een service fee in rekening aan het Zwitserleven Long Duration Fonds. Deze service fee is conform het prospectus in rekening gebracht. De service fee is opgenomen in de winst-en-verliesrekening van het Fonds en bedraagt in de verslagperiode € 343 duizend (2017: € 373 duizend).

Softdollar-arrangementen en retourprovisies

Softdollar-arrangementen betreffen diensten en producten van (financiële) dienstverleners, die in het kader van uitvoering van effectentransacties aan vermogensbeheerders ter beschikking worden gesteld. Deze diensten en producten worden bekostigd uit de opbrengsten van effectentransacties. De softdollar-arrangementen van de betreffende vermogensbeheerders hebben betrekking op researchrapporten. De waarde hiervan is niet te kwantificeren. In de verslagperiode hebben de vermogensbeheerder(s) van het Zwitserleven Long Duration Fonds geen retourprovisies ontvangen van partijen die effectentransacties hebben uitgevoerd.

Uitbesteding werkzaamheden

Ten behoeve van de uitvoering van het vermogensbeheer van het Zwitserleven Long Duration Fonds maakt ACTIAM gebruik van diensten van derden. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de uitbestedingseisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten. Hierin zijn onder andere de beleggingsrestricties uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden waarvoor de Beheerder opdracht aan derden heeft gegeven:

Werkzaamheden	Dienstverlenende instelling
Uitvoering van administratie, rapportage en verslaglegging van beleggingsfondsen	BNP Paribas Securities Services SCA
Uitvoering van het engagement- en stembeleid	GES International AB

Uitvoering van de aan het Fonds gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging heeft ACTIAM uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitgangspunten van de samenwerking zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

De uitvoering van het engagement- en stembeleid heeft de Beheerder uitbesteed aan GES International AB. De uitgangspunten van de samenwerking met GES International AB zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking met genoemde dienstverlenende instellingen te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen.

Werknemers

Het Zwitserleven Long Duration Fonds heeft geen werknemers in dienst. ACTIAM, de Beheerder van de beleggingsinstelling, verricht de werkzaamheden voor het Zwitserleven Long Duration Fonds.

Winstbestemming

Het resultaat over de verslagperiode wordt ten gunste gebracht van de overige reserves.

Utrecht, 2 april 2019

Directie van ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen

D.G. Keiller

W.M. Schouten

5.4 Overige gegevens

5.4.1 Belangen directie en Raad van Toezicht

Geen van de leden van de directie van ACTIAM en van de Raad van Toezicht heeft een persoonlijk belang in een belegging die wordt aangehouden door het Zwitserleven Long Duration Fonds.

5.4.2 Beloning Raad van Toezicht

Leden van de Raad van Toezicht kunnen voor hun werkzaamheden voor het Zwitserleven Long Duration Fonds een vergoeding ontvangen. In de verslagperiode bedroeg dit in totaal voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds, het Zwitserleven Medium Duration Fonds, het Zwitserleven Long Duration Fonds en het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds € 3.000 (2017: € 4.000). Dit bedrag is inclusief onkostenvergoeding en exclusief btw. Deze vergoedingen worden door ACTIAM N.V. gedragen. In 2018 vonden vier reguliere kwartaalvergaderingen plaats waar de Raad van Toezicht bij elkaar kwam. Voor meer informatie aangaande de reguliere kwartaalvergaderingen wordt verwezen naar het Bericht van de Raad van Toezicht.

5.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Zwitserleven Long Duration Fonds bestaat geheel uit mannen en wijkt daarmee af van de evenwichtige verdeling zoals bedoeld in artikel 2:166 van het Burgerlijk Wetboek. Bij toekomstige wijzigingen van de samenstelling van de Raad van Toezicht zal bij de vacaturestelling en besluitvorming mede aandacht worden geschonken aan de desbetreffende wettelijke bepalingen.

5.4.4 Winstbestemmingsregeling

In artikel 16 van de voorwaarden van beheer van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zijn de volgende bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van het exploitatie saldo:

Artikel 16.1: Het netto-exploitatie-saldo van ieder subfonds wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

Artikel 16.2: De winst per subfonds over een boekjaar wordt berekend met inachtneming van het bepaalde in Titel 9, Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De winst wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

5-4-5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de vergadering van participanten van Zwitserleven Long Duration Fonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Zwitserleven Long Duration Fonds gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Zwitserleven Long Duration Fonds op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de winst-en-verliesrekening over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Zwitserleven Long Duration Fonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- definities
- het verslag van de Raad van Toezicht
- het verslag van de beheerder;
- grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de beheerder en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de beheerder voor de jaarrekening

ACTIAM N.V. is als beheerder van de beleggingsentiteit verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de beheerder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de beheerder afwegen of de beleggingsentiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de beheerder het voornemen heeft om de beleggingsentiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De

beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de beleggingsentiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een beleggingsentiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 2 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.J. Knijnenburg RA

6 Jaarrekening 2018

Zwitslerleven Ultra Long Duration Fonds

BALANS

Vóór winstbestemming en In € 1.000	REF. ¹	31-12-2018	31-12-2017
Beleggingen	1		
Aandelen		4.569	100
Obligaties		404.258	454.047
Derivaten (positieve waardering)		1.973	2.348
Derivaten (negatieve waardering)		-51.340	-72.836
Totaal beleggingen		359.460	383.659
Vorderingen	2	4.206	3.919
Overige activa			
Liquide middelen	3	294	3.223
Kortlopende schulden	4	12	17
Vorderingen en overige activa min kortlopende schulden		4.488	7.125
Activa min kortlopende schulden		363.948	390.784
Fondsvermogen	5		
Gestort kapitaal		244.206	285.547
Overige reserves		87.834	175.549
Onverdeeld resultaat		31.908	-70.312
Totaal fondsvermogen		363.948	390.784

¹ De referenties in de balans en de winst-en-verliesrekening verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

WINST-EN-VERLIESREKENING

In € 1.000	REF.	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten uit beleggingen			
Rente obligaties		7.142	13.912
Dividend aandelen		-31	-
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	6	-1.679	-42.980
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	7	26.500	-42.071
In rekening gebrachte op- en afslagen		159	1.057
Som der bedrijfsopbrengsten		32.091	-70.082
Bedrijfslasten			
Service fee		145	217
Overige bedrijfslasten	8	38	13
Som der bedrijfslasten		183	230
Resultaat		31.908	-70.312

KASSTROOMOVERZICHT

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Kasstroomen uit beleggingsactiviteiten		
Resultaat excl. koersverschillen op geldmiddelen	31.908	-70.312
Aanpassing om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	1.679	42.980
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-26.500	42.071
Aankoop van beleggingen	-335.043	-756.614
Verkoop en lossingen van beleggingen	384.063	1.092.070
Mutaties in activa en passiva:		
Mutatie vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-287	10.639
Mutatie schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-5	-10
Netto kasstromen uit beleggingsactiviteiten	55.815	360.824
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Uitgifte van participaties	6.769	6.199
Inkoop van participaties	-65.513	-364.132
Netto kasstromen uit financieringsactiviteiten	-58.744	-357.933
Mutatie liquide middelen	-2.929	2.891
Liquide middelen begin van de verslagperiode	3.223	332
Koersverschillen op geldmiddelen	-	-
Liquide middelen eind van de verslagperiode	294	3.223

Introductie

De jaarrekening van het Fonds is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen. Voor meer algemene informatie ten aanzien van het Fonds wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Algemeen.

De jaarrekening van het Fonds, bestaande uit de balans, de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de toelichtingen daarop, geven een totaal inzicht in de financiële positie van het Fonds inclusief inzicht in alle vorderingen en verplichtingen. Er bestaan geen bezittingen, schulden, vorderingen en verplichtingen uit hoofde van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen of andere Fondsen die deel uitmaken van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen.

De grondslagen die van toepassing zijn op het Fonds, zijn uiteengezet in: i) hoofdstuk 2.2 Algemene grondslagen; ii) hoofdstuk 2.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva; iii) hoofdstuk 2.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling; en iv) hoofdstuk 2.5 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.

De activiteiten van het Fonds kunnen financiële risico's (en eventuele van toepassing zijnde niet-financiële risico's) van verscheidene aard met zich meebrengen. Deze risico's worden toegelicht in hoofdstuk 2.7 Financiële risico's en beheersingsmaatregelen en in het Verslag van de Beheerder wordt inzicht gegeven in het risicomanagementbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de belangrijkste risico's.

6.1 Toelichting op de balans

1 Beleggingen

Beleggingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Aandelen	4.569	100
Obligaties	404.258	454.047
Renteswaps	-49.367	-70.488
Totaal	359.460	383.659

Aandelen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Stand per 1 januari	100	-
Aankopen	25.000	100
Verkopen	-20.531	-
Gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	-	-
Stand ultimo periode	4.569	100

De beleggingen in aandelen bestaan uit money marketfunds.

Obligaties

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Stand per 1 januari	454.047	874.254
Aankopen	310.043	756.514
Verkopen	-99.734	-793.115
Lossingen	-276.499	-344.099
Gerealiseerde waardeveranderingen	-895	-27.447
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	17.296	-12.060
Stand ultimo periode	404.258	454.047

Renteswaps

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Stand per 1 januari	-70.488	-70.088
Verkopen	12.701	45.144
Gerealiseerde waardeveranderingen	-784	-15.533
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	9.204	-30.011
Stand ultimo periode	-49.367	-70.488

In de verslagperiode zijn geen aan- en verkooptransacties uitgevoerd met gelieerde partijen en in de verslagperiode zijn geen beleggingen uitgeleend. Voor de renteswaps is € 50,6 miljoen (2017: € 70,8 miljoen) in de vorm van staatsobligaties aan onderpand geleverd aan het einde van de verslagperiode.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van marktprijzen. Het risico wordt beperkt door de beleggingen in de portefeuille zoveel mogelijk te spreiden naar regio's en sectoren. Aan het einde van deze sectie wordt een specificatie van de beleggingen gegeven naar regio's en sectoren.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de markttrente. Het Fonds belegt in vastrentende waarden en loopt derhalve renterisico. Onderstaande tabel geeft informatie betreffende het effectieve rendement, couponrendement, gemiddelde resterende looptijd en modified duration. Verder is een specificatie van de beleggingen gegeven met daarbij de renteherzieningsdatum van de belegging.

	31-12-2018	31-12-2017
Effectief rendement	1,29%	1,50%
Coupon rendement	2,35%	2,00%
Gemiddeld resterende looptijd	46,88 jaar	46,77 jaar
Modified duration	37,73	37,49

Kredietrisico

De waarde van beleggingen in vastrentende waarden wordt beïnvloed door de ontwikkeling van de kredietwaardigheid van de uitgevende instellingen. De kredietwaardigheid kan zich positief en negatief ontwikkelen. Kredietrisico is het risico op waardeveranderingen als gevolg van veranderingen in de kredietwaardigheid. Kredietrisico betreft ook het risico dat de contractpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor het Fonds een financieel verlies te verwerken krijgt. Het risico wordt gemitigeerd door de beleggingen te spreiden en te beleggen in hoogwaardige beleggingen. Aan het einde van deze sectie wordt in de specificatie van de beleggingen inzicht gegeven in de spreiding en rating van de beleggingen.

Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal van vastrentende beleggingen, vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds bedraagt ultimo verslagperiode € 408,8 miljoen (ultimo 2017: € 461,2 miljoen). Door het toepassen van collateral management wordt het kredietrisico op derivaten gemitigeerd.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen. Het Fonds belegt niet in vreemde valuta en loopt dus geen valutarisico.

Voor een gedetailleerde omschrijving van alle risico's wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4 Risicomanagement.

Effectenportefeuille

Aandelen

In € 1.000			
Aantal aandelen	Naam	Valuta	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018			4.568
3.570.206	BlackRock Institutional Cash Series Euro Liquidity Fund Premier	EUR	3.570
998.194	JPMorgan Liquidity Funds	EUR	998

Obligaties

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
Beleggingen per 31 december 2018					404.259
Obligaties binnenland			142.709		142.709
27.000	0%	Nederland	EUR	31-01-2019	27.019
33.000	2,75%	Nederland	EUR	15-01-2047	47.905
29.000	3,5%	Nederland	EUR	15-07-2020	30.880
36.000	4%	Nederland	EUR	15-07-2019	36.905
Obligaties buitenland					261.550
Duitsland					179.811
59.789	0%	Duitsland	EUR	04-07-2042	48.163
15.000	0%	Duitsland	EUR	04-07-2044	11.932
14.300	2,5%	Duitsland	EUR	04-07-2044	19.816
64.600	2,5%	Duitsland	EUR	15-08-2046	90.836
2.000	3,75%	Duitsland	EUR	04-01-2019	2.000

In € 1.000					
Nominale waarde	Couponrente	Naam	Valuta	Renteherzieningsdatum	Marktwaaarde
7.000	0%	Landwirtschaftliche Rentenbank	EUR	15-01-2021	7.064
		Frankrijk			64.599
44.860	0%	Frankrijk	EUR	25-04-2055	21.754
20.000	0%	Frankrijk	EUR	25-02-2020	20.132
6.000	1,75%	Frankrijk	EUR	25-05-2066	5.792
8.000	2%	Frankrijk	EUR	25-05-2048	8.679
5.000	4%	Frankrijk	EUR	25-04-2060	8.242
		Oostenrijk			17.140
8.000	1,5%	Oostenrijk	EUR	02-11-2086	7.525
5.500	3,8%	Oostenrijk	EUR	26-01-2062	9.615

Toelichting waardering financiële instrumenten tegen reële waarde conform RJ 290.916

Voor de obligaties die zich in de portefeuille van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds bevinden, is de reële waarde afgeleid van actieve markt quotes waarbij geldt dat sprake is van voldoende liquiditeit op de markt waar het financiële instrument verhandeld wordt. Voor de renteswaps zijn geen actieve markt quotes voorhanden, deze worden gewaardeerd aan de hand van waarderingmodellen welke gevoed worden door objectieve marktdata.

Sectorallocatie van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Staat(sgegarandeerd)	397.195	97,2	432.917	95,4
Financiële conglomeraten	7.064	1,7	14.122	3,1
Fund certificaten	4.568	1,1	100	-
Banken	-	-	7.008	1,5
Totaal	408.827	100,0	454.147	100,0

Landenverdeling van de beleggingen

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Duitsland	179.811	44,0	185.863	40,9
Nederland	142.709	34,9	161.152	35,4
Frankrijk	64.599	15,8	51.110	11,3
Oostenrijk	17.140	4,2	44.917	9,9
Ierland	3.570	0,9	100	-
Luxemburg	998	0,2	8.001	1,8
Verenigd Koninkrijk	-	-	3.004	0,7
Totaal	408.827	100,0	454.147	100,0

Ratingverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
AAA	322.519	79,8	344.011	75,7
AA+	17.140	4,2	44.917	9,9
AA	64.599	16,0	51.110	11,3
AA-	-	-	14.009	3,1
Totaal	404.258	100,0	454.047	100,0

Looptijdverdeling van de obligaties

In € 1.000	31-12-2018		31-12-2017	
	Marktwaaarde	%	Marktwaaarde	%
Aflossing binnen één jaar	65.924	16,3	198.619	43,7
Aflossing tussen één en vijf jaar	58.076	14,4	19.553	4,3
Aflossing na tien jaar	280.258	69,3	235.875	52,0
Totaal	404.258	100,0	454.047	100,0

Looptijdverdeling van de renteswaps

In € 1.000			
Afloopdatum	%	Contractwaarde	Marktwaaarde
Renteswaps per 31-12-2018			-49.367
Fixed deel			
20441222	1,4910	7.000	7.373
20451218	1,4875	4.000	4.213
20460628	0,8600	21.000	18.993
20460629	0,7840	19.000	16.839
20560731	0,7700	90.000	76.178
20640509	2,4050	2.500	3.486
20641212	1,6375	7.000	7.895
20650109	1,2710	7.000	6.992
20650302	1,1930	5.000	4.857
20650505	1,0240	6.000	5.469
20651216	1,4380	4.000	4.235
20660629	0,6820	27.000	21.250
20660701	0,7150	23.000	18.375
20660707	0,6800	57.500	45.209
20420707	1,5390	-53.000	-56.364
20191224	-0,2299	-50.000	-50.058
20191224	-0,2295	-50.000	-50.058
Totaal fixed deel		127.000	84.884
Floating deel (variabele rente)			
20441222	-0,2380	-7.000	-7.187
20451218	-0,2390	-4.000	-4.109
20460628	-0,2370	-21.000	-21.575
20460629	-0,2370	-19.000	-19.520
20560731	-0,2690	-90.000	-92.891
20640509	-0,2580	-2.500	-2.580
20641212	-0,2450	-7.000	-7.225
20650109	-0,2690	-7.000	-7.226
20650302	-0,2680	-5.000	-5.161
20650505	-0,2580	-6.000	-6.193
20651216	-0,2390	-4.000	-4.129
20660629	-0,2370	-27.000	-27.876
20660701	-0,2700	-23.000	-23.743
20660707	-0,2690	-57.500	-59.365
20420707	-0,2690	53.000	54.417
20191224	-0,2380	50.000	50.056
20191224	-0,2380	50.000	50.056
Totaal floating deel		-127.000	-134.251

2 Vorderingen

Onder vorderingen zijn opgenomen:

Vorderingen

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Subtotaal vorderingen uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	-
Beleggingsactiviteiten		
Te vorderen uit hoofde van betaalde cash collateral	1	-
Lopende rente obligaties	3.395	2.623
Lopende rente renteswaps	810	1.296
Subtotaal vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	4.206	3.919
Totaal	4.206	3.919

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

3 Liquide middelen

Als liquide middelen worden alle onmiddellijk opeisbare tegoeden bij banken aangemerkt. De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Het aanhouden van liquide middelen valt binnen het mandaat en heeft te maken met de timing van de betalingen.

In het saldo liquide middelen is een bedrag van 'nihil' (2017: € 4 duizend) aan ontvangen cash collateral uit hoofde van uitstaande derivatenposities inbegrepen. De verplichting die gepaard gaat met ontvangen cash collateral is aan de passivazijde onder de kortlopende schulden verantwoord. De overige liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Fonds.

4 Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden zijn opgenomen:

Kortlopende schulden

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Subtotaal schulden uit hoofde van financieringsactiviteiten	-	-
Beleggingsactiviteiten		
Te betalen uit hoofde van ontvangen cash collateral	-	4
Te betalen service fee	12	13
Subtotaal schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	12	17
Totaal	12	17

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. De te betalen service fee is te betalen aan de Beheerder.

5 Fondsvermogen

Fondsvermogen

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Gestort kapitaal		
Stand per 1 januari	285.547	547.046
Uitgegeven participaties	6.769	6.199
Ingekochte participaties	-48.110	-267.698
Stand ultimo periode	244.206	285.547
Overige reserves		
Stand per 1 januari	175.549	150.902
Ingekochte participaties	-17.403	-96.434
Onttrekking/toevoeging uit onverdeeld resultaat	-70.312	121.081
Stand ultimo periode	87.834	175.549
Onverdeeld resultaat		
Stand per 1 januari	-70.312	121.081
Onttrekking/toevoeging aan overige reserves	70.312	-121.081
Resultaat over de verslagperiode	31.908	-70.312
Stand ultimo periode	31.908	-70.312
Totaal fondsvermogen	363.948	390.784

Meerjarenoverzicht

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
Intrinsieke waarde	363.948	390.784	819.029	680.767	997.245
Resultaat	31.908	-70.312	120.141	3.589	453.165
Aantal uitstaande participaties	8.101.983	9.521.964	18.234.907	18.167.505	25.807.814
In € 1					
Per participatie					
Intrinsieke waarde	44,92	41,04	44,92	37,47	38,64
Dividend ¹	-	-	-	-	-
Opbrengsten uit beleggingen	0,82	1,06	1,14	0,89	0,92
Waardeveranderingen beleggingen	2,87	-6,46	5,36	-0,70	14,51
In rekening gebrachte op- en afslagen ²	0,02	0,08	-	-	-
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-	-0,01	-	0,01
Som der bedrijfslasten	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,01
Resultaat³	3,69	-5,34	6,47	0,17	15,43

- 1 Dit betreft het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorafgaande jaar.
- 2 Tot en met 31 december 2016 bood het Fonds de participaties aan tegen intrinsieke waarde. Met ingang van 1 januari 2017 zijn de voorwaarden van het Fonds aangepast. Vanaf deze datum worden op- en afslagen gehanteerd over de intrinsieke waarde van het Fonds. Het meerjarenoverzicht is, met ingang van het jaarverslag 2018, hierop aangepast. De aanpassing is tevens doorgevoerd voor de vergelijkende cijfers over 2017.
- 3 Het totaal resultaat per participatie is berekend op basis van het gemiddeld aantal uitstaande participaties gedurende de verslagperiode.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

In onderstaande tabel worden de collateral posities uit hoofde van uitstaande derivatenposities gepresenteerd.

Collateralposities uit hoofde van uitstaande derivatenposities

In € 1.000	31-12-2018	31-12-2017
Marktwaarde renteswaps (incl. lopende rente renteswaps)	-48.557	-69.192
Marktwaarde ontvangen collateral in stukken	-	-
Marktwaarde geleverd collateral in stukken	-50.598	-70.755
Marktwaarde ontvangen cash collateral	-5	4
Percentage collateral	104,2%	102,3%

Gebeurtenissen na balansdatum

Na 31 december 2018 hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarcijfers 2018.

6.2 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

6 Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen. De aan- en verkoopkosten van de beleggingen vormen onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van de beleggingen.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de gerealiseerde koers- en valutawinsten en gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - gerealiseerde koerswinsten	197	234
Obligaties - gerealiseerde koersverliezen	-1.092	-27.681
Obligaties - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	-895	-27.447
Renteswaps		
Renteswaps - gerealiseerde koerswinsten	1.006	305
Renteswaps - gerealiseerde koersverliezen	-1.790	-15.838
Renteswaps - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	-784	-15.533
Totaal	-1.679	-42.980

7 Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

De niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden bepaald door op de balanswaarde ultimo verslagperiode de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode in mindering te brengen dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode.

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de niet-gerealiseerde koers- en valutawinsten en niet-gerealiseerde koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Obligaties		
Obligaties - niet-gerealiseerde koerswinsten	18.178	42
Obligaties - niet-gerealiseerde koersverliezen	-882	-12.102
Obligaties - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Obligaties - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal obligaties	17.296	-12.060
Renteswaps		
Renteswaps - niet-gerealiseerde koerswinsten	11.371	3.877
Renteswaps - niet-gerealiseerde koersverliezen	-2.167	-33.889
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutawinsten	-	-
Renteswaps - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal renteswaps	9.204	-30.012
Totaal	26.500	-42.072

8 Overige bedrijfslasten

De overige bedrijfslasten worden nader gespecificeerd in onderstaande tabel:

Overige bedrijfslasten

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Rente rekening courant	13	10
Overige bedrijfslasten	25	3
Totaal	38	13

Lopende kosten factor

De lopende kosten factor over de verslagperiode wordt in onderstaande tabel weergegeven.

In € 1.000	01-01-2018 t/m 31-12-2018	01-01-2017 t/m 31-12-2017
Service fee	170	220
Gemiddeld fondsvermogen in de verslagperiode	363.290	541.930
Lopende kosten factor	0,040%	0,040%

De service fees zijn de enige kosten die bij het Fonds in rekening worden gebracht. De lopende kosten factor kan afwijken van de service fee door fluctuaties in het vermogen en de gehanteerde berekeningssystematiek van de lopende kosten factor. De service fee bedroeg in de verslagperiode 0,040% (2017: 0,040%).

Omloopfactor

De omloopfactor over de verslagperiode bedraagt 185,04% (2017: 289,45%).

Transactiekosten

De transactiekosten zijn niet toegelicht, omdat de transactiekosten van vastrentende waarden in de aan- en verkoopkosten zijn opgenomen en niet separaat worden vastgelegd en daardoor onvoldoende identificeerbaar en kwantificeerbaar zijn (2017: idem).

6.3 Overige toelichtingen

Transacties gelieerde partijen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen transacties worden verricht met aan ACTIAM gelieerde partijen. Het kan de volgende transactiesoorten betreffen: valutatransacties, bancaire diensten en bemiddelingsdiensten. Indien transacties worden verricht met gelieerde partijen, vinden deze onder marktconforme voorwaarden plaats.

Bij een transactie met een gelieerde partij buiten een gereguleerde markt, markt in financiële instrumenten of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt, ligt in alle gevallen een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag aan de transactie. In de verslagperiode zijn er geen effectentransacties uitgevoerd met gelieerde partijen.

Als gevolg van het Bgfo worden in dit kader alle partijen die behoren tot de groep van Anbang Insurance Group Co. Ltd. en/of (rechts)personen die via een zeggenschapsstructuur met ACTIAM zijn verbonden, aangemerkt als gelieerde partijen. ACTIAM brengt een service fee in rekening aan het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds. Deze service fee is conform het prospectus in rekening gebracht. De service fee is opgenomen in de winst-en-verliesrekening van het Fonds en bedraagt in de verslagperiode € 145 duizend (2017: € 217 duizend).

Softdollar-arrangementen en retourprovisies

Softdollar-arrangementen betreffen diensten en producten van (financiële) dienstverleners, die in het kader van uitvoering van effectentransacties aan vermogensbeheerders ter beschikking worden gesteld. Deze diensten en producten worden bekostigd uit de opbrengsten van effectentransacties. De softdollar-arrangementen van de betreffende vermogensbeheerders hebben betrekking op researchrapporten. De waarde hiervan is niet te kwantificeren. In de verslagperiode hebben de vermogensbeheerder(s) van het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds geen retourprovisies ontvangen van partijen die effectentransacties hebben uitgevoerd.

Uitbesteding werkzaamheden

Ten behoeve van de uitvoering van het vermogensbeheer van het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds maakt ACTIAM gebruik van diensten van derden. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de uitbestedingseisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten. Hierin zijn onder andere de beleggingsrestricties uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden waarvoor de Beheerder opdracht aan derden heeft gegeven:

Werkzaamheden	Dienstverlenende instelling
Uitvoering van administratie, rapportage en verslaglegging van beleggingsfondsen	BNP Paribas Securities Services SCA
Uitvoering van het engagement- en stembeleid	GES International AB

Uitvoering van de aan het Fonds gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging heeft ACTIAM uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitgangspunten van de samenwerking zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

De uitvoering van het engagement- en stembeleid heeft de Beheerder uitbesteed aan GES International AB. De uitgangspunten van de samenwerking met GES International AB zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverstopping en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking met genoemde dienstverlenende instellingen te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen.

Werknemers

Het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds heeft geen werknemers in dienst. ACTIAM, de Beheerder van de beleggingsinstelling, verricht de werkzaamheden voor het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds.

Winstbestemming

Het resultaat over de verslagperiode wordt ten gunste gebracht van de overige reserves.

Utrecht, 2 april 2019

Directie van ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen

D.G. Keiller

W.M. Schouten

6.4 Overige gegevens

6.4.1 Belangen directie en Raad van Toezicht

Geen van de leden van de directie van ACTIAM en van de Raad van Toezicht heeft een persoonlijk belang in een belegging die wordt aangehouden door het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds.

6.4.2 Beloning Raad van Toezicht

Leden van de Raad van Toezicht kunnen voor hun werkzaamheden voor het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds een vergoeding ontvangen. In de verslagperiode bedroeg dit in totaal voor het Zwitserleven Institutioneel Credits Fonds, het Zwitserleven Medium Duration Fonds, het Zwitserleven Long Duration Fonds en het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds € 3.000 (2017: € 4.000). Dit bedrag is inclusief onkostenvergoeding en exclusief btw. Deze vergoedingen worden door ACTIAM N.V. gedragen. In 2018 vonden vier reguliere kwartaalvergaderingen plaats waar de Raad van Toezicht bij elkaar kwam. Voor meer informatie aangaande de reguliere kwartaalvergaderingen wordt verwezen naar het Bericht van de Raad van Toezicht.

6.4.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds bestaat geheel uit mannen en wijkt daarmee af van de evenwichtige verdeling zoals bedoeld in artikel 2:166 van het Burgerlijk Wetboek. Bij toekomstige wijzigingen van de samenstelling van de Raad van Toezicht zal bij de vacaturestelling en besluitvorming mede aandacht worden geschonken aan de desbetreffende wettelijke bepalingen.

6.4.4 Winstbestemmingsregeling

In artikel 16 van de voorwaarden van beheer van Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen zijn de volgende bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van het exploitatie saldo:

Artikel 16.1: Het netto-exploitatie-saldo van ieder subfonds wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

Artikel 16.2: De winst per subfonds over een boekjaar wordt berekend met inachtneming van het bepaalde in Titel 9, Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De winst wordt toegevoegd aan het betreffende subfonds.

6.4.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de vergadering van participanten van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de winst-en-verliesrekening over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Zwitserleven Ultra Long Duration Fonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- definities
- het verslag van de Raad van Toezicht
- het verslag van de beheerder;
- grondslagen, risico's en overige informatie m.b.t. de jaarrekeningen
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de beheerder en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de beheerder voor de jaarrekening

ACTIAM N.V. is als beheerder van de beleggingsentiteit verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de beheerder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de beheerder afwegen of de beleggingsentiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de beheerder het voornemen heeft om de beleggingsentiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De

beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de beleggingsentiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een beleggingsentiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 2 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.J. Knijnenburg RA

